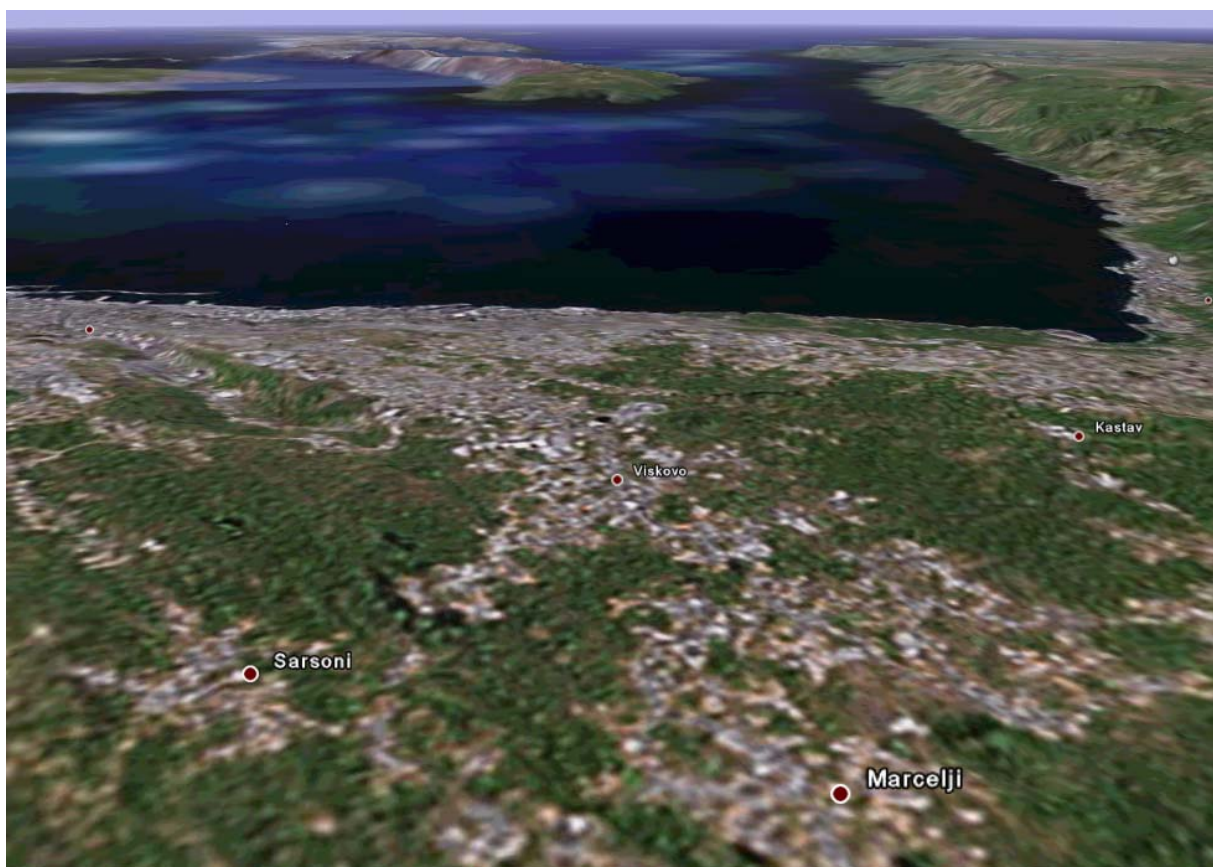

Project Management Consulting

društvo s ograničenom odgovornošću za izradu marketinških, financijskih i ekonomskih analiza i prognoza
Baštijanova 9, 51000 Rijeka, Ured: Riva Boduli 1/VI kat, Tel. (0)51 338 683, GSM 098 472 730, Fax. 051227 530
www.pmc-sailing.hr E-mail: pmc@ri.htnet.hr

PROJEKT UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE VIŠKOVO 2006. – 2011. SAŽETAK

Viškovo, kolovoz 2006. – prosinac 2006. godine

SADRŽAJ

Naziv	Str.
A) Uvodni dio	1
Riječ autora	3
Riječ načelnika Općine Viškovo	6
1. Uvod	7
2. Razvojni problemi i razvojna ograničanja	9
3. Područni kapital	10
4. JLS u poticanju razvoja gospodarstva	37
B) Razvoj gospodarstva – resursi i modeli razvoja	45
1. Prilagodba za ulazak na tržište Europske unije obrtnika, malog i srednjeg gospodarstva Općine Viškovo	47
2. Razvoj poljoprivrede i proizvodnja hrane	54
3. Razvoj trgovine, ugostiteljstva i turističkih djelatnosti	59
4. Razvoj proizvodnih, obrtničkih i servisnih djelatnosti	77
5. Razvoj informatike, intelektualnih, financijskih i drugih usluga	90
C) Plan provedbe PUR-a	102
D) Plan razvojne kampanje	108

RIJEČ AUTORA

U usporedbi s drugim općinama u Primorsko goranskoj županiji i u Republici Hrvatskoj, u Općini Viškovo postižu se izvanredni rezultati u razvoju gospodarstva i izgradnji infrastrukture. Rast prihoda gospodarstva i broja zaposlenih kod pravnih osoba od 2001. do 2005. godine bio je oko 12 % godišnje.

U Općini Viškovo nositelji ukupnog razvoja su lokalni, a zatim i ostali hrvatski i inozemni poduzetnici, poduzetničke udruge, grupe poduzetnika interesno povezanih na pojedinom projektu.

Poslovi koje bi oni trebali obavljati u razvoju gospodarstva su

- istraživanje vlastitih potreba poduzetnika
- kontinuirano praćenje vlastitog razvoja – financijski i društveni učinci razvoja
- koordinacija vlastitog razvoja sa JLS
- provedba dijela javnih natječaja
- participiranje u ulaganju u infrastrukturu
- nadzor nad namjenskim trošenjem financijskih sredstava dobivenih od JLS, županije, ministarstva i EU
- promocija i marketing aktivnosti
- ocjena gospodarskih učinaka - "after care" program

Uloga Općine Viškovo kao subjekta konkretnog razvoja gospodarstva se definira sa slijedećim konkretnim poslovima – zaduženjima:

- osiguravanje prostorno-planskih pretpostavki za razvoj
- koordinacija razvoja JLS sa županijom, ministarstvima i EU
- osiguranje financijskih sredstava
- provedba javnih natječaja
- izgradnja glavne - zajedničke infrastrukture za poslovne i turističke zone, te
- nadzor nad namjenskim trošenjem financijskih sredstava JLS

Uloge ostalih subjekata razvoja gospodarstva su: Županija: osiguranje financijskih sredstava za razvoj, promocija razvoja svih JLS, Ministarstva: osiguranje financijskih sredstava, EU: osiguranje financijskih sredstava, Javna poduzeća: participiranje u izgradnji infrastrukture, Financijskog sektora: plasman kreditnih sredstava.

Općina Viškovo se u zadnjim godinama razvijala kao velika stambeno poslovna zona u neposrednoj blizini Grada Rijeke, kao proizvodno servisna i obrtnička destinacija sa relativno skromnim turizmom i skromnim posjetom turista, te naročito zapostavljenom poljoprivredom. Evidentan je problem neadekvatne iskorištenosti prometno tranzitnog značaja Viškova u blizini velikih prometnih čvorišta Grada Rijeke, kao i spori razvoj turističkih kapaciteta i kapaciteta servisnih i uslužnih djelatnosti.

Općina Viškovo ima šanse za gospodarski razvoj, ali razvoj mora krenuti dalje u smjeru održivog razvoja proizvodnih, servisnih i obrtničkih djelatnosti, te etno, eko, izletničkog, lovnog, sportskog, zdravstvenog i kulturnog turizma, kao i u smjeru održivog razvoja poljoprivrede u sinergiji sa turizmom, kroz izgradnju poslovnih zona, turističkih i rekreativnih zona, izgradnju smještajnih kapaciteta etno eko turizma, te kroz povećanje kvalitete svih usluga i servisa.

Prostor za ukupni razvoj Općine Viškovo je vrlo vrijedan i logičan slijed razvoja mora biti u što boljoj iskorištenosti postojećeg prostora urbaniziranih zona, poslovnih zona, poljoprivrednog zemljišta, sportsko rekreacijskih i turističkih zona, što će rezultirati sa većom zaposlenosti te većim ukupnim prihodima.

U razvoju turizma potrebno je najviše osloniti se na autohtoni ekološki turistički proizvod: tradiciju, organizaciju izleta, ugostiteljstvo - gastro brand, agro turizam, igre i kulturne događaje – koncerte, te ostale kulturne događaje u Viškovu, kao i na području ostalih naselja Općine Viškovo i okolnih općina.

Razvoj proizvodnih djelatnosti, te ostalih povezanih obrtničkih, uslužnih i servisnih djelatnosti se očekuje kroz kapacitete postojećih poslovnih zona i postojećih pogona u naseljima.

Za razvoj proizvodnih i servisnih djelatnosti, te etno, eko, izletničkog, lovnog, sportskog, zdravstvenog i kulturnog turizma nisu potrebna velika sredstva i ulaganja. Najveća ulaganja su potrebna u kvalitetan management i udruživanje poduzetnika u zajedničkom nastupu prema konkurenciji u Hrvatskoj i u Europi.

Radnici za potrebe obrtničkih proizvodnih i turističkih djelatnosti postoje kako u Općini Viškovo, tako i u obližnjim općinama Primorja, Primorsko goranske i Istarske županije. Za razvoj etno, eko, izletničkog, lovnog, sportskog, zdravstvenog i kulturnog turizma potrebna su ulaganja u doškolovanje domaćeg stanovništva - turističkih radnika iz svih zanimanja.

U razvoju poljoprivrede potrebno je najviše osloniti se na proizvodnju autohtonih ekoloških finalnih prehrambenih proizvoda, mesa, mliječnih proizvoda, meda, gljiva, itd, koji se mogu plasirati u turizmu Općine Viškovo, šire regije Primorja, Istre, te u hrvatskim trgovačkim lancima.

Zaključno postoje svi preduvjeti za kvalitetan održivi razvoj Općine Viškovo, povećanje gospodarskih aktivnosti, povećanje standarda lokalnog stanovništva i najznačajnije razvoj Općine Viškovo kao mondene i ugodne destinacije za rad i stanovanje.

mr. oec. Miran Cofek, dipl. ing.

RIJEČ NAČELNIKA OPĆINE VIŠKOVO

Prema mišljenju načelnika Općine Viškovo postoje velike šanse za povećanje gospodarskih aktivnosti, povećanje standarda lokalnog stanovništva i najznačajnije infrastrukturnu obnovu naselja na području Općine Viškovo, kroz razvoj proizvodnih, servisnih djelatnosti kao vodećih djelatnosti, te turističkih izletničkih djelatnosti u suradnji s poljoprivredom i proizvodnjom autohtone hrane i proizvoda.

Jedini način da se navedeno postigne je realizacija svih razvojnih projekata Općine Viškovo, naročito projekata razvoja poslovnih, turističkih i rekreativnih zona, te obnova i zaštita povijesnih sklopova i građevina, kao i tradicijske infrastrukture.

1. UVOD

Istraživanju i izradi ovog dijela PUR-a prišlo se u prvom redu radi ispunjenja temeljne misije svakog stanovnika Općine Viškovo: sukladan i brži gospodarski razvitak Općine Viškovo u Primorsko goranskoj županiji i u Republici Hrvatskoj.

Prilikom istraživanja i izrade studije postavljeni su slijedeći glavni ciljevi koji se moraju ispuniti u budućem razvoju Općine Viškovo:

Kvalitativno:

- povećanje kvalitete života u Općini Viškovo
- dugoročna sigurnost prihoda Općine Viškovo
- dugoročna sigurnost prihoda gospodarstva Općine Viškovo
- dugoročna sigurnost radnih mjesta u gospodarstvu Općine Viškovo

Kvantitativno:

- povećanje prihoda Općine Viškovo
- povećanje prihoda gospodarskih subjekata, pravnih i fizičkih osoba, u Općini Viškovo
- povećanje zaposlenosti lokalnog stanovništva

Sadržaj istraživanja i analiza koje su provedene u ovoj studiji je:

- Uvod i definiranje istraživanja s ukratko opisanom misijom projekta, ciljevima, metodama istraživanja, financijskim metodama i prognozama.
- Istraživanje i analiza sadašnjeg sustava korištenja zemljišta i objekata Općine Viškovo od strane gospodarstva (privatna i državna).
- Istraživanje i analiza poslovanja gospodarstva Općine Viškovo u zadnje 2 godine i prognoza poslovanja gospodarstva Općine Viškovo za razdoblje od 2006. do 2011. godine bez promjena u razvoju gospodarstva Općine Viškovo. Područje istraživanja su gospodarski subjekti, pravne osobe: mala, srednja i velika poduzeća i obrtnici (fizičke osobe) u sadašnjim administrativnim granicama Općine Viškovo.
- Prijedlog scenarija razvoja gospodarstva Općine Viškovo:

1. Prilagodba za ulazak na tržište Europske unije obrtnika, malog i srednjeg gospodarstva Općine Viškovo

2. Razvoj poljoprivrede i proizvodnja hrane
  3. Razvoj trgovine, ugostiteljstva i turističkih djelatnosti
  4. Razvoj proizvodnih, obrtničkih i servisnih djelatnosti
  5. Razvoj informatike, intelektualnih, financijskih i drugih usluga
- Zaključci, preporuke i planovi realizacije promjena u gospodarstvu Općine Viškovo

PUR-a je temeljni dokument za donošenje općinske politike gospodarenja prostorom čija je uloga da dosegne kvalitativno i kvantitativno poboljšanje uvjeta života i poslovanja gospodarstva u Općini Viškovo u slijedećih 6 godina.

Istraživanje i analize se rade prema znanstvenoj metodologiji strategijskog managementa i metodologiji izrade PUR-a usvojenoj od Uprave za regionalni razvoj Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka.

U studiji se koriste metode istraživanja tržišta, financijske metode i ekonomske prognoze koje su uobičajene kod analiza gospodarske opravdanosti investicija prema domaćoj i stranoj literaturi:

1. A. Bazala "Istraživanja vezana uz prodaju i distribuciju"
2. Kotler, P. "Marketing Management; Analysis, Planning and Control"
3. Manual for the Preparation of Industrial Feasibility Studies, UNIDO Vienna 1991.
4. Investing in Development, Warren C. Baum Stokes M. Tolbert, World Bank, Washington 1985
5. Guidelines for Project Appraisal, Arie Kuyvenhoven and L.B.M. Mennes, Government printing office, The Hague 1989

Za prikupljanje tržišnih informacija korištene su pismene, telefonske, intervju i statističko-informatičke metode istraživanja tržišta.

2. RAZVOJNI PROBLEMI I RAZVOJNA OGRANIČANJA

Razvojni problemi Općine Viškovo:

- neiskorišteni prirodni resursi
- zbrinjavanje otpada
- saniranje postojećih odlagališta otpada
- nedostatno istraživanje prirodnih fenomena
- nedovoljni smještajni kapaciteti
- 80 % neobrađene zemlje
- zastarjela mehanizacija i oprema
- velika naseljenost – nedostatak komunalne infrastrukture
- neriješeni vlasnički odnosi
- zemljišne knjige
- usitnjenost zemljišta
- šumsko-gosp. osnove – treba ih revidirati
- nema/nedovoljno poslovnih partnera iz EU
- neosigurano tržište EU
- nedovoljna zainteresiranost građana
- nedovoljna zainteresiranost poduzetnika za EU integracije
- nepoznavanje onoga što nam integracijski procesi nose (EU) – prednosti i nedostaci

Razvojna ograničenja Općine Viškovo:

- neizgrađena infrastruktura
- česte promjene zakonskih propisa
- Zakonodavstvo RH, npr. Zakon o poljoprivrednom zemljištu i ostali
- kvote (jaka konkurencija na EU tržištu)
- neobjedinjavanje komparativnih prednosti jedinica LS i uklapanje u strategiju RH
- država ne ulaže u infrastrukturu (komunalnu, socijalnu i poslovnu)

3. PODRUČNI KAPITAL

UVOD

Malo je pisanih podataka o počecima povijesti područja današnje Općine Viškovo. Njezin najveći dio - Halubje kraj je pastirske tradicije, o čemu svjedoči sam naziv koji potječe od riječi *halupa*, što znači pastirska koliba. U srednjem vijeku cijelo je područje pripadalo Kastavskoj komuni, čiji je povijesni tijek obilježen vladavinom feudalnih gospodara Devinaca, Walseeovaca potom i Habsburgovaca te starim zakonom "Zakon Grada Castua od letta 1400."

Razvoj kraja povezan je s izgradnjom ceste koja je od davnine otvarala put prema Italiji, Austriji i ostalim europskim državama.

Prvi spomen imena mjesta Sveti Matej zabilježen je na austrijskom zemljovidu nastalom u razdoblju od 1763.-1784. godine. Na mjestu nekadašnje kapelice 1862. godine izgrađena je crkva i posvećena sv. Mateju. Sliku sv. Mateja, zaštitnika župe i mjesta, što krasi glavni oltar crkve izradio je domaći slikar Ivan Baštijan 1863. godine.

Područje Općine Viškovo nalazi se u sjeverozapadnom dijelu priobalnog prostora Primorsko-goranske županije. Do donošenja Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 90/92, 2/93, 58/93, 90/93, 10/94, 29/94) i Zakona o lokalnoj samoupravi (NN90/92, 58/93) njeno je područje bilo u sastavu Općine Rijeka.

Općina Viškovo se nalazi u skupini općina u županiji koje čine okosnicu njenog razvoja. Ona je jedna od općina koja spaja primorje Sjevernoga Jadrana sa susjednom Slovenijom i zapadnom Europom.

Općina Viškovo graniči sa jedinicama lokalne samouprave: Grad Rijeka, Grad Kastav, Općina Klana i Općina Jelenje. Površina Općine Viškovo iznosi 18.65 km².

Prema zadnjem popisu iz 2001. godine broj stanovnika je bio 8,907, broj kućanstva je bio 2,896, a broj stanova 3,226. 1991. godine je broj stanovnika Viškova bio 6,918. Povećanje broja stanovnika općine Viškovo je uglavnom rezultat građenja obiteljskih kuća i doseljavanja iz okolnih područja. Blizina Grada Rijeke. Korištenje pogodnosti življenja u manjim mjestima

Općine Viškovo i korištenje pogodnosti infrastrukture grada omogućuju prognozu da će se broj stanovnika Općine Viškovo u slijedećih 10 godina uvećavati.

Općina Viškovo u skupini općina Riječkog prstena, je dio središnjeg prostora metropolitanskog područja Rijeke. Riječki prsten je s Rijekom zasebni urbani sustav organizacije prostora. Funkcioniranje ovoga regionalnog prostora, počiva na temeljnim (povijesnim i suvremenim) veznim pravcima koji osiguravaju protok robe i ljudi, Istovremeno se ovo područje susreće s nizom problema: oskudnost prostora obzirom na postojeći i očekivani dinamičan razvitak naselja (u ovom području živi 70% stanovništva Županije), te opasnosti za okolinu koje su rezultat spomenute kolizije prostora i razvitka.

Cjelokupni teritorij Općine Viškovo nalazi se u sklopu Kastavske zaravni. Sjeveroistočni rub te zaravni čine padine desnog boka kanjona Rječine. To je ujedno i granica Općine Viškovo. Kastavska zaravan u padu je prema Riječkom zaljevu, odnosno prema jugu i jugozapadu. Nadmorska visina terena Općine Viškovo u pravilu je manja je od 300 m / oko Bezjaka, a prelazi 500 m na vrhovima sjeveroistočno od Marčelja i Saršona.

Postanak i razvoj Općine Viškovo, u uskoj su vezi s prometno-geografskim položajem Rijeke u srednjeeuropskom prostoru. Kvarnerski zaljev je od zaleđa odvojen uskim "gorskim pragom" s relativno niskim prijevojima, koji preko područja riječkog prstena omogućuje prijelaz iz Zapadne i Srednje Europe u Sredozemlje. Područje Općine Viškovo je smješteno uz prometnicu koja je još u 16. stoljeću povezivala Rijeku s Trstom i Ljubljanom.

Blizina velikih civilizacijskih i razvojnih žarišta na Mediteranu i u Srednjoj Europi, te mogućnost relativno lakog i uspješnog prometnog povezivanja tih žarišta bili su okosnice geografskog okvira za razvoj Rijeke i riječkog prstena.

Promjene u razvoju infrastrukture dolaze s razvojem riječke luke i to od početka 18. do početka 20. stoljeća. U ovom razdoblju postoje dvije faze: prva do polovice 19. stoljeća, u kojoj Rijeka dobiva određene privilegije za razvoj pomorske trgovine i industrije i prve prometne veze sa zaleđem, i druga, kada se izgrađuje velika luka, razvija industrija i naglo širi gradsko i prigradsko područje.

Najznačajniji događaji za Grad Rijeku i riječki prsten su: dovršenje Lujzinska ceste 1810. godine, koja je povezala Rijeku s Karlovcem i Zagrebom, i izgradnja željezničke pruge Budimpešta - Zagreb - Rijeka, koja je dovršena 1873. godine. Iste godine Rijeka je povezana i sa željezničkom prugom Trst - Beč (odvojak Rijeka - Pivka). Na prometu se zasniva cjelokupni razvoj i prostorna organizacija Županije primorsko . Rijeka kao središte regije jedan je od četiri glavna gradska centra u Republici Hrvatskoj, a po prometnom značaju ona predstavlja, iza Zagreba, drugo prometno čvorište Republike Hrvatske.

Kretanje broja stanovnika u općini Viškovo temeljem popisa 1991 i 2001:

Broj stanovnika Općine Viškovo

Općina	Naselje	Stanovnici 1991.	Stanovnici 2001.	Indeks
Viškovo		6918	8907	1,29
	Kosi	223	366	1,64
	Marčelji	860	1186	1,38
	Marinići	2741	3139	1,15
	Mladenići	613	774	1,26
	Saršoni	524	781	1,49
	Sroki	538	929	1,73
	Viškovo	1419	1732	1,22

Broj stanovnika Općine Viškovo je do kraja 2006. godine narastao do 12000, tako da se rast broja stanovnika odvija po stopi od 5 % godišnje.

SADRŽAJI JAVNIH FUNKCIJA

Na prostoru Općine Viškovo su evidentirane slijedeće djelatnosti javnih funkcija: Uprava, Udruge građana, Vjerske zajednice, Prosvjeta, Kultura, Šport, Zdravstvo, Socijalna skrb, itd.

Javne funkcije u Općini Viškovo strukturirane po rangu i vrsti su:

Općinska uprava,

Društvene udruge:

- Dobrovoljno vatrogasno društvo "Halubjan"
- Društvo uzgajivača koza Berica - Viškovo
- Društvo za zaštitu prirodne i kulturno povijesne baštine kastavštine, klane i okolice "Mažuran"
- Halubajske mažoretkinje

- "Halubajski zvončari" Viškovo
- Karnevalska udruga "Kunpanija z Halubja" Viškovo
- Matica Hrvatska-Viškovo
- Sestrinsko vijeće za postupke oživljavanja
- Udruga "Halubajke" Viškovo
- Udruga antifašističkih boraca općine Viškovo
- Udruga hrvatskih dragovoljac a domovinskog rata općine Viškovo
- Udruga za kreativni razvoj "Matea"
- Udruga zaštitara prirode "Marčeljska straža" Marčelji-Viškovo
- Zoo-eco društvo prijatelja životinja

Vjerske građevine – crkva Svetog Mateja,

Prosvjeta: osnovna škola,

Kultura i kulturne sekcije:

- Hrvatski tamburaški zbor "Vila Halubja" Viškovo
- Kulturna udruga "Riječ gore"
- Kulturno umjetničko društvo "Halubjan" Viškovo
- Knjižnica "Halubajska zora"
- Limena glazba "Marinici"
- Ženski pjevački zbor Marinići

Šport:

- Aerobik klub Viškovo
- Boćarski klub "Halubjan"
- Boćarski klub "Marčelji"
- Boćarski klub "Marinići"
- Brdsko biciklistički klub "Kvarner"
- Društvo borilačkih sportova "Sveti Matej"
- Društvo za sport i rekreaciju "Gustus"
- Escrima wing tsun klub "Rijeka"
- Hrvatska udruga profesionalnih boksačkih sportova - ring pool international
- Kickboxing savez Županije Primorsko- goranske
- Klub sportsko-rekreativnih aktivnosti "Aerobik centar 154 BPM"
- Košarkaški klub "Sveti Matej" Viškovo
- Košarkaški klub "Viškovo"

- Nogometni klub "Halubjan"
- Nogometni klub "Sveti Matej"
- Paintball klub
- Pikado klub "Nevera" Viškovo
- Športsko društvo "Viškovo"
- Tai chl klub "Sv. Matej"
- Twirling klub Viškovo

Zdravstvo: primarna i specijalistička ambulanta

Socijana skrb: pet dječjih vrtića, udruga umirovljenika

Političke stranke:

- ARS
- DC
- HDZ
- HSLS
- HD
- HNS
- HSS
- IDS
- HSP
- PGS
- SDP

Vjerske zajednice: Župni ured – rimokatolici

Objekti društvenog standarda na području Općine Viškovo iako skromno dimenzionirani višeznačnošću i polivalentnošću u korištenju osiguravaju dostatnu razinu društvenog standarda koja će se rastom stanovništva morati prilagoditi novom standardu i zahtjevima.

INFRASTRUKTURNI SUSTAVI

Cestovni promet

Postojeće stanje cestovne mreže na područje Općine Viškovo, karakterizira tehnološko zaostajanje za svjetskim standardima, tehnička i uslužna dimenzija osnovne cestovne mreže nema zadovoljavajuću kvalitetu kako u osnovnim elementima na trasama (tlocrtni, visinski i poprečni) i križanjima tako i u održavanju cestovne mreže (stanje kolničke konstrukcije) zadovoljavajuća gustoća cestovne mreže u odnosu cesta i površine naselja nedostatan opseg i duljina cesta visoke razine usluge.

Županijske ceste :

5017 Rupa (D8)- Škalnica-Saršoni- Orehovica-Čavle(D40)

5021 Kastav (D304) - Viškovo (Ž5025)

5020 Brnčići –Ž5021

Ž5017 - Viškovo - Marinići - Rijeka (D404)

Studena - Ž5017

Viškovo (Ž5025) - Saršoni - Trnovica - Dražice - Čavle (D40)

Postojeća cesta od Studene do spoja sa Ž5017, na dijelu mijenja trasu i ona prolazi uz centar za odlaganje otpada EKO Rijeka. Buduće prometnice na području Općine Viškovo su dionice Ž5025(Gpp103) i Kastav-Drenova.

Ostatak cestovne mreže čine lokalne ceste, te veći broj nerazvrstanih cesta koje su tehnički i tehnološki uglavnom niže razine kvalitete.

Lokalne ceste na području Općine Viškovo su:

58018 Brnčići (Ž5020)-Kosi-Sroki-Ž5025

58047 Rijeka:Marinići (Ž5025) – Čvor Škurinje (D403)

Postojeća cestovna mreža koja povezuje pojedina naselja, kao i njihove dijelove, nije zadovoljavajuća, obzirom da se godinama gradilo nove stambene građevine, a nije se poboljšavalo prometne uvjete na postojećim cestama razina niže od županijskih .

Možemo zaključiti da cestovna mreža na području Općine Viškovo ne zadovoljava sve tehničke standarde, ali relativno dobro pokriva i međusobno povezuje mjesta unutar područja, tranzit prema Općini Klana i Gradu Kastvu, kao i s gradom Rijekom kao gravitacijskim centrom.

Javna parkirališta na području općine Viškovo su uređene na slijedećim lokacijama:

Milihovo 125 PM

Centar Viškovo 50 PM

Parkiralište Groblje 30 PM

Parkiralište «Dom Hrvatskih Branitelja» 20PM

Željeznički promet

Lokalno stanovništvo koristi usluge željezničkog kolodvora Rijeka i pripadajućim objektima, uređajima i opremom.

Zračni promet

Najbliža zračna luka je "Aerodrom Rijeka" na otoku Krku, kraj Omišlja. Ova građevina zračnog prometa, po svojoj poziciji i kategoriji u funkciji je primorsko- goranske regije. Zračna luka udaljena je od Viškova oko 35 km.

Poštanski promet

Glavni poštanski centar za Primorsko goransku županije je u Rijeci. U naselju Viškovo je jedinica poštanske mreže (51216) u sustavu Hrvatskih pošta.

Sustav poštanskog nije razvijen sukladno trenutnim potrebama stanovnika Općine Viškovo.

Javne telekomunikacije

Telekomunikacije u nepokretnoj mreži:

Telefonska mreža uglavnom je zadovoljavajuća. Područje Općine Viškovo pokriveno je sa područnim centralama i dostatno telefonskih priključaka s mogućnošću proširenja. Osnovni sustav je u stalnom razvoju. UPS-i (udaljeni digitalni pretplatnički stupanj-područne centrale) su vezane optičkim kabelima na lokalnu digitalnu centralu AXES PC Centar – Rijeka. Magistralna i međunarodna TK kanalizacija je izvedena po koridoru županijske ceste 5025 Ž5017 - Viškovo - Marinići - Rijeka (D404) (optički kabel)

Telekomunikacije u pokretnoj mreži:

Telekomunikacije u pokretnoj mreži intenzivno se razvijaju u zadnjem desetljeću. Razina pokrivenosti prostora Općine je zadovoljavajuća. Postojeće bazne stanice su locirane na način da ne narušavaju uvjete korištenja i zaštite okoliša, te objekata kulturne baštine.

Sustav mreže razvijaju ovlaštene koncesionari na državnoj razini, te je obaveza ovog plana odrediti uvjete koji će osigurati daljnji razvoj mreže uz očuvanje resursnih datosti prostora i zdravlje ljudi. Mobilnom telekomunikacijskom mrežom je pokriven cijeli prostor Općine Viškovo.

Energetski sustav

Općina Viškovo napaja se el. energijom iz TS 35/10/(20) kV "Mavri koja u potpunosti zadovoljava sadašnje potrebe konzuma.

Područje Općine Viškovo presjecaju tri trase 220 kV nadzemna dalekovoda i to:

- TS "Pehlin" - Divača, jednosistemski, južnija trasa
- TS "Pehlin" - Plomin, dvosistemski, sjeverna trasa
- TS "Pehlin" - TS "Meline", dvosistemski, mali dio trase unutar granica Općine u predjelu Petrci, te trasa 35 kV dvosistemskog nadzemnog dalekovoda TS "Pehlin" - TS, "Mavri".

Obzirom na važnost navedenih nadzemnih 220 kV dalekovoda u elektroenergetskom sistemu Republike Hrvatske isti će i ostati u funkciji i u budućnosti. pa se nikako ne smije ugroziti njihove trase odnosno pogonska sigurnost.

Napajanje električnom energijom:

Predmetno područje napaja se električnom energijom iz trafostanice 35/10(20) kV "Mavri" koja je smještena u predjelu Brtuni-Biškupi. Trafostanica se napaja preko dva 35 kV nadzemna voda, preko kojih joj je osigurano osnovno i rezervno napajanje. Kapacitet trafostanice je 2x8 MVA, što odgovara snazi danas ugrađenih transformatora. Na 10(20) kV naponu predmetno područje se električnom energijom napaja preko tri 10(20)/0,4 kV voda. Preko istih vodova napaja se i šire područje Kastavštine, Studena, Klana, a služe i za rezervno napajanje područja Kastva i Rupe. Rezervno napajanje trafostanica 10(20)/0,4 kV unutar granica plana osigurava se iz TS 110/10(20) kV "Matulji" preko 10(20) kV voda Kastav-Jurdani-Mavri-Marčelji.

Niskonaponska mreža je izvedena kao nadzemna na drvenim ili betonskim stupovima sa “golim” vodičima i izoliranim samonosivim kabelima. U posljednje vrijeme ugrađuju se isključivo betonski stupovi i samonosivi kabeli. Obzirom na porast opterećenja postojećih potrošača i intenzivnu stambenu izgradnju niskonaponska mreža se stalno širi i dograđuje, a promjenom i povećanjem presjeka vodiča povećava kapacitet iste.

Javna rasvjeta je izgrađena u sklopu nadzemne niskonaponske mreže i zadovoljava postojeće potrebe naselja unutar zone zahvata plana

Vodogospodarstveni sustav

Uređenje vodotoka i voda

Korištenje voda:

Općina Viškovo nalazi se u vodoopskrbnom sustavu Rijeka, koji obuhvaća cijelo područje bivše Općine Rijeka. U ovom sustavu je vodoopskrbom obuhvaćeno cijelo područje, tj. 99% stanovništva. Zahvaćenih količina vode u sustavu Rijeka ima 2170l/s, što je više nego dovoljno za današnju potrošnju. Vodovod Rijeka se svrstava u dobre vodovode, što znači da ima gubitke vode između 20% i 40%.

U riječkom sustavu koriste se izvori Zvir I. (1200l/s) Zvir II. (550l/s), Martinščica (300l/s), Bakarski izvori (120l/s), te izvor Riječine (0-1800l/s), što daje u minimumu 2170l/s. Izvori su na razini mora osim izvora Riječine koji je na koti 355 m n.m. i presušuje. Stoga riječki sustav ima veliku visinu dizanja vode do potrošača (500m) s velikim brojem crpnih postaja i utroškom električne energije.

Područje Općine Viškovo ima izgrađen suvremeni sistem vodoopskrbe.

Na području Općine nalaze se tri vodospreme, a još dvije su od važnosti za vodoopskrbu:

V. Marinići	V=2000 m ³	313 (308) m.n.m.
V. Viškovo	V=1500 m ³	370 (365) m.n.m.
V. Saršoni	V=1000 m ³	479 (475) m.n.m.
V. Podbreg	V=2100 m ³	439 (434) m.n.m.
V. Kastav	V=1500 m ³	383 (378) m.n.m.

Vodosprema “Kastav” (volumena $V-1500\text{m}^3$), preko vodospreme “Podbreg” (koti 431.0/434.0 m n m), koristi vodu iz izvora Zvir I. i izvora Riječine).

Vodosprema “Marinići” (volumena $V-2000\text{m}^3$), preko vodospreme “Hosti”, koristi vodu iz izvora Zvir I. i izvora Riječine).

Vodosprema “Viškovo” (volumena $V-1500\text{m}^3$), preko vodospreme “Marinići”, koristi vodu iz izvora Zvir I. i izvora Riječine).

U glavnoj prometnici Marinići – Viškovo – Marčelji ugrađen je tlačno- opskrbni cjevovod profila 300 mm od vodospreme Marinići do vodospreme Viškovo. U prometnici Saršoni- Viškoovo- Kastav ugrađen je primarni cjevovod profila 450 mm od Vodospreme Saršoni do vodospreme Kastav.

Cijelo područje Općine Viškovo ima izgrađen vodoopkrbni sustav.

Vodoopkrbno poduzeće koje distribuira vodu na ovom području je “Vodovod i kanalizacija” Rijeka.

Odvodnja otpadnih voda:

Područje obuhvata plana danas nije pokriveno javnom kanalizacijom, osim malog područja oko kolektora u prometnici Marinići – Viškovo izgrađenog 1996. godine, koji prikuplja oborinske vode i odvodi ih u teren (vrtače), jedan lociran uz benzinsku postaju, a drugi između ceste I zone Gramata. (Kolektor je profile cijevi: 300 mm u dužini od 142 m, 400 mm u dužini od 273 m, 500 mm u dužini od 292 m I 600 mm u dužini cca 244 m.)

Otpadne vode oborinske i sanitarnopotrošne trenutno se upuštaju u podzemlje sukladno uvjetima koji ovise o zoni sanitarne zaštite određenoj Odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće predmetnog područja

Zona Općine Viškovo nalazi se u IV zoni, III i zoni djelomičnog ograničenja zaštite izvora vode za piće na riječkom području

Područje općine nije priključeno na sustav odvodnje pa se otpadne vode upuštaju u septičke taložnice.

Postupanje sa otpadom:

Postupanje otpadom jedno od najvažnijih radnji nužnih za očuvanje okoliša, te je nužno sagledati način postupanja sa svim vrstama otpada.

Sustav postupanja s otpadom podrazumijeva postupanje i obaveze različitih subjekata i to prema njegovoj vrsti:

- postupanje s komunalnim otpadom je obaveza Općine Viškovo;
- gospodarenje svim vrstama otpada, osim dijela u nadležnosti države, je u nadležnosti Primorsko-goranske županije;
- gospodarenje opasnim otpadom i spaljivanje otpada je u nadležnosti Republike Hrvatske.

Komunalni otpad s područja Općine Viškovo odlaže se na odlagalištu Viševac na području iste općine. Godišnja količina otpada po stanovniku je uglavnom ujednačena sa županijskim prosjekom.

Na području općine sakupljanje komunalnog otpada obavlja K.D. Čistoća Rijeka, a odlaganje se vrši na odlagalištu "Viševac", kojim rukovodi komunalno društvo "Čistoća" d.o.o. iz Rijeke. Komunalni otpad se na odlagalištu "Viševac" odlaže bez prethodne obrade uz zbijanje kompaktorom, ali je uspostavljena kontrola i evidencija otpada. Na odlagalištu su uglavnom ispunjeni osnovni uvjeti propisani Pravilnikom o uvjetima za postupanje sa otpadom, ali problem potpunosti kapaciteta potencira potrebu za integralnim rješavanjem odlaganja komunalnog otpada sukladno Prostornom planu Primorsko – goranske županije. Odlagalište ima lokacijsku i građevnu dozvolu za postupak sanacije i zatvaranja. Također posjeduje rješenje o udovoljavanju propisanim uvjetima za postupanje otpadom u pogledu tehničko tehnološke opremljenosti prostora i stručne spreme zaposlenika, a stanje se kontrolira pregledima inspekcije zaštite okoliša sa protupožarnom i gospodarskom inspekcijom.

Sustav skupljanja komunalnog otpada na prostoru općine je zadovoljavajući. Pokrivenost njegovog odvoza je 100%, ali u sustavu skupljanja postoji još mogućnosti za poboljšanja u njegovom razvrstavanju, evidentiranju i postupanju u fazi prikupljanja i odvoza.

Proizvodni otpad na području Općine Viškovo nastaje u manjim privatnim tvrtkama i sl. Na području općine se ne vodi evidencija o vrstama količini, mjestu nastanka tehnološkog otpada. Ne postoji evidencija ni o načinu i mjestu njegovog zbrinjavanja.

Na području Općine Viškovo ne postoje registrirani proizvođači opasnog otpada. Komunalni i proizvodni otpad svrstavaju se u opasni otpad ako sadrže tvari koje imaju jedno od svojstava opasnog otpada: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nagrizanje, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost i svojstvo otpuštanja otrovnih plinova kemijskom reakcijom ili biološkom razgradnjom. Obzirom na način postupanja sa komunalnim otpadom nesporno je da se na deponiju zbrinjava i dio opasnog otpada moguće otkloniti samo njegovim razvrstavanjem. Na području Općine Viškovo postoje takozvani «divlji» deponiji; deponiji – neuređena odlagališta otpada na površinama koje nisu određene za tu namjenu, ali ne postoje njihova evidencija. Poseban problem je otpad koji nastaje u procesu građenja građevina. Takav otpad se najčešće odlaže na najosjetljivija područja: šume, ponikve, lokve, čime se negativno utječe na postojeće stanja okoliša.

Na području Općine Viškovo nalazi se odlagalište opasnog tekućeg otpada tzv. “crna jama” Sovjak. Ponikva Sovjak se koristila za deponiranje tekućeg otpada do 1986. godine i procijenjeno je da je u nju odloženo oko 260 000 m³ otpada. Ukoliko se jama ne sanira postoji bojazan da će doći do procjeđivanja sadržaja u podzemlje koje može izazvati zagađenje vode izvora.

GOSPODARSTVO

U usporedbi s drugim općinama u Primorsko goranskoj županiji i u Republici Hrvatskoj, u Općini Viškovo postižu se izvanredni rezultati u razvoju gospodarstva i izgradnji infrastrukture.

Primarni sektor sačinjavaju poljoprivreda, šumarstvo i lovstvo. Poljoprivrednih gospodarstava čiji članovi povremeno obavljaju poljoprivredne poslove je evidentirano samo 4. Primarni sektor ne može biti razvojna okosnica gospodarstva općine zbog blizine velikog urbanog centra i skromnih prirodnih resursa. Njegovu afirmaciju treba gledati kroz razvoj turističke ponude u sinergiji sa izvornim autohtonim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima.

Sekundarni sektor obuhvaća djelatnosti: industriju, građevinarstvo i proizvodni obrt. U ukupnoj gospodarskoj strukturi općine najznačajniju razvojnu ulogu imaju građevinarstvo i proizvodni obrt. Industrijska proizvodnja je zastupljena u većoj mjeri u srednjim i manjim proizvodnim pogonima na području Općine Viškovo.

Tercijalni sektor obuhvaća uslužne djelatnosti koje su razvijene ali ne na dovoljnoj razini za potrebe stanovništva općine Viškovo i okolnih naselja.

Osnovne gospodarske grane na području Općine Viškovo:

- građevinski i proizvodni obrt,
- prijevoz, skladištenje,
- proizvodne djelatnosti
- servisne i uslužne djelatnosti.

Općina Viškovo bilježi nagli rast malog poduzetništva, i to od samog početka od 1989. godine kada je zakonski omogućeno osnivanje poduzeća.

Prema podacima HOK-a i FINE u 2005. godini je 263 trgovačka društva i 412 obrta imalo sjedište na području Općine Viškovo, te oni predstavljaju vrlo brojne i kvalitetne nosioce gospodarskog razvoja Općine Viškovo.

GOSPODARSKI SUBJEKTI

Popis društava–pravnih osoba sa sjedištem na području Općine Viškovo sa 3 i više zaposlenih:

R.br.	Naziv	Br.zap.
1	ALFA COMMERCE d.o.o.	41
2	ALFA KERAMIKA d.o.o.	3
3	ALIUS GRUPA d.o.o.	5
4	ALPE PROMET d.o.o.	4
5	ALUCRO d.o.o.	7
6	ANNIKON d.o.o.	7
7	ANTONIGO d.o.o.	3
8	ARBITANA d.o.o.	3
9	ARK - MIHELIĆ d.o.o.	27
10	ARVAL - MONT d.o.o.	5
11	ASTERIUS d.o.o.	3
12	AUTO HERBI d.o.o.	3
13	AUTOKUĆA DENI d.o.o.	6
14	B. & S. COMMERCE d.o.o.	6
15	BARIĆ - GRADNJA ZADRUGA ZA GRAĐ.	3
16	BATISTA d.o.o.	12
17	BETIL d.o.o.	3
18	BLATOBRAV d.o.o.	7
19	BO - ART d.o.o.	8
20	BREZA d.o.o.	10
21	BROM TRADE d.o.o.	6
22	CONDOR d.o.o.	7
23	CORSA d.o.o.	5
24	CRNA RUŽA d.o.o.	4
25	CROATIA - IMPEX d.o.o.	6
26	CROATIA CROMA d.o.o.	3
27	ČONDIĆ TRADE d.o.o.	5
28	DECOR CASA d.o.o.	3
29	DJEČJI VRTIĆ MALIK	3
30	DRAMAT d.o.o.	5
31	DROMON d.o.o.	22
32	DSK d.o.o.	35
33	DYNOMAX d.o.o.	3
34	ENERGOINŽENJERING d.o.o.	3
35	ENI d.o.o.	4
36	ERA KOMERC d.o.o.	5
37	EUROING d.o.o.	3
38	EUROMOBILI d.o.o.	3
39	EUROMODUL d.o.o.	52
40	EX - SCRIBO d.o.o.	9
41	FAM ŠPINA d.o.o.	21
42	FIDUS d.o.o.	3
43	FILTOM d.o.o.	15

44	GAMBIT INSTALACIJE d.o.o.	4
45	GARNI d.o.o.	11
46	GENPROMET d.o.o.	4
47	GIO GROSS d.o.o.	5
48	GOODWILL d.o.o.	3
49	GRAMAT d.o.o.	24
50	GROHOVAC - VOLAN d.o.o.	10
51	GRUPER d.o.o.	9
52	HALUBA d.o.o.	10
53	HASKI d.o.o.	3
54	HAUSLER d.o.o.	4
55	HERMINA d.o.o.	94
56	HOST d.o.o.	3
57	HUGAL d.o.o.	6
58	IKAR d.o.o.	3
59	INOX ADRIA d.o.o.	3
60	INTEGRAM INŽENJERING d.o.o.	6
61	IVANIK d.o.o.	3
62	K. M. D. BABIĆ d.o.o.	9
63	K. M. G. d.o.o.	5
64	KADENA d.o.o.	4
65	KAMDO d.o.o.	9
66	KAMIX d.o.o.	8
67	KIMI COMMERCE d.o.o.	32
68	KJUKAR d.o.o.	3
69	KOVAČ GRADNJA d.o.o.	3
70	KROJAČKI OBRT VRLJIĆ	10
71	KVARNERSKE NEKRETNINE d.d.	9
72	LELA d.o.o.	8
73	LUNIMA d.o.o.	12
74	LJEKARNA POLIĆ NADA	5
75	M. MATIĆ d.o.o.	7
76	MACAL - PALMA CO. d.o.o.	4
77	MAR. gradnja d.o.o.	5
78	MARČIĆ - GRADNJA d.o.o.	16
79	MARETINA d.o.o.	24
80	MARIVA d.o.o.	3
81	MARKANOVIĆ d.o.o.	6
82	MARVEL d.o.o.	7
83	MELANIE d.o.o.	9
84	MGM d.o.o.	17
85	MIKRON	8
86	MLADENIĆ d.o.o.	11
87	MLAZOV d.o.o.	9
88	NEGOTIUM - IZVOZ d.o.o.	52
89	NOBEL d.o.o.	7
90	NS AGRO TRADE d.o.o.	31
91	NUJIĆ GRADNJA d.o.o.	10
92	OREGON d.o.o.	4

93	ORT ED PROTETIKA d.o.o.	7
94	OSTIM d.o.o.	4
95	PANON d.o.o.	8
96	PAVIČIĆ d.o.o.	6
97	PEKNJICA VANESSA d.o.o.	3
98	PEZIĆ d.o.o.	11
99	PODUPIRAČ d.o.o.	8
100	PRIMORSKA GRADNJA d.o.o.	8
101	PRIMORSKA PONEŠTRA d.o.o.	3
102	PROPELO d.o.o.	4
103	RAD GRADNJA d.o.o.	38
104	RI - NOVA d.o.o.	11
105	RIJEKAGIPS d.o.o.	11
106	RIVAPACK d.o.o.	28
107	RT 2 d.o.o.	32
108	RT ANA d.o.o.	7
109	S. P. - AL. d.o.o.	6
110	SCAM MARINE d.o.o.	28
111	SHADOW d.o.o.	4
112	SI. NA. NOVA d.o.o.	3
113	SLAVING d.o.o.	8
114	SPIRITUS d.o.o.	3
115	STEFIE d.o.o.	68
116	ŠIROLA - KAMEN d.o.o.	29
117	ŠTEDNO - KREDITNA ZADRUGA DUKAT	11
118	ŠTEFANI d.o.o.	10
119	TENDACOM d.o.o.	4
120	TESA d.o.o.	4
121	TEXTUM d.o.o.	14
122	THERMOCAR d.o.o.	8
123	TIM ZIP RIJEKA d.o.o.	4
124	TPK d.o.o.	3
125	TREA TRADE d.o.o.	12
126	UKRAS M & M d.o.o.	15
127	V. A. D. I. S. d.o.o.	3
128	VECOM d.o.o.	5
129	VRDOLJAK d.o.o.	7
130	Z. I. B. TOURS d.o.o.	6
131	Z. N. Z. d.o.o.	3
132	ZDRAVSTVENA NJEGA - VUKOVIĆ	15
133	ZEKIĆ d.o.o.	43
	UKUPNO	1,448

Popis obrtnika nalazi se u prilogu PUR-a.

ISTRAŽIVANJE I ANALIZA POSLOVANJA GOSPODARSTVA OPĆINE VIŠKOVO U ZADNJE 2 GODINE I PROGNOZA POSLOVANJA GOSPODARSTVA OPĆINE VIŠKOVO ZA RAZDOBLJE OD 2006. DO 2011. GODINE BEZ PROMJENA U SADAŠNJOJ POLITICI RAZVOJA

OSNOVNI POKAZATELJI O GOSPODARSTVU OPĆINE VIŠKOVO

U Općini Viškovo 2005. godine posluje 263 pravne osobe i 412 obrta sa sjedištem na području općine.

Općina Viškovo – rang lista poduzeća:

Najbolji (novostvorena vrijednost)

1. EUROMODUL, Viškovo
2. NEGOTIUM - IZVOZ, Marinići
3. HERMINA, Viškovo
4. TREA TRADE, Marinići
5. ALFA COMMERCE, Viškovo

...

Najveći (ukupni prihodi)

1. ZEKIĆ, Viškovo
2. ARK - MIHELIĆ, Viškovo
3. FILTOM, Viškovo
4. EUROMODUL, Viškovo
5. DROMON, Viškovo

...

Najproduktivniji

1. GDM, Mladenići
2. CT INTEC, Marčelji
3. EUROMOBILI, Viškovo
4. TREA TRADE, Marinići
5. CROATIA - IMPEX, Viškovo

...

Najveći poslodavci

1. HERMINA, Viškovo
2. STEFIE, Viškovo
3. EUROMODUL, Viškovo
4. NEGOTIUM - IZVOZ, Marinići
5. ZEKIĆ, Viškovo

...

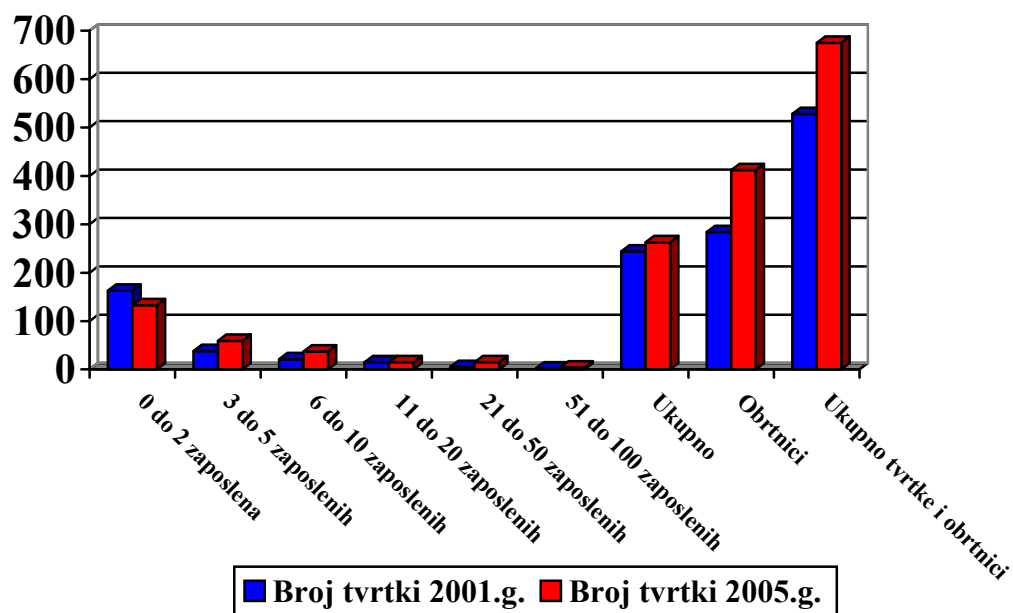
Redosljedni popisi zasnivaju se na dostupnim podacima FINE iz 2005. godine.

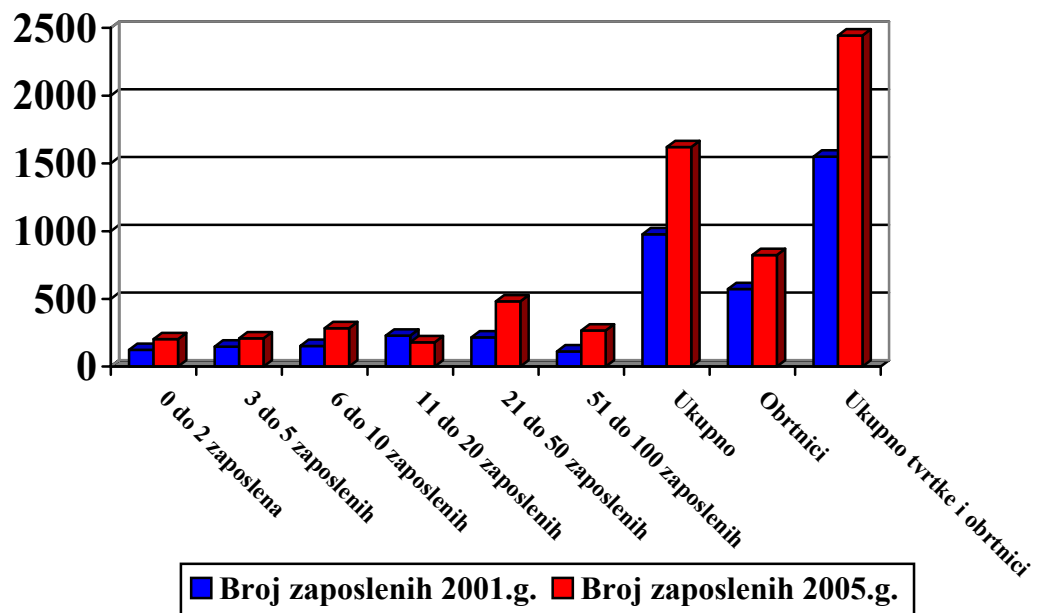
U Općini Viškovo je 2001. godine poslovalo 244 poduzeća, pravnih osoba, 284 obrtnika, fizičkih osoba, a 2005. godine posluje 263 pravne osobe i 412 obrta sa sjedištem na području općine.

Broj pravnih i fizičkih osoba i broj zaposlenih:

Kriterij:	Broj tvrtki 2001.g.	Broj tvrtki 2005.g.	Broj zaposlenih 2001.g.	Broj zaposlenih 2005.g.
Tvrtke - pravne osobe				
0 do 2 zaposlena	163	133	123	202
3 do 5 zaposlenih	38	59	147	208
6 do 10 zaposlenih	21	37	152	283
11 do 20 zaposlenih	15	15	228	179
21 do 50 zaposlenih	5	15	215	482
51 do 100 zaposlenih	2	4	112	266
Ukupno tvrtke	244	263	977	1620
Obrtnici – prosjek 2 do 3 zaposlena	284	412	573	824
Ukupno tvrtke i obrtnici	528	675	1550	2444

Izvor: ZAPI - FINA

Iz gornjih podataka, tablica i dijagrama vidljivo je da broj zaposlenih u tvrtkama i obrtima Općine Viškovo više nego zadovoljavajući. Ostvaren rast broja zaposlenih od 2001. do 2005. godine (u 5 godina) je iznosio ukupno 58 %, to jest prosječno skoro 12 % godišnje. To je sigurno najveći rast zapošljavanja u svim JLS u Republici Hrvatskoj, a vjerojatno i u cijeloj regiji EU.

Zastupljenost proizvodnje hrane, usluga smještaja i ugostiteljstva, te poljoprivrednih i drugih uslužnih djelatnosti je u financijskim rezultatima mala i nedovoljna za sukladan razvoj Općine Viškovo kao i za veći i kvalitetniji nivo uslužnih djelatnosti.

Stoga Općina Viškovo mora u prvom redu nuditi poticajne mjere za osnivanje turističkih djelatnosti, poljoprivrednih djelatnosti, te svih vrsta uslužnih djelatnosti, kako u turističkim, rekreacijskim i poduzetničkim zonama tako i na cijelom području Općine Viškovo, a u cilju većeg prihoda i zapošljavanja lokalnog stanovništva i smanjenja odlaska mladih u Zagreb i u inozemstvo.

FINANCIJSKA ANALIZA STANJA GOSPODARSTVA - PRAVNIH OSOBA SA SJEDIŠTEM NA PODRUČJU OPĆINE VIŠKOVO

Ocjenjivanje poslovne i razvojne sposobnosti pravnih osoba Općine Viškovo temelji se na podacima iz proteklih razdoblja 2001., 2004. i 2005. godine.

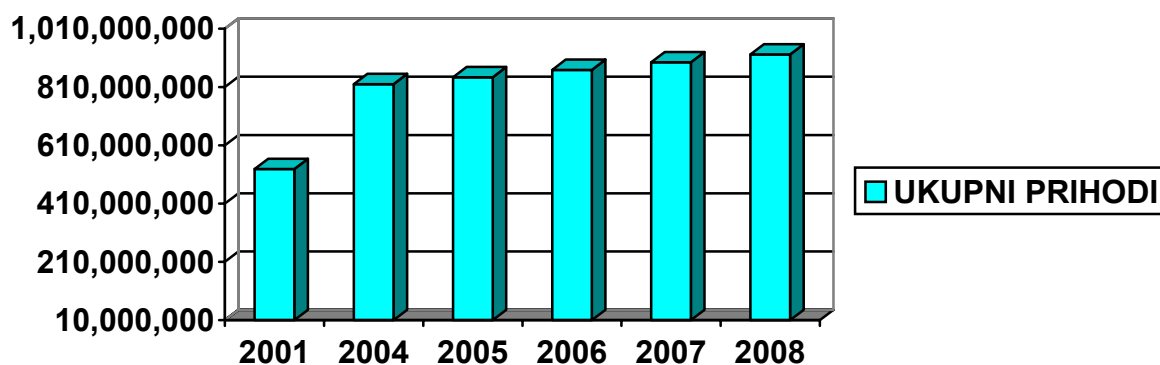
Izvor podataka za izračun odabranih pokazatelja u cilju utvrđivanja učinkovitosti tekućeg poslovanja, sposobnosti stvaranja vlastitih sredstava za buduća ulaganja, značajki ljudskog potencijala, jesu financijski podaci iz FINE to jest njezine agencije ZAPI i iz Statističkih godišnjaka 2001., 2004. i 2005. godine. Financijski podaci za ocjenjivanje izraženi su u tekućim cijenama. Zbog zanemarive stope inflacije u promatranom vremenskom periodu nije se išlo na svođenje tekućih cijena na cijene iz određenog vremena.

UKUPNI PRIHODI I MATERIJALNI TROŠKOVI

Prema rezultatima istraživanja u slijedećoj tablici su prikazani prihodi 2001., 2004. i 2005. godine te projekcija prihoda od 2006. do 2008. godine za projeciranu stopu rasta prihoda od 3 % godišnje.

u kunama

Naziv	2001	2004	2005	2006	2007	2008
UKUPNI PRIHODI	528,499,086	819,848,400	843,427,400	868,730,222	894,792,129	921,635,893

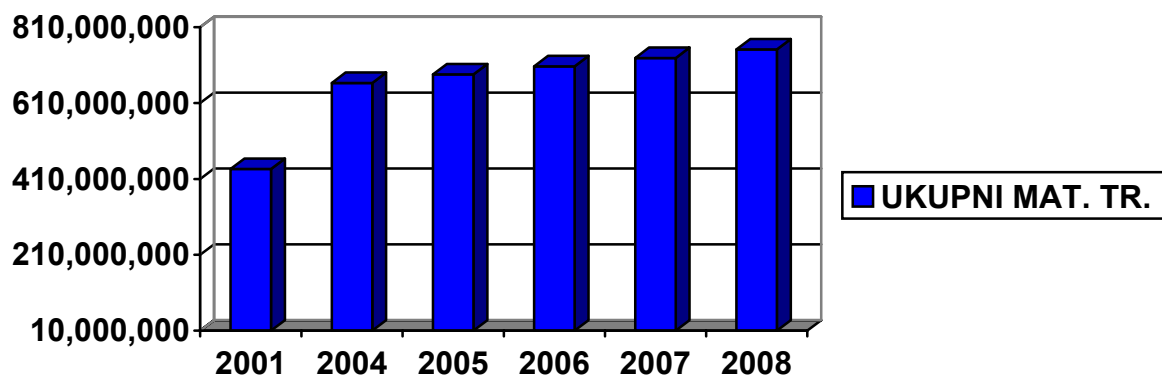

Ostvaren rast prihoda od 2001. do 2005. godine (u 5 godina) je iznosio ukupno 60 %, to jest prosječno 12 % godišnje. To je sigurno najveći rast prihoda gospodarstva u svim JLS u Republici Hrvatskoj, a vjerojatno i u cijeloj regiji EU.

Prema rezultatima istraživanja u slijedećoj tablici su prikazani materijalni troškovi 2001., 2004. i 2005. godine te projekcija troškova od 2006. do 2008. godine uz projeciranu stopu rasta prihoda od 3 % godišnje.

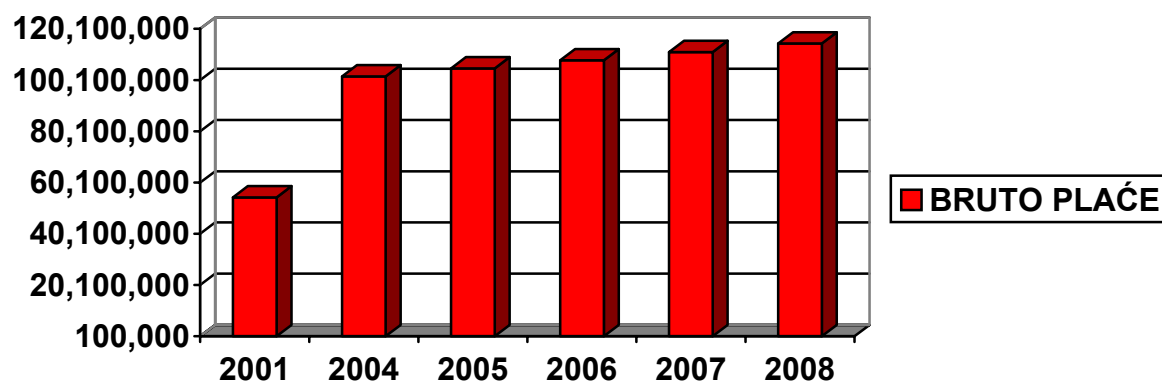
u kunama

Naziv	2001	2004	2005	2006	2007	2008
Materijalni troškovi	436,409,446	663,037,763	685,514,915	706,780,385	728,683,819	751,244,356

Prema rezultatima istraživanja u slijedećoj tablici su prikazani troškovi bruto plaća 2001., 2004. i 2005. godine te projekcija troškova bruto plaća od 2006. do 2008. godine za projeciranu stopu rasta od 3 % godišnje u kunama

Naziv	2001	2004	2005	2006	2007	2008
Bruto plaće	54,340,740	101,508,948	104,648,400	107,787,852	111,021,488	114,352,133

Općina Viškovo mora u sadašnjem trenutku razvoja nuditi poticajne mjere za osnivanje turističkih djelatnosti, poljoprivrednih djelatnosti, te svih vrsta uslužnih djelatnosti, kako u turističkim, rekreacijskim i poduzetničkim zonama tako i na cijelom području Općine Viškovo, a u cilju većeg prihoda i zapošljavanja lokalnog stanovništva i smanjenja odlaska mladih u Zagreb i u inozemstvo.

Prognoza poslovanja gospodarstva Općine Viškovo za razdoblje od 2006. do 2011. bez promjena u sadašnjoj politici razvoja napravljena je na temelju postojećeg poslovanja prošlih razdoblja te bez promjena u sadašnjoj politici gospodarenja prostorom.

RAČUN DOBITI U '000 KUNA

Razdoblja	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Ukupni prihod	868,730	894,792	921,636	949,285	977,764	1,007,096
2. Ukupni rashodi	837,902	863,454	889,771	916,183	942,930	970,480
2.1. Rashodi poslovanja	837,902	863,454	889,771	916,183	942,930	970,480
2.1.1. Materijalni troškovi	706,780	728,684	751,244	773,782	796,995	820,905
2.1.2. Amortizacija	23,334	23,749	24,174	24,619	24,619	24,619
2.1.3. Bruto plaće	107,788	111,021	114,352	117,783	121,316	124,956
2.2. Financijski rashodi	0	0	0	0	0	0
3. Bruto dobit	30,828	31,338	31,865	33,102	34,833	36,617
Nagrade, neoporezive naknade	0	0	0	0	0	0
Dobit, temelj za porez na dobit	30,828	31,338	31,865	33,102	34,833	36,617
4. Porez na dobit	0	0	0	0	0	0
5. Neto dobit	30,828	31,338	31,865	33,102	34,833	36,617
6. Rezerve	0	0	0	0	0	0
7. Dividende	0	0	0	0	0	0
8. Zadržana dobit	30,828	31,338	31,865	33,102	34,833	36,617
Zadržana dobit, kumulativ	30,828	62,166	94,031	127,132	161,966	198,582
Bruto dobit / uk. prihod	3.55%	3.50%	3.46%	3.49%	3.56%	3.64%
Neto dobit / uk. prihod	3.55%	3.50%	3.46%	3.49%	3.56%	3.64%
Neto dobit / vlastita sredstva	6.49%	6.48%	6.47%	6.72%	7.07%	7.44%
Neto dobit + kamate / ukupna invest.	6.49%	6.48%	6.47%	6.72%	7.07%	7.44%

FINANCIJSKI TOK U '000 KUNA

RAZDOBLJA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
I PRIMICI	877,030	903,292	930,536	949,285	977,764	1,354,364
1. UKUPNI PRIHOD	868,730	894,792	921,636	949,285	977,764	1,007,096
2. IZVORI FINANCIRANJA	8,300	8,500	8,900	0	0	0
2.1. DIONIČARI, LOKALNI	8,300	8,500	8,900	0	0	0
2.2. DIONIČARI, STRANI	0	0	0	0	0	0
2.3. KREDITI	0	0	0	0	0	0
3. OSTATAK PROJEKTA	0	0	0	0	0	347,267
3.1. OSNOVNA SREDSTVA	0	0	0	0	0	347,267
3.2. OBRтна SREDSTVA	0	0	0	0	0	0
3.3. REZERVE	0	0	0	0	0	0
II IZDACI	822,868	848,205	874,496	891,564	918,311	945,861
4. INVESTICIJA U OSN. SREDSTVA	8,300	8,500	8,900	0	0	0
5. INVESTICIJA U OBR. SREDSTVA	0	0	0	0	0	0
6. MATERIJALNI TROŠKOVI	706,780	728,684	751,244	773,782	796,995	820,905
7. BRUTO PLAĆE	107,788	111,021	114,352	117,783	121,316	124,956
8. POREZI IZ DOBITI	0	0	0	0	0	0
9. REZERVE	0	0	0	0	0	0
10. OBVEZE PREMA IZVORIMA	0	0	0	0	0	0
10.1. ANUITETI	0	0	0	0	0	0
10.2. DIVIDENDE	0	0	0	0	0	0
III NETO PRIMICI	54,162	55,087	56,039	57,721	59,452	408,503
IV KUMULATIV NETO PRIMITAKA	54,162	109,249	165,288	223,009	282,461	690,964

PROGNOZA RENTABILNOSTI POSLOVANJA PRAVNIH OSOBA SA SJEDIŠTEM NA PODRUČJU OPĆINE VIŠKOVO BEZ PROMJENA U SADAŠNJOJ POLITICI RAZVOJA

Prognoza rentabilnosti poslovanja gospodarstva na području Općine Viškovo je izračunata na temelju interne stope rentabilnosti.

1. RAZDOBLJE POVRATA ULAGANJA:	2011
1. NETO SADAŠNJA VRIJEDNOST ULAGANJA ZA DISKONTNU STOPU OD 2 %	137,390,872 kuna
3. INTERNA STOPA RENTABILNOSTI:	7.67 %

Interna stopa rentabilnosti gospodarstva Općine Viškovo je 7.67 %.

Iz analize je vidljiv vrlo dobar rezultat poslovanja gospodarstva Općine Viškovo sa sadašnjom politikom razvoja, naročito rast ukupnog prihoda i zapošljavanja, kao rezultat doseljavanja tvrtki i povećanja broja aktivnog stanovništva i zaposlenih.

Na ukupni pozitivan rezultat analize poslovanja imaju utjecaj veliki broj srednjih i velikih poduzeća, što omogućava odličnu procjenu buduće sigurnosti i stabilnosti prihoda gospodarstva Općine Viškovo i proračuna Općine Viškovo.

ANALIZA PRORAČUNA OPĆINE VIŠKOVO

Analiza Proračuna Općine Viškovo obuhvaća analizu Godišnjih obračuna za 2004. i 2005. godinu, analizu II. Izmjena i dopuna Proračuna 2006. godine, kao i Projekcije Proračuna za 2007. i 2008. godinu.

Proračunski prihodi

U analiziranju Proračuna Općine Viškovo vrlo je bitno sagledati prihodovnu stranu Proračuna kako bi se na temelju rezultata mogli promatrati rashodi i općenito mogućnosti planiranja koje takav Proračun dozvoljava.

Struktura prihoda

Osim zajedničkih poreznih prihoda koji obuhvaćaju:

- porez na dohodak,
- porez na dobit i
- porez na promet nekretninama.

Općina Viškovo je prema Zakonu o financiranju iskoristila mogućnost slijedećih poreza:

- a) porez na potrošnju,
- b) porez na kuće za odmor,
- c) porez na tvrtku ili naziv.

Osim navedenih poreza postoji i mogućnost uvođenja poreza na neizgrađeno građevno zemljište, porez na korištenje javnih površina i porez na neiskorištene poduzetničke nekretnine. Općina Viškovo koristi mogućnost kandidiranja svojih programa i projekata za pomoći iz državnog i županijskog proračuna.

Općina Viškovo ostvaruje prihode i iz financijske imovine (kamate na dane zajmove i kamate na oročena sredstva) kao i nefinancijske imovine (naknade za grobna mjesta, prihodi od koncesija, kao i prihodi od spomeničke rente). Također, koristi i mogućnost financiranja iz naknada i doprinosa te kao takva ostvaruje slijedeće prihode:

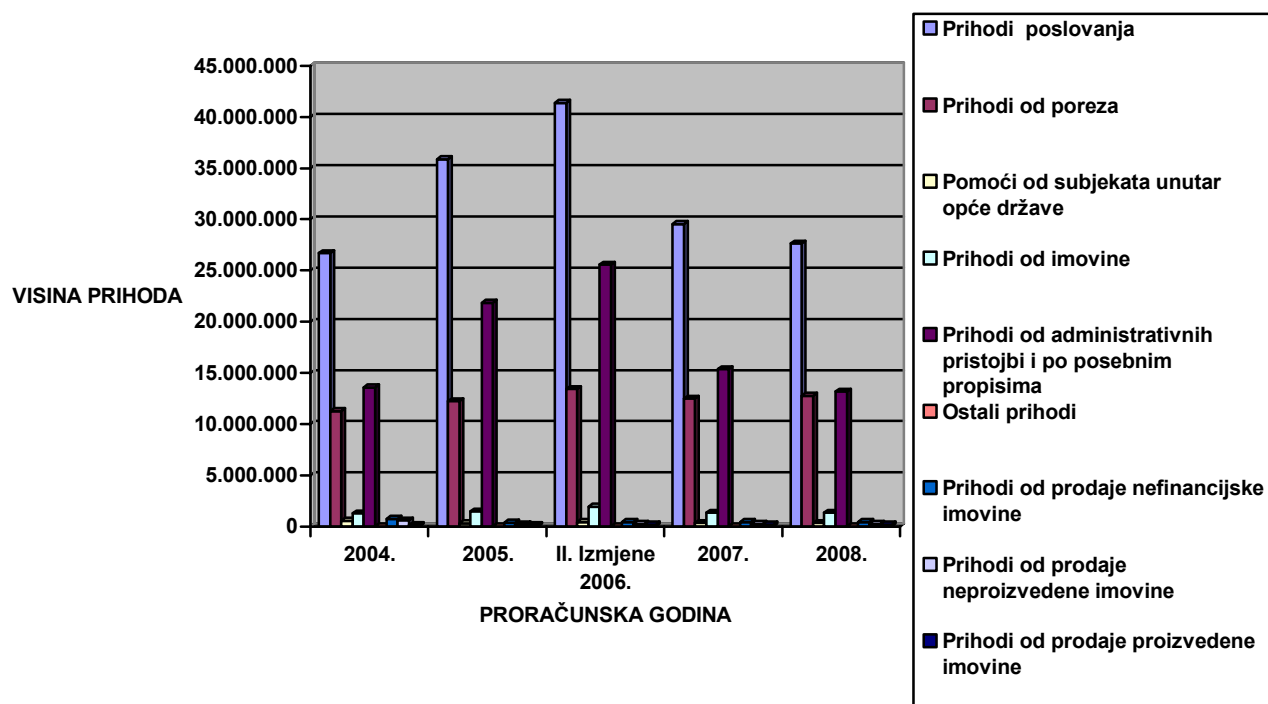
- a) upravne pristojbe,
- b) komunalni doprinos,
- c) komunalna naknada,
- d) naknada od zbrinjavanja otpada.

Osim navedenih Općina Viškovo ostvaruje i prihode od prodaje neproizvedene imovine tj. prihode od prodaje građevinskog zemljišta, te proizvedene imovine, odnosno stambenih i grobnih objekata.

Analiza kretanja prihoda od 2004. godine do 2008. godine

PRIHODI	Izvršenje 2004.	Izvršenje 2005.	II. izmjene 2006.	Projekcija 2007.	Projekcija 2008.
Prihodi poslovanja	26.689.930	35.876.029	41.381.300	29.555.000	27.645.000
Prihodi od poreza	11.253.213	12.236.192	13.413.300	12.485.000	12.770.000
Pomoći od subjekata unutar opće države	559.791	332.894	458.000	360.000	360.000
Prihodi od imovine	1.281.479	1.462.813	1.930.000	1.340.000	1.345.000
Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	13.587.447	21.842.980	25.575.000	15.365.000	13.165.000
Ostali prihodi	8.000	1.150	5.000	5.000	5.000
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	750.153	397.941	452.000	450.000	450.000
Prihodi od prodaje neproizvedene imovine	585.824	223.200	250.000	250.000	250.000
Prihodi od prodaje proizvedene imovine	164.329	174.741	202.000	200.000	200.000

KRETANJE PRIHODA PO GODINAMA

Iz gornjih analiza i tablica može se zaključiti da su gospodarski pokazatelji iz godine u godinu sve bolji, te da su potencijali za razvojna ulaganja od lokalnih društava i proračuna Općine Viškovo značajni za ukupni razvoj Općine Viškovo.

U ukupnom razvoju Općine Viškovo treba se osloniti u prvom redu na europske i hrvatske fondove za razvoj, na javno privatno partnerstvo sa domaćim i inozemnim ulagačima, te na izdavanje municipalnih obveznica.

4. JLS U POTICANJU RAZVOJA GOSPODARSTVA

Općina Viškovo mora pored sadašnje razvojne politike za naselja, posebnu pažnju posvetiti razvoju turističkog gospodarstva u sinergiji s poljoprivredom i servisno prerađivačkom industrijom Općine Viškovo.

Jedan od glavnih elemenata te politike je razvoj, izgradnja i održavanje zona športsko turističkih namjena, i zona ugostiteljsko-turističke namjene:

- Turističko-ugostiteljska zona Ronjgi T-1
- Športsko rekreacijska zona Halubjan (R-1) ,
- Športsko rekreacijska zona Ronjgi (R-2),
- Športsko rekreacijska zona Marinići (R-3),
- Športsko rekreacijska zona Marčelji (R-4).

te daljnjeg iskorištenja ostalih nekretnina i zemljišta u Općini Viškovo, kao i poslovnih zona:

- Poslovna zona Marinići (K-1)
- Poslovna zona Marišćina (K-2)

Općini Viškovo se daje preporuka da poticanju razvoja gospodarstva pristupi na slijedeći način:

- Pomoć gospodarskim subjektima Općine Viškovo u nastupu na širem tržištu
- Organizacija sajmova, ekonomskih skupova i sportskih takmičenja
- Izrada koncepcije regionalnog marketinga i vizuelnog identiteta
- Osnivanje područnog razvojnog središta
- Poticanje turističkih, ugostiteljskih, servisnih proizvodnih i uslužnih djelatnosti
- Zalaganje i uvjetovanje da budući investitori imaju sjedište tvrtke na području Općine Viškovo,
- Olakšica za komunalne doprinose
- Olakšica oslobađanja poduzetnika od dijela komunalne naknade
- Realizacija ulaganja po modelu JPP

Nakon dolaska investitora Općina Viškovo će imati slijedeće višestruke koristi:

- povećanje prihoda o komunalnog doprinosa,
- povećanje prihoda od komunalnih naknada,
- povećanje prihoda od poreza na dobit novoosnovanih društava i nove ostvarene dobiti,

- povećanje prihoda od poreza na plaće novozaposlenih stanovnika Općine Viškovo,
- i povećanje prihoda od općinskih poreza i poreza na tvrtku.

Udruge i društva koja djeluju na području JLS

Općina Viškovo potiče rad udruga, dobrovoljnih organizacija, klubova i zajednica. Na području Općine Viškovo djeluju slijedeće udruge, klubovi i organizacije:

R.BR.	NAZIV	ADRESA	PREDSJEDNIK
1.	Brdsko biciklistički klub Kvarner	Saršoni 1 VIŠKOVO	Ildo GRŽIĆ
2.	Košarkaški klub Sv. Matej	Furićevo 29 VIŠKOVO	Zdravko Mrak
3.	Boćarsko društvo Marinići	Straža 19 VIŠKOVO	Jakov Vrban
4.	Boćarsko klub Marčelji	Marčelji Garići 7 VIŠKOVO	Slavko Cvjetković
5.	Boćarski klub Halubjan	Gornji Sroki 141 VIŠKOVO	Tomislav Širola
6.	Pikado klub Nevera	Grabovac 2 RIJEKA	Jasmin Hodžić
7.	NK Halubjan	Brnasi bb VIŠKOVO	Srećko Milković
8.	Kick boxing klub Sveti Matej	Marčelji 19 VIŠKOVO	Maja Crnić
9.	Odbojkaški klub Viškovo		
10.	Šahovski klub Viškovo		
R.BR.	NAZIV	ADRESA	PREDSJEDNIK
1.	Ustanova I.M.Ronjgov	Ronjgi 1 VIŠKOVO	Duško Prašelj
2.	Javna ustanova Narodna knjižnica i čitaonica Halubajska zora Viškovo	Vozišće 13 VIŠKOVO	Branka Miočić
3.	Matica hrvatska –Ogranak Viškvo	Pletenci 12 Rijeka	Gordana Mulac
4.	Ženski pjevački zbor Marinići	Marinići 160 VIŠKOVO	Ljerka Prpić
5.	Pjevački zbor Halubjan	Furićevo 29 VIŠKOVO	Franjo Mladenić

6.	Halubajski zvončari	Marčelji 26 VIŠKOVO	Dalibor Marčelja
7.	Limena glazba Marinići	Pletenci 12 RIJEKA	Gordan Mulac
8.	Mažoretkinje halubajke	Marinići 40 VIŠKOVO	Marija Denić Zoranović
9.	Halubajske mažoretkinje	Dovičići 9 VIŠKOVO	Snježana Podobnik
10.	Tamburaški zbor Vila Halubja	Brtni 9 VIŠKOVO	Josip Horvat
11.	DDK Općine Viškovo	Valjani 17 VIŠKOVO	Goran Vuković
12.	Crveni Križ	Marinići-Mučići 45 VIŠKOVO	Natalija Mladenić
13.	Dječji vrtić Malik	Široli 1 VIŠKOVO	
14.	Dječji vrtić Nazaret	Cvjetna 4 RIJEKA	
15.	Osnovna škola Sv.Matej	Vozišće 13 VIŠKOVO	
16.	Udruga antifašističkih boraca	Kosi 45 VIŠKOVO	Zdravko CETINA
17.	Udruga umirovljenika	Viškovo 52 VIŠKOVO	Zorka Rubeša
18.	DVD Halubjan	Viškovo 31 VIŠKOVO	Sanjin Blažević
19.	UHDDR Općine Viškovo	Marinići 9 VIŠKOVO	Želimir Jugo
20.	Dječji vrtić Viškovo	Vozišće 13 VIŠKOVO	Dolores Matković
21.	Kunpanija z Halubja	Kudeji 18 KASTAV	Sandra Perhat
22.	Udruženje obrtnika	VIŠKOVO 45 VIŠKOVO	
23.	Dječji vrtić Maza	Marinići 80 B VIŠKOVO	
24.	Dječji vrtić Loptica	Furićevo 62 C VIŠKOVO	
25.	Dječji vrtić Zvončica	Marinići 144 VIŠKOVO	
26.	Župni ured	VIŠKOVO 31 VIŠKOVO	

27.	Modelarsko maketarska udruga		
28.	Udruga likovnih umjetnika amatera "Braća Baštijan"		

Društvene su djelatnosti područje partnerske suradnje između trideset i osam udruga, klubova, društava s općinom Viškovo, kao lokalnom zajednicom koja je od svog utemeljenja na poseban način aktivno poticala njihov osnutak i financijski podupirala.

Prvenstveno se općina, kao lokalna zajednica, uključila u pravno informiranje o načinu i postupku osnivanja svake pojedine udruge sudjelujući u savjetodavnom svojstvu prema njihovim potrebama u pravnom utemeljenju odnosno registriranju kao pravnih osoba.

Općina, sukladno aktivnostima svake pojedine udruge, a koje su opisane u izvješćima o radu s financijskim pokazateljima, koncem svake godine usvaja program kojim se u proračunu za sljedeću godinu planiraju konkretna sredstva za rad i djelovanje udruge. Većina udruga povremeno koristi zajedničke općinske prostorije dok samo neke imaju u vlasništvu svoje prostore.

Ukupno je za programe predškolskog odgoja i školstva prijašnjih godina planirano oko 1.500.000 kn, dok se za narednu 2007. godinu planira oko 1.900.000 kn, za programe iz kulturnih i sportskih aktivnosti planira se ukupno oko 2.300.000 kn.

Informativno-pravna i materijalna potpora udrugama lokalne zajednice ima svoju reakciju i na razini pozitivne komunikacije u svrhu stvaranja povjerenja neophodnog za daljnji razvoj građanskog društva i demokracije..

Nadgradnja je vrlo aktivna što je izuzetno bitno iskoristiti u promidžbi područja.

Mogućnosti i oblici pomoći JLS gospodarstvu

Gospodarstvo je generator ukupnog razvoja sredine. Razvojem poduzetništva povećava se dohodak po zaposlenom i po stanovniku što doprinosi ukupnom blagostanju sredine. Zadatak je JLS poticati poduzetništvo i stvarati fondove za razvitak i širenje djelatnosti na lokalnoj razini.

Općina ima zadatak pružiti sve svoje kapacitete na raspolaganje poduzetniku, kako bi on imao mogućnost za što kvalitetnijim poslovanjem. Poduzetnik će to vraćati neposrednim i posrednim doprinosima, porezima kao prihodima općine, te zapošljavanjem i širenjem imidža područja. Iz tog je razloga neophodno nastaviti sufinancirati i potpomagati rad : Udruženja obrtnika Viškovo-Kastav-Klana-Jelenje, kako bi ono svojim djelovanjem nastavilo pružati stručnu pomoć obrtnicima i poduzetnicima.

Osim direktne pomoći Općina Viškovo ulaže i treba nastaviti s ulaganjima u već započete programe izgradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture, što podrazumjeva ulaganje u Sabirnu cestu RZ 8 sa pripadajućom infrastrukturom, a za koju se planira završetak u 2007. godini. Okvirna vrijednost investicije iznosi oko 3.300.000 kn. Također se prema planovima u kojima se definira još jedna Radna zona na području Marišćine treba krenuti sa projektnom dokumentacijom kako bi se ona u što je moguće kraćem roku mogla staviti u funkciju, ali i kako bi se iskoristile mogućnosti osiguravanja sredstava iz predpristupnih programa EU.

Započeta je i rekonstrukcija te uređenje prostora Stare škole Saršoni. Prostor je osim opće društvene namjene u jednom dijelu namjenjen i Poduzetničkom centru. Na taj način se planira do kraja 2008. godine osigurati potrebne infrastrukturne uvjete za Programe koje provodi Udruženje obrtnika ali i za opće društvene programe. Procijenjena je vrijednost investicije u iznosu od oko 3.500.000 kn.

Direktno se iz Proračuna financiraju slijedeći programi u okviru resora Gospodarstvo i zaštita potrošača:

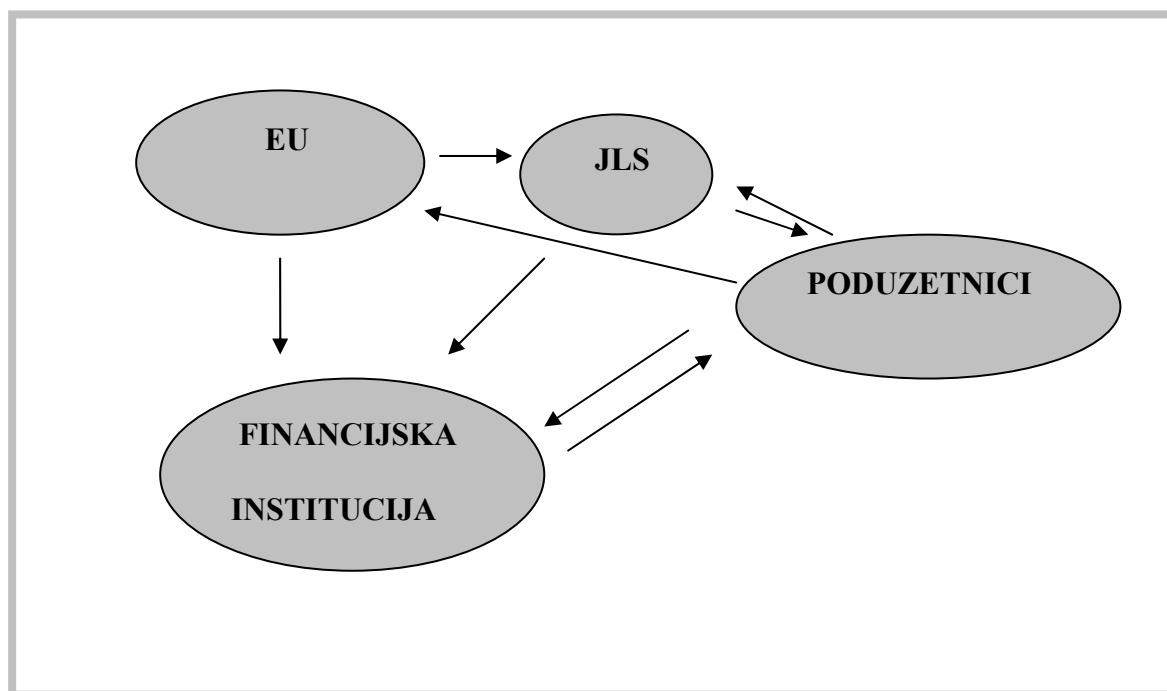
- Kreditiranje poduzetništva
- Potpora radu udruženju obrtnika Viškova, Klane, Kastva, Jelenja
- Organizacija Sajma obrtništva "Matejna"
- Sufinanciranje ažuriranja Kataloga poduzetnika
- Osnivanje clustera
- Informatičko opismenjavanje poduzetnika
- Delavska katedra Čakavskog sabora

- Sufinanciranje nabave sadnica
- Potpora radu centra za brdsko planinsku poljoprivredu

Kreditiranje poduzetništva

S kreditiranjem poduzetništva Općina Viškovo je započela u 2002. godini s programom “Poduzetnik 2”. U programu su sudjelovala udružena financijska sredstva Općine, četiri banke i Ministarstva. Kreditni je fond iznosio 12,1 milijuna kuna. U sklopu programa realizirano je 20 programa, a sa dodatnim programom s kojim je Općina kasnije krenula Poduzetnici su izrealizirali svoje programe u vrijednosti 8 milijuna kuna. U 2003. Općina je krenula i s programom kreditiranja poduzetničkih projekata mladih i žena. Ukupno je u vremenu od 2002. – 2005. godine odobreno 20,5 milijuna kuna.

Svakako je potrebno nastaviti s kreditiranjem poduzetništva, ali je možda najzanimljiviji način stvaranje vlastitih financijskih resursa ili povlastica za posebne djelatnosti. Ovo se može jednostavno realizirati kroz povezivanje subjekata na regionalnoj razini korištenjem namjenskih fondova iz vlastitih sredstava i predpristupnih sredstava EU. Sredstva se najefikasnije mogu koristiti kroz osnivanje clustera ili cehova na regionalnoj razini za što je prvenstveno potrebno osnivanje clustera, cehova ili zadruga, a prvenstveno edukacija potencijalnih članova. Na ovakav bi se način otvorila mogućnost formiranja lokalne financijske institucije koja može biti partner na regionalnoj razini.

Edukacija poduzetnika kao pretpostavka razvoja

Važan preduvjet svakog razvijenog gospodarstva odnosi se na djelatnosti koje se obavljaju putem zadruga, obrta, malih i srednjih poduzeća. Upravo zbog činjenice što je poduzetništvo svjetski proces i fenomen, svi strateški razvojni dokumenti stavljaju ga u prvi plan. Poduzetništvo za zadatak ima rješavanje visoke stope nezaposlenosti.

Obrazovanje za poduzetništvo prvi je i temeljni korak na tom putu. Obrazovanje je potrebno realizirati ili kroz organiziranje poslovne škole ili kroz veće postojeće subjekte uz čiju suradnju bi se provodili programi obrazovanja poduzetnika. Već započeti program informatičkog opismenjavanja svakako je potrebno nastaviti. Za cilj Općina Viškovo mora imati mjenjanje obrazovne strukture. Temeljni cilj i zadaća projekta bili bi da:

- osigura potrebne stručnjake za pojedine vrste i stupnjeve poduzetničkih aktivnosti
- pruži tehnološku, financijsku, upravljačku i marketinšku edukaciju zainteresiranim poduzetnicima
- osigura permanentno usavršavanje poduzetnika
- podržava razvoj poduzetništva u onim djelatnostima koji su razvojni prioriteti
- organizira kroz postojeći ili napredniji medijski sustav regionalnu komunikaciju državnih institucija, banaka, fakulteta i poduzetnika

Financiranje vlastitog modela razvoja

Za Jedinicu lokalne samouprave je vrlo važno odrediti put razvoja osmišljavajući vlastiti projekt ukupnog razvoja čija je glavna okosnica gospodarski razvojni projekt. Primarno je određivanje djelatnosti koja je primjerena vlastitom području te je njih potrebno podupirati. Djelatnosti se odabiru u skladu s klimatskim, geografskim uvjetima konkretnog područja. Također gospodarski razvoj je uvjetovan i prometnom povezanošću, infrastrukturom, raspoloživom energijom, demografskim osobinama pučanstva, te tradicijama društva.

Za svakog gospodarskog subjekta ključna su pitanja čime će se baviti, što proizvoditi.

Nadahnuće za novi razvoj također mogu biti stare djelatnosti obavljene na nov način. One tako postaju djelatnosti okrenute budućnosti.

Uspostavljanjem razvojnog gospodarskog subjekta u Jedinici lokalne samouprave ostajat će porezi i ostalih prihodi, apsorbirat će se i višak radne snage iz okolice.

Promidžbenim djelovanjem Jedinice lokalne samouprave njezini subjekti mogu osigurati većinu svojih odnosa s javnošću i pokriti marketing regionalnog područja.

Dakle, razvojni gospodarski subjekt puni lokalni proračun, povećava zaposlenost, primanja i blagostanje građanstva.

B) RAZVOJ GOSPODARSTVA – RESURSI I MODELI RAZVOJA

UVOD

Ovaj dio PUR-a je temeljni dokument za donošenje općinske politike gospodarenja prostorom čija je uloga da dosegne kvalitativno i kvantitativno poboljšanje uvjeta života i poslovanja gospodarstva u Općini Viškovo u slijedećih 6 godina.

Istraživanje i analize su napravljene prema znanstvenoj metodologiji strategijskog managementa.

Za prikupljanje tržišnih informacija korištene su pismene, telefonske, intervju i statističko-informatičke metode istraživanja tržišta.

VIZIJA RAZVOJA GOSPODARSTVA OPĆINE VIŠKOVO

NAŠA VIZIJA

2011.g. Općina Viškovo bit će moderna regija u kojoj su kvaliteta života i prirodne ljepote vodeće u RH. Nositelji dinamičnog gospodarskog razvoja su malo i srednje poduzetništvo u sektoru proizvodnje, servisnih djelatnosti, turizma, ugostiteljstva i poljoprivrede, a turističke djelatnosti i proizvodnja se baziraju na održivom korištenju lokalnih prirodnih i ljudskih resursa i stvaraju visok stupanj dodane vrijednosti. Naši proizvodi i turističke usluge prepoznati su i cijenjeni na domaćem i izvoznom tržištu, a nastaju spajanjem tradicionalnih vrijednosti ovog područja s modernom tehnologijom. Ekonomsko-socijalni razvoj određen je potrebama ljudi i omogućuje socijalnu, ekonomsku, zdravstvenu i pravnu sigurnost sadašnjih i budućih generacija.

Na temelju navedene vizije utvrđuju se četiri strateška prioritetna razvojna cilja:

1. Razvijeno malo i srednje poduzetništvo s povećanim udjelom proizvodnje i izvoza finalnih proizvoda s naglaskom na razvoj lokalne servisne i proizvodne djelatnosti bazirane na ljudskim i prirodnim resursima. Ovaj glavni razvojni cilj uviđa potrebu za strateškim strukturnim intervencijama i odgovarajućem osiguranju fizičke i ekonomske infrastrukture kako bi se podupirao pristup korištenja gospodarskog bogatstva Općine Viškovo koji je više

usmjeren na potražnju i konkurentnost. Veća izloženost konkurenciji EU-a predstavljat će veće izazove tradicionalnim privredama i postojećim gospodarskim subjektima. Radi dugoročnog razvoja gospodarstva moraju se utvrditi i podržavati nove prilike koje su usmjerene na izvoz. Mala i srednja poduzeća u Općini Viškovo, kao i sektor obrtništva predstavljaju najznačajniji potencijal za buduću konkurentnost regije.

2. Rast turističke industrije kao pokretača razvoja Općine Viškovo: Sektor turizma potencijalno je od velike važnosti za Općinu Viškovo. Bolje prometne veze između kopnenih i obalnih područja Županije znače da se može razvijati dosljedna turistička ponuda za cijelu Županiju. Posve je sigurno da će prirodne ljepote Općine Viškovo te projekti razvoja turističkih i rekreativnih zona: Turističko-ugostiteljska zona Ronjgi T-1, Športsko rekreacijska zona Halubjan (R-1), Športsko rekreacijska zona Ronjgi (R-2), Športsko rekreacijska zona Marinići (R-3), Športsko rekreacijska zona Marčelji (R-4), te ostali projekti turističkog razvoja, biti značajni u lokalnim razmjerima, te da će biti glavni pokretači ovog sektora i budućeg gospodarskog razvoja Općine Viškovo.
3. Tehnološki razvijeni poljoprivredni i prehrambeni proizvodi s regionalnim obilježjima prisutni na lokalnom, hrvatskom i EU tržištu. Cilj je potaknuti i započeti korištenje poljoprivrednog potencijala Općine Viškovo. Sada se taj potencijal uopće ne realizira zbog ovisnosti o tradicionalnim sektorima i metodama obrade, rascjepkanosti zemljišta te nedovoljnog uvođenja i plasiranja novih proizvoda. Cilj je potaknuti restrukturiranje i modernizaciju sektora putem odgovarajućih strukturnih intervencija, te putem osiguranja odgovarajuće fizičke i ekonomske infrastrukture.
4. Razvoj društvene i fizičke infrastrukture i ulaganje u ljudske resurse će zajedno s razvojem gospodarstva voditi poboljšanju kvalitete života i ostanku mladih obitelji u Općini Viškovo, te podizanju standarda života svih građana u Općini Viškovo. Od jednake i neposredne važnosti je i potreba za smanjivanjem stalnog “odljeva mozgova”, budući da mladi i poduzetni stanovnici Općine Viškovo odlaze drugdje u potrazi za boljim ekonomskim prilikama. Zadržavanje mladih obitelji, poduzetnika i onih s ključnim kvalifikacijama od bitne je važnosti ako u Općini Viškovo želimo izgraditi aktivno društvo i gospodarstvo.

1. PRILAGODBA ZA ULAZAK NA TRŽIŠTE EUROPSKE UNIJE OBRTNIKA, MALOG I SREDNJEG GOSPODARSTVA OPĆINE VIŠKOVO

1.1. Europska povelja o malom gospodarstvu

Europska povelja o malom gospodarstvu predstavlja dokument kojim svaka zemlja koja primjenjuje njezina načela i smjernice stvara povoljno okruženje za razvoj malog gospodarstva i poduzetništva, provodi edukaciju postojećih poduzetnika i potiče poduzetničku kulturu među mladima. Predstavlja svojevrсни temelj politike poduzetništva Komisije Europske Unije, a ujedno pomaže zemljama članicama i zemljama kandidatima da poboljšaju svoj gospodarski razvoj i pomognu prilagodbi malog i srednjeg gospodarstva na uvjete poslovanja u EU. Dokument Europske povelje o malom gospodarstvu sastoji se od 10 načela koje svaka pojedina zemlja treba ugrađivati u svoje mjere gospodarske politike za razvoj područja malog gospodarstva. Povelja sadrži osnovne principe provođenja politike prema malom gospodarstvu, te omogućuje usporedbu među zemljama u razvojnim politikama.

Povelja se provodi u svim državama članicama EU, u zemljama kandidatkinjama (i u Hrvatskoj) te u Norveškoj.

Europska povelja o malom gospodarstvu je dokument koji su čelnici zemalja EU prihvatili na sastanku u Feiri u lipnju 2000. godine kao odrednicu razvitka malog i srednjeg poduzetništva.

Mala gospodarstva predstavljaju temelj europskog gospodarstva, budući da su glavni izvor zapošljavanja, plodno tlo za razvoj poslovnih ideja, te pokretač gospodarskog rasta i rasta konkurentnosti, inovacija, poticanje obrazovanja za poduzetništvo na svim razinama, podizanje poduzetničke kulture, “learning by doing” te socijalne i lokalne integracije u Europi. Nastojanja Europe oko uvođenja nove ekonomije uspjeh će ukoliko se mala poduzeća stave na vrh ljestvice prioriteta.

Temeljni ciljevi Povelje su:

- osnažiti duh inovacije i poduzetništva, što omogućuje europskim poduzećima da se suoče s izazovima koji se pred njih postavljaju;

- stvoriti regulacijski, fiskalni i administrativni okvir pogodan za poduzetničku djelatnost i unapređenje statusa poduzetnika;
- osigurati pristup tržištu na način da zahtjevi budu što manje opterećujući te da su u skladu s glavnim ciljevima javne politike;
- olakšati pristup najkvalitetnijem istraživanju i tehnologiji;
- poboljšati pristup izvorima financiranja kroz čitav životni ciklus poduzeća;
- trajno raditi na poboljšanju rezultata, kako bi Europska unija zaista mogla ponuditi najbolje okruženje za mala poduzeća u svijetu;
- promicati vrhunsku podršku malim poduzećima.

Svrha Povelje o malom gospodarstvu je preuzimanje obveze primjene načela Europske unije u stvaranju povoljnog okruženja za razvoj malog poduzetništva. Zemlje potpisnice Povelje obvezuju se, prema njenih deset točaka, na sljedeće:

- 1. obrazovanje i usavršavanje poduzetnika,**
- 2. jeftiniji i brži početak poslovanja - start-ups (smanjivanje ulaznih barijera za poduzetništvo),**
- 3. učinkovitije zakonodavstvo (pojednostavljivanje zakonodavstva),**
- 4. raspoloživost profesionalnih vještina (dostupnost poduzetničkih vještina),**
- 5. poboljšanje on-line pristupa,**
- 6. jačanje unutarnjeg tržišta kroz razvoj poduzetništva,**
- 7. omogućavanje kvalitetnog pristupa financijama (oporezivanje i financijski poslovi),**
- 8. jačanje tehnoloških kapaciteta malog poduzetništva,**
- 9. raspolaganje uspješnim modelima e-businessa (usvajanje uspješnih e-business modela),**
- 10. učinkovito zastupanje poduzetničkih interesa na nacionalnoj i EU razini**

Povelja obvezuje zemlje potpisnice na sistematično praćenje, vrednovanje i uspoređivanje godišnjeg napretka razvoja malog i srednjeg poduzetništva. Ona obuhvaća sva pitanja koja se odnose na problematiku malog gospodarstva, u rasponu od zakonske regulative do edukacije. Poveljom se nastoji unaprijediti suradnja u nizu područja ključnih za europsko malo poduzetništvo.

1.2. Provedba Povelje

Povelju provodi 30 država među kojima su članice EU (Njemačka, Francuska, Nizozemska, Italija, Luksemburg, Belgija, Velika Britanija, Irska, Španjolska, Portugal, Grčka, Danska, Švedska, Austrija, Finska, Cipar, Češka, Estonija, Mađarska, Litva, Latvija, Malta, Poljska, Slovenija, Slovačka, Bugarska, Rumunjska), zemlje kandidatkinje (Hrvatska, Turska) te Norveška.

Na Solunskom summitu predstavnika Europske unije i država jugoistočne Europe, održanom 21. lipnja 2003.godine, dogovoreno je da će pet država jugoistočne Europe (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora, Makedonija i Albanija) usvojiti Europsku povelju za malo gospodarstvo, čime se broj sudionika popeo na trideset i četiri (34).

Europska komisija svake godine sastavlja Izvješće o provedbi Povelje o malom gospodarstvu. Izvješće o Povelji je temelj politike "Thinking small in an enlarging Europe", namijenjene malim poduzetnicima. Dokument je podijeljen u poglavlja u kojima se analizira uspjeh svake zemlje članice u deset područja obuhvaćenim Poveljom, te pohvaljuje napredak postignut i u drugim područjima, među ostalim u obrazovanju i obuci poduzetnika čiji će rezultati biti dugoročno vidljivi.

Na temelju godišnjih izvješća, vidljivo je da mala gospodarstva nisu jednako uspješna u svim zemljama Unije. Veliki pomaci zabilježeni su osobito u pogledu smanjenja troškova i bržeg pristupa e-poslovanju. Na primjer, u osam zemalja sada se može osnovati poduzeće s dva zaposlena u roku od dva dana za manje od 100 eura, dok se učestalost korištenja Interneta od 1999. godine gotovo udvostručila.

Nacionalna izvješća o provedbi Europske povelje o malom gospodarstvu za svaku zemlju se usvajaju do kraja godine, na temelju kojih EK radi na izradi analize napretka EU na osnovi podnesenih izvješća zemalja članica i kandidatkinja, Norveške kao i bilateralnih sastanaka između EK i nacionalnih tijela.

1.3. Primjena Povelje u RH i u Općini Viškovo

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske Unije, RH je preuzela obvezu razvijanja i jačanja malog i srednjeg poduzetništva, poticanja osnivanja novih poduzeća na područjima koja nude mogućnost za rast i suradnju među malim i srednjim poduzetnicima u Hrvatskoj i Zajednici.

Vlada Republike Hrvatske u svojim se programskim smjernicama opredijelila za sustavno unapređenje malog gospodarstva. Bivše Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo (sadašnje Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva) je u 2003. godini prvi put odgovorilo na pitanja iz Upitnika Europske povelje za malo gospodarstvo. Posebno su istaknuti programi poticaja i edukacije malih i mikro-poduzeća, žena, mladih i početnika.

Među prioritetima na području podizanja razine sposobnosti suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar EU utvrđenim u Gospodarskim kriterijima NPPEU (**Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji**), nalazi se i Povelja o malom gospodarstvu sa Europskom unijom radi preuzimanja načela Europske unije za stvaranje povoljnog okruženja za razvoj malog poduzetništva, edukaciju postojećih poduzetnika i poticanje poduzetničke kulture među mladima.

Nadalje, jedna od mjera utvrđenih Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Europske unije je ispitivanje usklađenosti strateških dokumenata iz područja malog gospodarstva s Europskom poveljom za malo gospodarstvo. Analizom je utvrđeno da je strateški dokument (Program razvoja malog gospodarstva 2003-2006) najvećim dijelom usklađen s područjima razvoja malog gospodarstva definiranim u Povelji. No, postoje još područja koja je potrebno dodatno uskladiti s Poveljom, a to su:

- Uvođenje nastavnih programa s tematikom poduzetništva u osnovno i srednjoškolsko obrazovanje kako bi se poduzetnička kultura stjecala od najranije dobi, te razvoj specijaliziranih školskih programa za srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje iz područja poduzetništva.
- Poboljšanje on-line pristupa poduzetničkim informacijama i komunikacije sa sektorom malog gospodarstva, s ciljem postizanja brzog i efikasnog načina distribucije informacija vezanih za poduzetništvo s državne na poduzetničku razinu i povećanje razine međusobne komunikacije među interesnim grupama u poduzetništvu. Ovo uključuje,

pored on-line dobivanja savjeta, što je već sada omogućeno, ispunjavanje zahtjeva i prijava, te ostale vrste elektronskog poslovanja.

- Sustavna analiza učinaka uvođenja novog zakonodavstva na malo gospodarstvo, s ciljem stvaranja poduzetnicima razumljivog, brzog i efikasnog pravnog okvira za malo gospodarstvo.

Hrvatska je do sada poduzela značajne korake da bi se približila europskim standardima u poticanju malog poduzetništva (donijet je Zakon o malom gospodarstvu, pokrenulo se niz programa kompatibilnih s onima u EU, te je osnovana Hrvatska agencija za malo gospodarstvo koja će nositi programe poticaja malog poduzetništva i izdavati jamstva za ulazak u investicije).

Hrvatska je učinila značajne napretke u nizu područja iz Povelje o malom gospodarstvu Europske unije (EU), no nedovoljne na području procedure osnivanja novih tvrtki, financiranja poduzetništva te uspostave e-poslovanja, zaključak je sastanka predstavnika Europske komisije i hrvatskih ministarstava i institucija nadležnih za malo gospodarstvo u listopadu 2006. godine.

Od područja na kojima je ostvaren velik napredak istaknuto je primjerice certificiranje - bilo je planirano povećati broj certificiranih tvrtki sa 250 na 350, a u godinu dana njihov je broj povećan na 430. Napredak je zabilježen i kod primjerice neformalne edukacije obrtnika i malih poduzetnika, bilježe se i pomaci u ubrzavanju i pojeftinjenju procesa otvaranja obrta.

Jedan od najvećih problema u razvoju malog gospodarstva je dug, skup i kompliciran proces otvaranja poduzeća.

Utvrđeno je da je taj proces u Hrvatskoj duži, skuplji i kompliciraniji ne samo u odnosu na zemlje EU, već i na neke zemlje 'zapadnog Balkana'. Posebice se to odnosi, rekao je, na proces izdavanja raznih dozvola, od građevinskih do dozvola za nabavku opreme i sl.

Izdvojena je od predstavnika EU i nužnost otvaranja novih mogućnosti financiranja malog gospodarstva. Hrvatski bankarski sektor je razvijen, no osim klasičnih oblika kreditiranja hrvatske se poduzetnike treba poticati i kroz ostale modele, od jamstava Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG) do ulaganja sredstava iz tzv. venture capital fondova i sl.

Kao treće područje na kojem je nužan daljnji napredak izdvojeno je e-poslovanje. Iako postoji Zakon o elektroničkom potpisu, potrebno su daljnje inicijative da zaživi i omogući razvoj e-poslovanja u svim aspektima.

U Općini Viškovo se predlaže slijedeća ocjena postojećeg stanja i unapređenje poslovanja sa provođenjem 10 točaka Europske povelje o malom gospodarstvu:

1. **Obrazovanje i usavršavanje poduzetnika** se može ocijeniti da je na zadovoljavajućem nivou jer se uz pomoć Općine Viškovo, Udruženja obrtnika, HGK i drugih institucija organiziraju redovno edukacije i usavršavanja malih i srednjih poduzetnika.
2. **Jeftiniji i brži početak poslovanja - start-ups (smanjivanje ulaznih barijera za poduzetništvo)** se može ocijeniti da ne zadovoljava točku povelje. Stoga se predlaže osnivanje One-stop ured u Općini Viškovo gdje bi poduzetnici mogli dobiti sve informacije i rješenja u nadležnosti Općine na jednom mjestu.
3. **Učinkovitije zakonodavstvo (pojednostavljanje zakonodavstva)** se može ocijeniti da ne zadovoljava. Stoga se predlaže Općini Viškovo i gospodarskim udruženjima da aktivnije podnose prijedloge za pojednostavljanje gospodarstva nadležnim ministarstvima.
4. **Raspoloživost profesionalnih vještina (dostupnost poduzetničkih vještina)** se može ocijeniti da ne zadovoljava. Stoga se predlaže Općini Viškovo i gospodarskim udruženjima da poboljšaju protok informacija o raspoloživim profesionalnim vještinama na području JLS.
5. **Poboljšanje on-line pristupa** se može ocijeniti sa ocjenom dovoljan. Predlaže se Općini Viškovo i gospodarskim udruženjima da sve svoje usluge koje mogu davati on-line ponude na internetu on-line.
6. **Jačanje unutarnjeg tržišta kroz razvoj poduzetništva** se može ocijeniti sa ocjenom vrlo dobar na području Općine Viškovo, što ne znači da se unutarnje tržište još ne može pojačati
7. **Omogućavanje kvalitetnog pristupa financijama (opozivanje i financijski poslovi)** se može ocijeniti sa ocjenom dovoljan. Predlaže se Općini Viškovo i gospodarskim udruženjima da napokon osnuju ili budu suosnivači sa RA Porin jednog garancijskog

fonda neovisnog o mogućnostima i nemogućnostima svog i državnog proračuna. Navedeni fond bi mogao privući bespovratna sredstva iz EU

8. **Jačanje tehnoloških kapaciteta malog poduzetništva** se može ocijeniti sa ocjenom dobar. Predlaže se gospodarskim udruženjima da nastave sa svojim aktivnostima upoznavanja poduzetnika sa tehnološkim razvojem putem sastanaka i posjeta susjednim europskim državama .
9. **Raspolaganje uspješnim modelima e-businessa (usvajanje uspješnih e-business modela)** e-business je na području Općine Viškovo kao i na području Hrvatske tek u začetku, ali se njegov razvoj mora poticati putem prezentacija i školskih primjera, te se očekuje da će u slijedećih 5 godina doživjeti brzi razvoj
10. **Učinkovito zastupanje poduzetničkih interesa na nacionalnoj i EU razini** se može ocijeniti sa ocjenom dovoljan. Predlaže se gospodarskim udruženjima da na agresivniji način nastupaju prema institucijama na nacionalnoj i EU razini

2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE, PROIZVODNJA HRANE

Prioriteti i mjere razvoja poljoprivrede i proizvodnje hrane 2006. – 2011.:

PRIORITET 1: Izgradnja fizičke infrastrukture za potporu razvoju poljoprivrede

Mjera 1: Revitalizacija postojećih i izgradnja novih skladišta za čuvanje, pakiranje i sortiranje poljoprivrednih proizvoda (hladnjače, sušare, podna skladišta)

PRIORITET 2: Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede

Mjera 2: Razvoj zadrugarstva u poljoprivredi.

Mjera 3: Potpora razvoju tržišta za lokalne poljoprivredne proizvode (osiguravanje tržišta za lokalne proizvođače)

Mjera 4: Poticanje i podrška razvoju eko- poljoprivrede

Mjera 5: Uvođenje novih tehnologija u cilju unapređenja konkurentnosti poljoprivrednih proizvoda

Mjera 6: Programi ruralnog razvoja (socijalno-kulturni i gospodarski programi radi poboljšanja uvjeta života i uključivanja zajednice).

UVODNA RAZMATRANJA

Općina Viškovo ima općenite razvojne uvjete za razvoj povrtlarstva, voćarstva, i stočarstva zatvorenog i otvorenoga tipa.

Glavni primarni proizvodi su voće, povrće, ovčije i kozije mlijeko, te meso (svinje, ovce, koze i perad).

Cijena koštanja svakoga poljoprivrednog proizvoda u Općini Viškovo mora biti relativno viša nego proizvodnja sličnih proizvoda u ravničarskim uvjetima.

Buduću proizvodnju stoga valja razvijati poglavito u poljoprivrednim gospodarstvima prema načelu ekološke proizvodnje i certificiranja. Na taj način će se osigurati kontrola kvalitete i veća cijena proizvoda adekvatna loklanim uvjetima. Međutim bitan kriterij ekološkog značenja proizvodnje je poštivanje gustoće naseljenosti životinja u odnosu na raspoložive površine i aglomeracije (veličina stada). Oni koji se odluče za ekološku proizvodnju moraju imati osrednja stada u obiteljskim gospodarstvima, na relativno velikim površinama ispaše.

KAPACITETI POLJOPRIVREDE

Poljoprivredno zemljište

Na području općine Viškovo nisu utvrđena osobito vrijedna obradiva tla P1 kategorije. Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene na području Općine Viškovo pripadaju skupini vrijedno obradivo tlo (P2). Njihova površina je relativno mala, oko 50 ha. To su poljoprivredne površine na kojima je moguća, osim izgradnje nužne infrastrukture, i izgradnja građevina za korištenje poljoprivrednog tla. Pri kreiranju građevinskih područja naselja zadržane su sve veće poljoprivredne površine iako danas rijetko aktivne. Potrebno je naglasiti da se dio takvih površina i danas koristi unutar građevinskih područja naselja u vidu poljoprivrednih površina unutar okućnica.

Ostalo područje općine Viškovo zauzima zemljište nižih bonitetnih razreda, koje je razvrstano u III. i IV. kategoriju zaštite. Ostalo poljoprivredno i šumsko tlo (oko 1124 ha) čini sav preostali prostor koji se može koristiti na način predviđen za poljoprivredne ili šumske površine.

Raspoloživo poljoprivredno zemljište treba privesti njegovoj svrsi, stoga je potrebno stvoriti uvjete koji će poticati vlasnike i ovlaštenike poljoprivrednog zemljišta na korištenje ovog zemljišta sukladno njegovoj osnovnoj namjeni. S obzirom da općina Viškovo zauzima relativno mali prostor, te činjenicu da u strukturi poljoprivrednih površina prevladavaju livade i pašnjaci, u prvom redu treba razvijati stočarstvo upotpunjeno uzgojem ratarskih kultura za iste potrebe.

S obzirom na aktualne prostorne procese, poljoprivredne površine su u “defenzivnoj” situaciji i dijelom popuštaju naseljskim površinama, a, dijelom, prepuštaju prostor šumskim površinama. Međutim, još jedan “interni” proces ima dosta posljedica u prostornoj organizaciji, naime, sve se više zapuštaju otvorena polja, a sve intenzivnije obrađuju okućnice, o čemu treba voditi računa kod planiranja obiteljske stambene gradnje, iako se za ovaj tip djelatnosti nema preciznog svrstavanja u uobičajene zemljišne kategorije. Korištenjem poljoprivrednih površina prvenstveno je potrebno zaustaviti svako daljnje širenje šumskih površina na pašnjake, a poželjno je pristupiti djelotvornijoj zaštiti kvalitetnog, plodnog zemljišta. U korištenju poljoprivrednog zemljišta postupno treba odbaciti razvitak konvencionalne, a promovirati razvitak ekološke poljoprivrede, tj. proizvodnje bez primjene mineralnih gnojiva, pesticida i drugih agrokemikalija, a temelj trebaju biti obiteljska gospodarstva.

POPIS ODRŽIVIH PROJEKATA SA PODRUČJA POLJOPRIVREDE U SKLOPU PROGRAMA UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE VIŠKOVO

- Proizvodnja puževa i podizanje farmi puževa
- Branje šumskih gljiva i prerada u paletu salata od šumskih gljiva (vrganj, lisičarka, žuta i crna truba, prosenjak, panjevača, sunčanica, rujnica, šumski šampinjon...)
- Branje šumskih gljiva i prerada u kečap i ajvar (vrganj, lisičarka, žuta i crna truba, prosenjak, panjevača, sunčanica, rujnica, šumski šampinjon...)
- Branje i sušenje ljekovitoga bilja
- Uzgoj ekološki i održivi zeljastog i korjenastog povrća (brokula, kupus, kelj, salata, radić, mrkva, peršin, rajčica, krastavac itd. ...)
- Uzgoj sjemenskog krumpira
- Obnova starih sorti voćnjaka šljive, jabuke, kruške, grožđe
- Podizanje nasada ekoloških i održivih jabuka, krušaka, šljiva, grožđa i njihova prerada u vino, voćne rakije, sokove, pekmeze, đemove
- Podizanje nasada ekoloških i održivih bobičastog voća : jagoda, kupina, malina i pripitomljena borovica i njihova prerada u sokove, đemove i pekmeze
- Ekološko pčelarstvo - ekološka proizvodnja meda, propolisa, peluda, pčelinjeg voska, matične mliječi
- Ekološka proizvodnja pčela na okvirima

MODELI RAZVOJA POLJOPRIVREDE

1. ZADRUGE RAZVOJNI GOSPODARSKI SUBJEKTI U POLJOPRIVREDI

2. MODEL RAZVOJA - Povrtlarstvo

3. PROIZVODNJA VINOGRADARSKIH PUŽEVA

4. EKOLOŠKI UZGOJ PČELA NA OKVIRIMA S LEGLOM - NUKLEUSA SUKLADNO PROPISIMA O EKOLOŠKOJ POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI.

Projekti iz djelatnosti poljoprivrede i proizvodnje hrane čija realizacija je od interesa za razvoj Općine Viškovo:

Naziv projekta	Promotor projekta	Lokacija projekta	Ukupna investicija
1. Proizvodnja sušenog voća i povrća	Općina Viškovo	Poduzetnička zona	
2. Proizvodnja sjemenskog krumpira	Općina Viškovo	Općina Viškovo	
3. Proizvodnja jagoda – bobičastog voća	Općina Viškovo	Općina Viškovo	
4. Proizvodnja gljiva	Općina Viškovo	Općina Viškovo	
5. Proizvodnja domaćih alkoholnih pića – vina i rakija	Općina Viškovo	Općina Viškovo	
6. Skladište i pakirnica poljoprivrednih proizvoda u Poduzetničkoj zoni	Općina Viškovo	Poduzetnička zona	
7. Proizvodnja ljekovitog bilja	Općina Viškovo	Općina Viškovo	
8. Proizvodnja hrane u ekološkom sustavu	Općina Viškovo	Općina Viškovo	

3. RAZVOJ TRGOVINE, UGOSTITELJSTVA I TURISTIČKIH DJELATNOSTI

Prioriteti i mjere razvoja turizma 2006. - 2011.:

PRIORITET 2: Razvoj ljudskih i institucionalnih kapaciteta za razvoj turizma

Mjera 7: Izraditi i implementirati obrazovni program turističke edukacije (za postojeće i početničke kadrove)

Mjera 8: Razvoj i unapređenje kapaciteta svih subjekata u turizmu i uvođenje certifikata kvalitete – naročito ugostiteljstva kroz gastro brend

PRIORITET 3: Razvoj cjelovite ponude turističke destinacije

Mjera 9: Razvoj selektivnih oblika turizma i izgradnja osnovne infrastrukture za razvoj novih oblika turističke ponude uz prioritet zaštite okoliša i održivi razvoj

Mjera 10: Očuvanje prirodne, kulturne i tradicijske baštine kao temeljnog resursa za razvoj turizma

3.1. UVOD

Turizam i ugostiteljstvo, uz realno manje učešće poljoprivrede, su gospodarske grane koje u Općini Viškovo imaju dosta prostora za razvoj, a koje ujedno međusobno konkuriraju za isti prostor.

Dobro usklađenje tih djelatnosti može dovesti do visoke obostrane koristi i profitabilnosti, te se kao jedan od najvažnijih ciljeva projekta razvoja Općine Viškovo nameće ubrzan razvoj turizma i ugostiteljstva uz paralelni razvoj poljoprivrede, te daljnji uspješan razvoj proizvodnih i servisnih djelatnosti.

Općina Viškovo se danas nalazi na prijelomnici cjelokupne društvene i temeljite gospodarske preobrazbe, svjesan pri tome činjenice da odgovore na razvojne izazove Europske unije i svijeta, a napose dinamičnog neposrednog okruženja, mora tražiti i pronalaziti prvenstveno vlastitim snagama. Logičan je stoga i urgentan zahtjev za operacionalizacijom nove strategije gospodarskog razvitka koja će istodobno dati odgovore na usko povezana pitanja: (1) prijeko potrebnu i temeljitu institucionalnu transformaciju te (2) usklađivanje objektivno različitih granskih, regionalnih, socijalno - političkih i drugih interesa i preferencija.

Postoji potreba bitno šireg uvažavanja turizma u profiliranju gospodarskog razvitka Općine Viškovo. To je rezultat ne samo sigurne tržišne perspektive turizma u kontekstu postindustrijskog društva i nadolazeće "ekonomije usluga", nego je daleko više rezultat objektivne činjenice da se s malim kvantitativnim, ali značajnijim kvalitativnim pomakom u ovom sektoru mogu osigurati daleko značajniji gospodarski učinci. Uporište za takvu tvrdnju nalazimo, s jedne strane, u dosadašnjim izuzetno značajnim gospodarskim učincima turizma, a, s druge strane, u činjenici da malo koja zemlja u "srcu" Europe može dugoročno ponuditi toliko izdašne i kvalitetne turističke potencijale.

U valorizaciji značaja turizma za ukupno gospodarstvo i blagostanje, Općina Viškovo mora mijenjati stereotipnu predodžbu o turizmu kao usko shvaćenju privrednoj djelatnosti. Potrebno je sve više respektirati činjenicu da je riječ o tržištu koje može dosegnuti dimenzije od 25 - 30 tisuća osoba, odnosno oko 60 - 65 tisuća dana turističkog boravka. Takvo dodatno tržište, koje je moguće još i značajnije uvećati, ima dakle samo fizičke dimenzije čiji opseg približno odgovara

veličini od oko 40% ukupne populacije Općine Viškovo. Prema tome turističko tržište valja u daleko većoj mjeri nego dosad vezati uz interese razvojne strategije.

U dosadašnjoj valorizaciji turističkih resursa i atrakcija preko 90% turističkog prometa bilo je vezano uz prirodne atraktivnosti i ekološku komponentu. Integracija turističke i kulturne politike, posebno u sferi revitalizacije kulturnog identiteta, jedan od temeljnih zadataka strategije razvoja turizma Općine Viškovo.

Nema nikakve dvojbe da je strateški resurs hrvatskog turizma izdašan i ekološki visoko vrijedan prostor, čija će razmjenska vrijednost dugoročno rasti. Stoga svaku njegovu alternativnu upotrebu valja valorizirati i s pozicije rekreacijskih funkcija. Područja pod specijalnim režimima zaštite i ruralna područja okosnica su budućeg stacionarnog turizma Hrvatske i Općine Viškovo.

Strateška je prednost Općine Viškovo prema konkurenciji upravo u izdašnosti turističkih resursa i atrakcija, koje je potrebno još dodatno ojačati sa novim umjetnim zabavnim sadržajima. U tom kontekstu nužno je još jače naglasiti važnost integriranja prostorno-ekološke, kulturne i prometne politike s turističkom politikom Općine Viškovo. Turizam je: "lijepo", "kulturno", "stilsko" i "kreativno", pa preko toga i vrlo snažan medij "sebeprezentacije". Stoga se, u osjetno većoj mjeri nego dosad, mora osigurati čvršća i neposrednija sprega turizma sa cjelokupnim kreativnim duhovnim potencijalom Općine Viškovo.

Gubljenje image-a najvećeg broja naših turističkih destinacija zbog ratnih stradanja često je dodatno potencirao pad kvalitete usluga, nedostatak vlastitog identiteta osnovnih-smještajnih objekata, s rješenjima interijera koji su najčešće u izrazitom neskladu s kvalitetom i ambijentalnim obilježjima prostora, sveopćim nedostatkom kao i neinventivnošću popratnih sadržaja. Tipično je sve veće uprosječivanje ponude i uniformiranost pojedinih njenih, tržišno izuzetno osjetljivih elemenata kao što su npr. zabava i gastronomija. Umjesto, da se što jače naglasi, a zatim valorizira individualnost i specifičnosti pojedinih turističkih lokaliteta, potencirao se dojam masovne i jeftine ponude, bez ikakva identiteta.

Uzimajući sve to u obzir, strategija razvitka turističkog sektora u datom trenutku, a u kontekstu ukupnog razvitka Općine Viškovo, ne može imati kvantitativne ciljeve i prognoze. Ovdje je bitno predložiti pravce i smjernice razvoja, odnosno okvire privređivanja u ovom sektoru. Osim toga valja se odrediti prema bitnim interesima u turizmu, te definirati osnovna konceptijska uporišta transformacije i razvoja turističkog sektora. S obzirom na činjenicu da su prostorni resursi i zemljište okosnica usmjeravanja dugoročnog razvitka ovog sektora, nužno se nameće

potreba definiranja okvira i odrednica zemljišne politike u turizmu. Kako je istodobno riječ o potrebi izgradnje novog identiteta i novog turističkog proizvoda, valja utvrditi i osnove marketinške, ekološke, kulturne i obrazovne politike koje bi u daleko većoj mjeri bile u funkciji ukupnog razvoja turističkog sektora.

Ukupni razvoj infrastrukture u Općini Viškovo, a posebno izgradnja i modernizacija cesta, kao i PTT veza, izravno je pozitivno koreliran s intenzifikacijom turističkog prometa i ponude, što dugoročno izrazito podiže njenu razmjensku vrijednost.

Turistički sektor Općine Viškovo i okolnih općina i gradova već posjeduju "trademark" i temeljne vrijednosti na kojima je moguće graditi novi identitet Općine Viškovo i okolnih općina riječkog prstena, Klana, Kastav, Jelenje, Čavle u europskom okruženju.

Obnova povijesnih građevina, projekti razvoja turističkih i rekreativnih zona, izgradnja smještajnih kapaciteta pansiona i hotela, te ostali projekti turističkog razvoja, trebaju biti temeljni projekti brzog razvoja turističkog sektora i ukupnog razvoja općine.

Samo na taj način će se u sferi turizma puno brže dostići svjetske konkurentske, tehnološke, marketinške, informatičke i upravljačke standarde.

Prioritetne aktivnosti i pretpostavke koje su u funkciji ustvarivanja prvog cilja: obnove i potpunije valorizacije turističke ponude su:

- izgradnja infrastrukture cijelogodišnje ponude turizma
- modernizacija cjelokupne turističke ponude;
- osmišljavanje i normativno uvođenje koncepta turističke destinacije;
- podizanje razine specijaliziranih znanja, posebno upravljačkih, na različitim razinama;
- poticanje poduzetništva, naročito u sferi tzv. gospodarstva malih razmjera;
- unapređenje raspoloživosti i kvalitete turističkog prostora kao nosećeg prirodnog resursa
- normativno reguliranje turističkog sustava s posebnim naglaskom na uvođenje europskih standarda kvalitete turističke ponude i zaštite potrošača,
- ekološki standardi koji će osigurati efikasnu zaštitu prirodnih turističkih resursa Općine Viškovo.

Prognoze rasta turističkog prometa u svijetu kreću se na razini stopa rasta od oko 4 - 5% prosječno godišnje. Sa realizacijom turističkih projekata u Općini Viškovo se očekuje stopa rasta od 15-20 % godišnje.

Kao direktna posljedica svjetskih kretanja u potražnji, masovni turizam sve više gubi na dinamici u sudaru s nadolazećim individualizmom u izboru tipa destinacije i modela putovanja.

Ekologija, kultura, identitet destinacija, aktivan odnos prema odmoru i rekreaciji, novi oblici i sadržaji ponude, tematski parkovi i zdravlje, neki su od trendova u diferenciranju turističkih interesa.

Općina Viškovo i Općina Klana te ostale okolne općine imaju, uz kvalitetne resurse i geoprometni položaj, znatno nižu razinu situacije razvoja turističkog prostora u odnosu na konkurenciju. U tom kontekstu, one mogu postati jedno od najatraktivnijih područja za implantaciju novih modela tržišnog razvitka u turizmu Europe i Mediterana.

Više cijene osnovnih turističkih usluga i diverzifikacija tržišnih interesa, umjesto dosadašnje količine i jednoobraznosti, temeljna je ciljna funkcija prilagodbe Općine Viškovo dominantnim trendovima na svjetskom turističkom tržištu.

Koncepcijski gledano, kod formiranja strukture kapaciteta ponude sektora turizma treba preferirati, za turizam karakterističnu ekonomiju malih razmjera, posebno zbog osiguranja nužne elastičnosti na tržišne, cjenovne i troškovne poremećaje, kao i zbog osiguranja privatnosti boravka.

Novu izgradnju sadržaja i kapaciteta u turizmu treba usmjeriti na izgradnju kvalitetnih dopuna postojeće ponude (wellness, fitness itd.). Isto tako, valja, prilikom investiranja (u nove ili postojeće objekte) posebno stimulirati izgradnju hotela i pansiona samo viših i visokih kategorija (četiri i pet zvjezdica), te ih poreznom i komunalnom politikom stimulirati.

Zbog uslužnog karaktera turističkog sektora, stručna osposobljenost kadrova predstavlja uvjet očekivanog razvojnog uzleta i poslovne efikasnosti. Općina Viškovo danas niti kvantitativno niti kvalitativno ne raspolaže s dovoljnom kadrovskom osnovom u turizmu. Uspostava kvalitete srednje razine stručnog obrazovanja (Hotel und Gewerbe Schule) temelj je stvaranja nove kvalitete i tržišnog repozicioniranja ovog sektora.

Više obrazovanje po europskim uzorima treba svesti na koncept viših stručnih škola (Fachhochschule). Visoko školovanje za potrebe turizma može se vezati na reformirani ekonomski studij, poslovnu administraciju te studij marketinga i managementa.

U turističkom sektoru potrebno je bitno uvođenje procesa obrazovanja uz rad na svim, a posebno na managerskoj razini.

Novu marketing strategiju valja temeljiti na diverzificiranom, kvalitetnom i tržištu prilagođenom turističkom proizvodu, te načelima poštivanja ekološke ravnoteže i očuvanja kulturnog nasljeđa.

Koncept strateškog marketinga podrazumijeva definiranje turističkog proizvoda, ističući one aspekte koji Općinu Viškovo čine drugačijom, ili u dovoljnoj mjeri konkurentnom u usporedbi s ostalim destinacijama.

Strateški marketing podrazumijeva preciziranje ciljnih tržišta i potrošačkih grupa te kontinuirani monitoring (praćenje) njihovih stavova, preferencija i potreba radi prilagođavanja proizvoda potrošaču.

Nakon definiranja proizvoda i ciljnih tržišta na kojima se on želi plasirati, valja planirati i provesti promotivnu kampanju, izvršiti izbor poruke, kao i medije putem kojih se prenose.

Koncept strateškog marketinga u turizmu uobičajeno se razrađuje putem strateških marketing planova; dugoročnih i godišnjih, a koristi se na svim nivoima, od regije, grada i mjesta, do razine pojedinih poduzeća.

Izvod iz Glavnog plana razvoja turizma Primorsko goranske županije – Dodatak II Rijeka i riječki prsten - vezano za područje Općine Viškovo:

VIŠKOVO

Crkva sv. Matije apostola

U Glavnom planu razvoja turizma Primorsko goranske županije, o Viškovu zasebno postoji samo gornji podnaslov i pogrešan naziv crkve S. Mateja.

VIZIJA I CILJEVI TURISTIČKE DESTINACIJE "RIJEKA I RIJEČKI PRSTEN"

iz Glavnog plana razvoja turizma Primorsko goranske županije - Dodatak II Rijeka i riječki prsten

Vizija i ciljevi razvoja turizma u okviru turističke destinacije "Rijeka i riječki prsten" temelje se na kritičkoj analizi sadašnjeg stanja, obilježjima i osobitostima ponude, te postavljenim i realno dostižnim, sa suvremenim tržišnim zahtjevima usklađenim ciljevima.

Pri formuliranju željene vizije uvažena su relevantna mišljenja dobivena na prezentacijama i radionicama, te su odabrane strategije za njeno dosizanje.

Pri formiranju vizije ove destinacije uvažene su posebnosti destinacije u okviru koje se turizam sagledava kao ravnopravni dio cjeline različitih gospodarskih aktivnosti, za razliku od drugih destinacija Kvarnera gdje je turizam dominantna ekonomska aktivnost.

KRITIČKI DANAS I ŽELJENO SUTRA

Svjetska turistička kretanja pokazuju na rastući segment tržišta gradskog turizma i selektivnih oblika turizma koja se pod njegovim okriljem i u njegovu bližem okruženju mogu razvijati.

Politika razvoja turizma u gradu zahtijeva mrežu kooperativnih odnosa između lokalnih vlasti, turističkih agencija, turističkih organizacija (turističke zajednice) i gradskih organizacija za revitalizaciju grada, te partnerske odnose, osobito između javnog i privatnog sektora, što u izgradnji infrastrukture i turističke ponude daje najbolje rezultate.

Razumijevanje gradskog turizma i njegove definicije temelje se na razumijevanju koncepcije grada kao vrlo složenoga društvenog i gospodarskog sustava, te kao turističke destinacije mnogih pogodnosti i turističkih privlačnosti. Gradski je turizam turističko boravljenje u nekom gradu i cjelokupno, cjelogodišnje, turističko događanje u gradskom vrlo složenom i dinamičkom socio-kulturnom sustavu u kojem je turizam uvijek samo jedan, često manji dio, zbog čega se ne

smije zanemarivati. Grad je kao turistička destinacija, kao i njegov turistički proizvod multifunkcionalan i privlači različite tržišne segmente ili skupine korisnika različitih potreba i očekivanja. Lokalne jedinice koje se nalaze u bliskom okruženju gradova nude turistički proizvod različit od turističkog proizvoda grada, čine turističku ponudu destinacije bogatijom i raznovrsnijom, te se nadopunjavaju. Simbioza različitosti, gradske vreve uz mogućnost boravka u mirnijoj atmosferi prožetoj lokalnim specifičnostima, stvara preduvjete za zadovoljstvo gostiju i kvalitetu njihova doživljaja.

Navedeno je argument da se područje Rijeke, Kraljevice, Bakra, Kastva, Kostrene, Jelenja, Čavli, Klane i Viškova promatra kao područje integralne destinacije "Rijeka i riječki prsten", ne umanjujući, već upravo suprotno, ističući lokalne specifičnosti i raznolikosti s krajnjim ciljem zadovoljstva gostiju.

Gradovi i općine na području destinacije "Rijeka i riječki prsten" upućeni su na to da mnoge bitne probleme rješavaju zajednički, a s ciljem ostvarenja zajedničkih razvojnih ciljeva. Navedeno posebno dolazi do izražaja kada govorimo o razvoju turizma, koji je kompleksan, turisti su iznimno zahtjevni, željni različitosti, a upravo simbioza turističke ponude Rijeke i njezina okruženja omogućuje formiranje integralnoga turističkog proizvoda, koji u perspektivni mora postati visokokonkurentan na tržištu.

Zračna luka Rijeka smještena na otoku Krku, nedovoljno se koristi. Osvajanje novih tržišnih segmenata u turizmu trebalo bi bitno povećati korištenje te zračne luke (vikendaranzman za goste iz cijele Europe, udaljena tržišta, veliki poslovni skupovi i sl.). Kao alternativa može se koristiti Zračna luka Zagreb, s obzirom na to da je razvojem cestovnih prometnica udaljenost Zagreba i Rijeke svedena na manje od dva sata vožnje automobilom ili autobusom.

Grad Rijeka i gradovi i općine riječkog prstena, iako u posljednjih nekoliko godina ulažu velike napore na izgradnji svog turističkog imidža, ipak su još uvijek nejasno pozicionirana destinacija, te samim time i tržišno nedovoljno prepoznatljiva. Određeni događaji (npr. Riječki karneval) i objekti (autodrom na Grobniku) imaju svoju prepoznatljivost, no ona nije dostatna da bi markirala jedno tako raznovrsno i bogato područje. Navedeno treba promatrati u okviru globalnoga svjetskoga turističkog tržišta koje se kontinuirano razvija i u pogledu javljanja novih, neotkrivenih destinacija i u smislu bitnoga kvalitativnog iskoraka u turističkoj ponudi koji čine naši konkurenti.

Kritički osvrt danas i očekivano sutra

DANAS

Nejasno pozicionirana

Turizam od marginalnoga ekonomskog značenja

Neizgrađen menadžment destinacije

Prometni problemi

Nedostatni i nedovoljno kvalitetni smještajni kapaciteti

Neprijemljive plaže i čistoća mora

Nedovoljno tržišno valorizirane vrijednosti povijesti, kulture

Konflikt djelatnosti gospodarstva

Turizam joj se povremeno "događa"

Snažan interes i aktivnosti za razvoj turizma

SUTRA

Prepoznatljiva destinacija, jedinstveni imidž

Visok ritam, strast, ugoda

Definirani tržišni segmenti

Kreativna industrija

Pomorsko središte Jadrana

Logistički centar Kvarnera

Cjelogodišnje poslovanje

Središte događanja: kulture, sporta, zabave, šopinga, valorizacije povijesti, poslovnih susreta, znanosti i obrazovanja

U vrijeme deindustrijalizacije gradova, gdje možemo uvrstiti i Rijeku, raste uslužni sektor, jača poduzetništvo, a gradovi ulaze u novi razvojni ciklus, bitno drugačijih obilježja od tipično industrijskog. U toj prijelaznoj fazi (koja traje niz godina) ne može se očekivati nagli zaokret prema turizmu, jer se kao prepreka javljaju uz objektivne čimbenike (nepostojanje turističke suprastrukture) i subjektivni čimbenici (nedovoljna svijest stanovništva da turizam može biti značajan za gospodarski i društveni razvoj grada).

Destinacija "Rijeka i riječki prsten" ima prirodne, kulturne i druge resurse koji nisu u dovoljnoj mjeri prepoznati i kao turistički resursi i potencijalne turističke atrakcije. Ti resursi mogu

postati turističke atrakcija ako se razvojnom politikom stvore temelji i okviri za njihovo oblikovanje u smislu turističkog proizvoda. Grad ima razvijenu komunalnu infrastrukturu, što je u manjim gradovima i primorskim mjestima često bitan ograničavajući čimbenik razvoja. No, razvoj je turističke ponude moguć formiranjem menadžmenta grada u kojem turizam ima jednako važno mjesto kao i drugi gospodarski sektori. Pri tome je potrebno poticati partnerske odnose javnog i privatnog sektora. Kada se promišlja o menadžment destinacije Rijeka i riječki prsten treba istaknuti bitne pomake i aktivnu ulogu turističkih zajednica koje na tom području djeluju. No, još uvijek ne može se govoriti o potpuno izgrađenom turističkom menadžmentu destinacije.

Istaknuti problem koji danas obilježava ovu destinaciju jesu prometni problemi. U tome ona nije jedinstvena, i treba istaknuti da se s istim problemom susreću gotovo svi veći gradovi Europe.

Problem koji bitno negativno utječe na pozicioniranje destinacije jesu skromni smještajni kapaciteti. Oni su s jedne strane nedostatni po broju smještajnih jedinica, ali i po kvaliteti i to u urbanom središtu i prstenu.

Bogata kulturno-povijesna baština nije na adekvatan način predstavljena i valorizirana kroz turizam.

Iako je Rijeka grad na moru, primarni motiv gostiju da posjete ovo područje samo je iznimno sunce i more (područje Kostrene i Kraljevice). Ipak, želi li se da i ti motivi putovanja (u ovom slučaju za očekivati sekundarni) budu zadovoljeni potrebno je aktivno poduzimati mjere za održanje sanitarne ispravnosti mora i ulagati u uređenje plaža. U tom kontekstu izgradnja pročišćivača otpadnih voda u Rijeci bitno doprinosi poboljšanju čistoće mora.

Istraživanja stavova lokalnog stanovništva pokazuju da turizam zasigurno postaje opredjeljenje ovog područja. No, ovu je destinaciju potrebno adekvatno pozicionirati kako se "turizam ne bi povremeno događao", već postao razvojna konstanta.

Rijeka i riječki prsten moraju izabrati ključna obilježja koja će ih diferencirati od drugih destinacija i na njima graditi svoju prepoznatljivost i jedinstveni imidž. To područje, kao i gradovi uopće kada govorimo o obilježjima tržišta može i mora pobuditi interes različitih segmenta gostiju, s različitim motivima. No u prezentaciji na tržištu potrebno je obraćati se ciljanim porukama i kanalima te ciljanim tržišnim segmentima. U kontekstu zadovoljenja njihovih raznovrsnih potreba otvara se prostor za razvoj tzv. "kreativne industrije".

Rijeka, Kostrena, Bakar – područja su duge pomorske tradicije. Ipak, područje destinacije "Rijeka i riječki prsten" nema danas značenje važnijega nautičkog središta. S obzirom na sve veću atraktivnosti nautičkog turizma, a posebno s obzirom na razvoj nautičke industrije, ta destinacija mora iskoristiti preduvjete za razvoj nautičkog turizma i njemu pratećih djelatnosti.

Pod time treba razumjeti sveobuhvatnu ponudu za nautičare, od servisiranja, opskrbe, suhog veza, mogućnosti remonta i drugog

Destinacija "Rijeka i riječki prsten" sa svih je strana okružena iznimno zanimljivim, po svojim obilježjima jedinstvenim turističkim destinacijama koje imaju dugu tradiciju.

Turizam će biti ključno razvojno opredjeljenje cijele regije "Kvarner". U skladu s potrebama suvremenih turista Rijeka ima priliku pozicionirati se kao logistički centar Kvarnera (zdravstvo, obrazovanje, trgovina, opskrba i dr.) Uz direktne turističke aktivnosti, očekuje se, dakle, razvoj i popratnih, posredno vezanih djelatnosti. Rijeka mora iskoristiti priliku i pozicionirati se kao središte događaja u regiji (kultura, sport, zabava, šoping, poslovni susreti, znanost i obrazovanje).

U tablici ulaganja u Glavnom planu razvoja turizma Primorsko goranske županije destinacije Rijeka i riječki prsten nema niti jednog projekta iz Općine Viškovo.

Mišljenja smo da su predviđena ulaganja u razvoj turizma u općinama riječkog prstena u GPRT trebala obuhvatiti i turističke projekte Općine Viškovo.

Lokacija Općine Viškovo u neposrednoj blizini velikog centra i tržišta - Grada Rijeke zahtjeva značajne investicije u turističku infrastrukturu kao što su projekti: izgradnja sportsko rekreacijskog centra, zabavnog centra, izgradnja ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta – ugostiteljsko turističkih i sportsko rekreativnih zona, itd.

3.2. RAZVOJ TURIZMA – SPORTSKI - EKO - KULTURNI TURIZAM

ZONE UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE I SPORTSKO REKREACIJSKE NAMJENE

Ugostiteljsko-turistička namjena (T)

- Turističko-ugostiteljska zona Ronjgi T-1

Građevno područje Ronjgi T-1 namijenjeno je izgradnji ugostiteljsko turističkih kapaciteta kao motel s trgovačko-uslužnim, kulturno-zabavnim, športsko-rekreacijskim i ostalim pratećim sadržajima u sklopu turističke ponude.

Za navedenu zonu ugostiteljsko-turističke namjene obavezna je izrada urbanističkog plana uređenja.

Sportsko-rekreacijska namjena (R)

Na površinama sportsko-rekreacijske namjene (R) smještaju se sadržaji namijenjeni sportskim i rekreacijskim aktivnostima.

Na područjima sportsko-rekreacijske namjene moguća je izgradnja otvorenih i zatvorenih natjecateljskih, rekreacijskih, sportskih građevina sa ili bez gledališta te drugi prostori koji služe osnovnoj djelatnosti koja se obavlja na tim površinama i 2u građevinama, isključujući novo stanovanje.

Površine športsko-rekreacijske namjene su veće prostorne i pejzažne cjeline, ili niz takvih cjelina koje su namijenjene u prvom redu za aktivnu i pasivnu rekreaciju građana, za izletnički i zdravstveni turizam. U tim područjima se nastoji zadržati prirodni izgled prostora, postojeći šumski pokrov, te omogućiti korištenje poljoprivrednog zemljišta.

Zone športsko-rekreacijske namjene su:

- Športsko rekreacijska zona Halubjan (R-1) ,

- Športsko rekreacijska zona Ronjgi (R-2),
- Športsko rekreacijska zona Marinići (R-3),
- Športsko rekreacijska zona Marčelji (R-4).

Zone ugostiteljsko-turističke namjene i sportsko rekreacijske namjene Općine Viškovo predstavljaju glavne prirodne resurse za razvoj turističkih djelatnosti, sportskog turizma, etno , eko turizma i ugostiteljstva, te ukupnog razvoja Općine Viškovo.

Predlaže se da se pristupi izradi projektne dokumentacije, UPU-a, i ishodovanju dozvola za izgradnju infrastrukture kako bi navedena područja bila što pripravnija za ulaganja.

PRIRODNI - KULTURNI - SAKRALNI RESURSI

Zaštita krajobraznih vrijednosti

I. Vrijedna područja određena Prostornim planom Primorsko – goranske županije na području Općine Viškovo su:

SPOMENIK PRIRODE:

- lokva u Bezjakovom dolu

II. Vrijedna područja lokalnog značaja na području Općine Viškovo su:

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I LOKALITETI OD OSOBITE VRIJEDNOSTI:

- ponikva Bezjakov dol
- ponikva Kapitovac

Predlaže se biološki istražiti i vrednovati pojedina uža područja, koja se odlikuju određenim posebnostima:

- veće lokve na području Općine Viškovo
- ponikvu Bezjakov dol
- ponikvu Kapitovac

- uža područja u predjelu Nežnice, Marišćine i Kopice
- plitke ponikve između Viškova i Marčelji.

Kulturno-povijesne cjeline

Za određivanje mjera i posebnih uvjeta te nadzor nad njihovim provođenjem nadležno je Ministarstvo kulture, Državna uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci.

Registrirani i evidentirani spomenici kulturne baštine koji su po svom statusu štićeni Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara:

Zaštićeni spomenici kulture:

Seoske cjeline:

- Naselje Brnasi

Etno zone i etno spomenici:

- Kuća "Srok" u Brnasima
- Kuća Široli – Kovačić u Brnasima

Memorijalne građevine:

- Ronjgi: Rodna kuća Ivana Matetića Ronjgova.

Projekt razvoja ugostiteljstva – gastro brand

Ugostiteljstvo Općine Viškovo je do sada bilo, a biti će i ubuduće glavni pokretač razvoja turizma.

Stoga je potrebno pokrenuti projekt i stvoriti gastro brand u Općini Viškovo, to jest standardizirati gastro ponudu kroz tradicijska jela iste kvalitete, jela od mesa i divljači istog standarda i kvalitete, te suhomesnate proizvode sa istim zaštićenim postupkom njihove proizvodnje.

Na području Općine Viškovo postoje svi preduvjeti za razvoj cijelogodišnjeg, etno, eko, sportskog, kulturnog, i agro turizma.

Temelj za razvoj kulturnog turizma su kulturni i povijesni spomenici Općine Viškovo i okolnih općina.

U prvom redu potrebno je da organizacija koja je nositelj razvoja kulturnog turizma, to može biti turistička zajednica koju je potrebno osnovati ili postojeća turistička agencija, u suradnji s ostalim hrvatskim agencijama uvrsti spomenike kulture i turizam Općine Viškovo u program posjete domaćih i stranih turista Hrvatskoj.

U neposrednoj vezi s turističkom organizacijom mora se razvijati etno eko turizam, trgovina i proizvodnja suvenira, kao i ugostiteljstvo usko povezano s navedenim lokacijama.

Temelj za razvoj cijelogodišnjeg turizma je priprema i uređenje pješačkih i biciklističkih staza i organizacija lovstva i foto lovstva.

Sportski objekti Općine Viškovo se moraju urediti i redovito održavati kako bi osim svoje osnovne funkcije mogli biti u funkciji sportskog i etno eko turizma.

Pod razvojem etno eko turizma podrazumijeva se poticanje osnivanja obiteljskih gospodarstava koja će cijele godine nuditi ekološki čiste proizvode, meso, mliječne proizvode, voće i povrće te usluge smještaja.

U zimskim mjesecima se može nuditi sportski i lovni turizam, dok će se u ostalim godišnjim dobima nuditi sportski i lovni turizam, adrenalinski sadržaji, vožnja bicikloma i šetnice.

Razvoj hotelske ponude, razvoj apartmanske ponude, razvoj apartmanske ponude mora sadržavati poticajne mjere za samozapošljavanje i razvoj malog obiteljskog i srednjeg poduzetništva u turizmu Općine Viškovo.

Ciljevi razvoja turizma Općine Viškovo su:

- Rast zapošljavanja
- Razvoj malog obiteljskog i srednjeg poduzetništva

- Spriječavanje sive ekonomije
- Izgradnja novih objekata u skladu sa zahtjevima suvremenog tržišta
- Unapređenje kvalitete obnovom i modernizacijom postojećih objekata
- Unapređenje kvalitete izgradnjom novih sadržaja
- Izgradnja stručno arhitektonski oblikovanih objekata koji su izgledom i veličinom u skladu s okolišem
- Produžetak turističke sezone
- Povećanje prihoda

Poticajne mjere:

- Kreditiranje malog obiteljskog poduzetništva od HBOR-a i županijskih programa
- Obrtnici početnici koji otvore obrt za pružanje usluga smještaja ne plaćaju porez na tvrtku
- Odgoda i oslobađanje plaćanja dijela komunalne naknade i doprinosa za nove objekte
- Besplatna promičba kroz publikacije, web stranice i turističke sajmove

Razvoj sportskih i zabavnih sadržaja se očekuje kroz adrenalinske sadržaje i lovstvo u zimskim, ali i u ljetnim mjesecima, a u ljetnom razdoblju se očekuje razvoj zabavnih sadržaja, biciklizma, jahanja, rafting, suhi tobogan, korištenje šetnica, turniri sportova s loptom, nogomet, košarka, rukomet, odbojka, itd. Za navedene ekološke i sportske oblike turizma potrebno je uređenje i označavanje sportskih objekata, šetnica i biciklističkih staza na kojim će se moći obići kulturni spomenici i pojedine autohtone kuće s mogućnosti jahanja konja, s tradicionalnim načinom uzgoja stoke, proizvodnjom sira i drugih domaćih autohtonih poljoprivrednih proizvoda i usluga.

Kako bi se gosti mogli animirati turistički ured i turističke agencije organizirati će dnevne izlete na lokacije kulturnih i sakralnih spomenika, te autohtonih obiteljskih gospodarstava i objekata etno eko turizma. Lovačka društva koja djeluju na području Općine Viškovo također već organiziraju turističke obilaske lovišta i imaju uređene lovačke staze na koje će se uključiti i novi gosti u Općini Viškovo.

Uz razvoj sportskih sadržaja, dnevnih izleta i obilazaka neophodno je potrebno osigurati usluge najma sportske opreme. Navedene aktivnosti će se odvijati kako preko postojećih sportskih društava tako i preko obrta i poduzeća.

Kulturni – sakralni spomenici Općine Viškovo također predstavljaju vrlo značajne resurse za razvoj turističkih djelatnosti, etno eko turizma i ugostiteljstva, te ukupnog razvoja Općine Viškovo.

Na području Općine Viškovo postoje svi preduvjeti za razvoj eko, etno, kulturnog turizma.

3.3. RAZVOJ HOTELSKE PONUDE, RAZVOJ APARTMANSKE PONUDE, RAZVOJ APARTMANSKE PONUDE "POD STOLJETNIM KROVOVIMA"

Iako se ponuda smještajnih apartmanskih kapaciteta u Općini Viškovo razvila u zadnjih nekoliko godina potreban je još brži razvoj hotelske ponude, razvoj apartmanske ponude, razvoj apartmanske ponude "Pod stoljetnim krovovima".

Za kreditiranje razvoja hotelske ponude, razvoja apartmanske ponude, razvoja apartmanske ponude "Pod stoljetnim krovovima" koristiti će se poticajne mjere Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka kroz Program «Poticaj za uspjeh».

MODEL RAZVOJA - POSLOVNI PLAN ZA PROJEKT OBITELJSKOG PANSIONA SA 20 KREVETA I SA RESTORANOM ZA 30-40 OSOBA

Projekti iz turističkih djelatnosti čija realizacija je od interesa za razvoj Općine Viškovo:

Naziv projekta	Promotor projekta	Lokacija projekta	Ukupna investicija
Osnivanje Turističke zajednice Općine Viškovo	TZ Općine Viškovo	Viškovo	
Izrada Brand-a i vizualnog identiteta općine Viškovo	Općina Viškovo	Općina Viškovo	82,500 kn
Građevno područje Ronjgi T1 izgradnja ugostiteljsko turističkih kapaciteta motel s trgovačko-uslužnim, kulturno-zabavnim, športskorekreacijskim i ostalim pratećim sadržajima	Općina Viškovo	Ronjgi	
Športsko rekreacijska zona Halubjan (R-1)	Općina Viškovo	Halubjan	
Športsko rekreacijska zona Ronjgi (R-2)	Općina Viškovo	Ronjgi	
Športsko rekreacijska zona Marinići (R-3)	Općina Viškovo	Marinići	
Športsko rekreacijska zona Marčelji (R-4).	Općina Viškovo	Marčelji	
Vraćanje – zaštita krajobraza	Općina Viškovo	Općina Viškovo	
Projekt razvoja ugostiteljstva – gastro brand	Općina Viškovo	Općina Viškovo	

4. RAZVOJ PROIZVODNIH, OBRTNIČKIH I SERVISNIH DJELATNOSTI

Prioriteti i mjere razvoja poduzetništva 2006. - 2011.:

PRIORITET 5: Stvaranje uvjeta za brzi razvoj poduzetništva

Mjera 11: Povećanje institucionalne i financijske potpore razvoju poduzetništva

Mjera 12: Uklanjanje administrativnih prepreka razvoju poduzetništva (ubrzanje procesa dobivanja dozvola, otvaranje one-stop shopa, donošenje urbanističkih planova i donošenje detaljnih planova uređenja naselja)

Mjera 13: Marketing regije

Mjera 14: Provedba programa unaprjeđenja tržišne orijentacije malih poduzetnika

Mjera 15: Daljnja izgradnja i razvoj poduzetničkih zona

Mjera 16: Izgradnja povjerenja i suradnje između poduzetnika i lokalnih vlasti

PRIORITET 6: Povećanje konkurentnosti tvrtki

Mjera 17: Uvođenje certifikata kvalitete

Mjera 18: Uvođenje novih tehnologija i primjena inovacija u proizvodnim subjektima

Mjera 19: Daljnji razvoj cluster-a i cluster-izacija po gospodarskim granama

4.1. RAZVOJ PROIZVODNIH DJELATNOSTI

Osnove strategije razvoja proizvodnih djelatnosti su predlaganje mjera i instrumenata, oblikovanje pretpostavki koje će potaknuti poduzetnike na izvoz i visoki stupanj finalizacije proizvoda na području Općine Viškovo i naročito u prerađivačkoj djelatnosti.

Na toj osnovi treba postaviti nužne pretpostavke (definiranje finalnog proizvoda, tržište, marketing, dizajn, razvoj proizvoda, brand, kvaliteta, kadrovi, sustav obrazovanja i organizacija sektora), te sustav mjera i instrumenata (odnosi sa dobavljačima, cijena energenata, ekološke mjere, funkcioniranje investicijskih fondova, zakonska regulativa) za poticanje izvoza konkurentnih finalnih proizvoda.

Postojanje gospodarske krize ne treba dokazivati ni argumentirati, ona je očita. U proizvodnim djelatnostima nema znatnijeg porasta izvoza i investicija. Struktura izvoza je neprihvatljiva. Istodobno uvoz finalnih proizvoda se povećava i u odnosu na izvoz poprima zabrinjavajuće razmjere. Iz tih razloga gospodarski sustav u tim granama mora se potaknuti određenim ciljanim mjerama i instrumentima i time omogućiti promjenu i učinkovitost gospodarske strukture.

Sustavi pomoći poduzećima u konkurenciji na svjetskom tržištu razvijeni su u zemljama Europske unije (u daljnjem tekstu EU). Izvoz se potiče raznim načinima: kreditima, poreznim olakšicama, subvencijama određenim proizvodnim sektorima itd. Iskustva zemalja (koje su se zadnjih godina uključile u EU) ukazuju da proizvodne tvrtke, ukoliko prije ulaska zemlje u EU nisu bile gospodarski pripremljene, ne mogu ravnopravno održati u novoj konkurentskoj situaciji. Uključivanje Hrvatske u WTO, pripreme za priključivanje EU, pristupanje drugim globalnim organizacijama sigurno otvara drugačije političke, ekonomske i gospodarske horizonte. Te proširene vizije moraju biti ugrađene u strateški razvojni okvir proizvodnih djelatnosti.

Treba imati u vidu da razvitak modernih tehnologija u proizvodnim djelatnostima, burne promjene u financijskom sektoru, sveobuhvatna globalizacija, kao i druge fundamentalne promjene, čiji će se dinamizam dalje ubrzavati u narednim godinama, proširuju okvire za formiranje nove razvojne strategije. Zato su danas pretpostavke i podloge strategije razvoja bitno drugačije negoli su bile prije samo nekoliko godina.

Posebno je potrebno istaknuti da zemlje EU sve više izvoze u Hrvatsku, a njihov uvoz ostaje na istoj (sličnoj) razini, dok je debalans sve veći. To govori da tom tržištu ili ne pristupamo ozbiljno (izvoz radi izvoza) ili ne nudimo nove proizvode. Naše grane najviše izvoze rad i prirodne resurse što je neprihvatljivo budući da taj koncept znači izvoz vlastite šanse za razvoj. Kao posljedica realnih okolnosti i ograničenja za takvo stanje pojavljuju se sljedeće krizne točke:

1. Nezadovoljavajuća veličina i struktura izvoza i uvoza,
2. Nezadovoljavajuća struktura industrijske prerade (odnos primarne i finalne proizvodnje),
3. Nepostojanje branda hrvatske industrijske prerade,
4. Nepostojanje udruživanja u clusterne ili okruge (distrikte), usitnjenost i nepovezanost među poduzećima,
5. Institucionalizirana neorganiziranost,
6. Potreba promjene postojeće industrijske paradigme u paradigmu znanja,
7. Potreba stvaranja mreže istraživačkih razvojnih centara,
8. Negativan utjecaj makroekonomske politike na proizvodne djelatnosti,
9. Neusklađenost kapaciteta prerade i raspoložive (domaće) sirovine,
10. Osnovni financijski pokazatelji poslovanja u kojima gubitak i zaduženja dominiraju,
11. Nema (zaostaje) tehnološkog razvoja i investicija,
12. Ne postoji strategija razvoja sektora.

Vizija razvoja proizvodnih djelatnosti Općine Viškovo

Debalans trgovinske razmjene Hrvatske s EU je sve manji najviše zahvaljujući visoko razvijenoj i sofisticiranoj proizvodnji koja je razvijena i u Općini Viškovo i Primorsko goranskoj županiji. Tržištu EU se pristupa po modelu izvoza novih proizvoda i usluga.

Poduzetnici Općine Viškovo posluju na globalnom svjetskom tržištu, imaju prepoznatljiv i kvalitetan proizvod i gotovo su u cijelosti orijentirani na izvoz. Poduzetnici Općine Viškovo ukupno zapošljavaju 2444 djelatnika. Još otprilike 200 tvrtki izvan Općine Viškovo (kooperanata, proizvođača opreme, davatelja usluga i trgovaca) direktno je vezano za poduzetnike Općine Viškovo.

U proizvodnji Općine Viškovo zastupljeni su proizvodi svih vrsta i namjena:

- građevinski materijali, proizvodi i moduli
- stolarija
- namještaj
- Brodski motori i njihovi dijelovi
- Metalni proizvodi
- Proizvodi - oprema za domaćinstvo itd.

Nagli razvoj nautičkog turizma pobuđuje veliko zanimanje za gradnju, popravak i održavanje brodskih motora, brodske opreme i drugih dijelova brodica i brodova za sport i razonodu.

Specifičan su oblik ponude u vezi s proizvodnjom i usluge projektiranja i razrade radioničke dokumentacije, izrada dijelova brodica i drugih sekcija ili obavljanje kooperantskih radova (zavarivačkih, cjevarskih, montažerskih i sličnih radova) i antikorozivna zaštita.

Uz proizvodne djelatnosti Općine Viškovo razvija se prateća industrija opreme i usluga s bogatim iskustvom i prestižnim referencama.

Orijentacija na proizvodnju po zahtjevima kupca, koja svaki proizvod čini unikatnim proizvodom, osigurava poduzetnicima Općine Viškovo zavidan ugled te brojna priznanja u svjetskim krugovima.

Modernizacija proizvodnog procesa provodi se kontinuirano, što pridonosi porastu njegove konkurentske sposobnosti.

U proizvodnim djelatnostima pridaje se velika pozornost kvaliteti radova i proizvoda.

Proizvodne djelatnosti se razvijaju u sinergiji s razvojem turizma Općine Viškovo i svojim vizuelnim prisustvom u većoj mjeri ne narušava izgled i krajobraz Općine Viškovo.

Osnovni ciljevi

- a) Povećati konkurentnost finalnih proizvoda,
- b) Povećati zaposlenost,
- c) Osigurati zaposlenost stanovništva,
- d) Poticanje razvoja i zaštita proizvodnih djelatnosti i obrtničkih usluga.

Mjere

Za razvoj proizvodnih djelatnosti predlažu se sljedeće mjere:

- poticanje razvoja manjih lokalnih pogona (20 do 50 zaposlenih) specijaliziranih za proizvodnju pojedinih proizvoda ili dijelova proizvoda
- osnivanje udruženja – cluster-a proizvođača iz Rijeke i općina riječkog prstena koji će profesionalno nastupati u promociji, definiranju dizajna i u prodaji, te koji će ostvariti ekonomsku i proizvodnu suradnju.
- definirati potencijalne cluster-managere (imenovati nositelje razvojnih i izvoznih programa),
- uspostaviti europske norme u funkciji izvoza i zaštite hrvatskih proizvoda,
- uspostaviti kontrolu kvalitete proizvoda kao zaštitu brenda uvođenjem EU-normi (mjera se prvenstveno odnosi na finalne proizvode),
- obveza certifikata i atesta (ISO) za proizvode i proizvodne procese,
- uspostaviti odgovarajuću ustanovu za sprovođenje kontrole kvalitete proizvoda, koje su umrežene sa sličnim europskim partnerima.

Ekosustavno gospodarenje i ekoučinkovitost:

Ekosustavno gospodarenje postaje jedno od prioritetnih djelovanja svake proizvodne industrijske grane a to se prvenstveno odnosi na uvođenje sljedećih mjera:

- uvesti takse i poreze na zagađivanje i postojeća sredstva Fonda za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti koristiti radi financiranja pripreme, provedbe i razvoja programa projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unaprjeđivanja okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije,
- uvođenje EKO naljepnica (industrija proizvodnje namještaja u EU provodi program eko-naljepnica).

Investicijski – financijski fondovi i razvoj tehnologije

Osvremenjivanje postojećih proizvodnih industrijskih kapaciteta je nužno iz razloga što se povećanje konkurentnosti proizvodnje može u najvećem dijelu postići uvođenjem novih tehnologija. Da bi se modernizacija postojećih kapaciteta postigla u što kraćem vremenskom razdoblju, potrebno je osigurati suradnju istraživačko-razvojnih institucija s tvrtkama, uvoza inovativne tehnologije i otvaranja mogućnosti ulaganja racionalizacijom administrativnog odlučivanja.

Mjere za izvoz finalnih proizvoda (subvencije):

Hrvatska banka za obnovu i razvoj – putem Programa kreditiranja financijskog restrukturiranja, Programa kreditiranja poticanja razvitka malog i srednjeg poduzetništva, Programa kreditiranja razvitka gospodarskih djelatnosti i Programa kreditiranja pripreme roba za izvoz trebala bi omogućiti još bolji razvoj sektora industrije - proizvodnih djelatnosti.

4.2. MODEL RAZVOJA PODUZETNIČKIH ZONA

Na području Općine Viškovo predviđena je izgradnja i razvoj slijedećih poslovnih zona:

- Poslovna zona Marinići (K-1)
- Poslovna zona Marišćina (K-2)

Veličina i površina građevina u zoni:

- samostojeće poslovne građevine:

Koeficijenti: $k_{ig}=0,4$ i $k_{is}=0,8$,

Maksimalna visina: 9,0m,

Najveći broj nadzemnih etaža: 2 etaže.

Najveći broj podzemnih etaža: 2 etaže.

Odstupanja u visini i broju etaža su moguća kada proizlaze iz tehnoloških zahtjeva namjene.

- rekonstrukcija postojećih građevina

Namjena građevine nije uvjetovana. Dozvoljena je izgradnja slijedećih tipova građevina:

- gospodarska građevine – samostojeće
- pomoćne građevine - samostojeće, dvojne

Smještaj jedne ili više građevina na građevnoj čestici, odnosno unutar zahvata u prostoru određuje se prema lokalnim uvjetima.

Na površinama poslovne namjene (K) u Općini Viškovo smještaju se sadržaji s poslovnim namjenama – pretežito proizvodni, trgovački, uslužni, komunalno servisni, skladišni prostori i sl..

Uz osnovnu djelatnost moguće je na površinama poslovne namjene smjestiti i upravne, uredske i ugostiteljske građevine, prometne građevine – benzinske pumpe i ostale djelatnosti koje upotpunjuju osnovnu namjenu.

Poseban značaj za razvoj Općine Viškovo svakako imaju gospodarske poduzetničke zone, jer organiziranjem poduzetničkih zona na dugoročan način rješava se poduzetnicima problem radnog prostora. Stvaranje uvjeta za nesmetan rad, korištenje zajedničke i prilagođene infrastrukture, te mogućnost povezivanja s drugim poduzetnicima smještenim na istom prostoru u mnogome povećava šansu za dobro poslovanje i zapošljavanje novih djelatnika.

Općina Viškovo bazira svoj budući gospodarski i društveni napredak na razvoju svih oblika cjelogodišnjeg turizma i ekološkoj proizvodnji, a preduvjet tome je održivi razvoj koji je uspoređan sa zaštitom čovjekove okoline.

Kao potpora razvoju autohtone turističke ponude, kao i razvoju veće turističke industrije moraju se razvijati i Poslovne zone izvan naselja. Poslovne zone moraju biti namijenjene u prvom redu ekološkim proizvodnim, obrtničkim i servisno uslužnim djelatnostima vezanim za turistički razvoj Općine Viškovo, okolnih općina i gradova i županije.

Na realizaciji programa i u pripremi izgradnje Poslovne zona Marišćina (K-2) potrebno je učiniti sljedeće:

1. Odrediti nositelja izrade Projekta s programskim aktivnostima
2. Izraditi Program razvoja – studiju gospodarske opravdanosti
3. Izraditi idejno rješenje Poslovne zone
4. Procijeniti približno financijsku konstrukciju projekta i izvore financiranja
5. Donijeti potrebne odluke
6. Izraditi UPU i ishodovati lokacijsku dozvolu izgradnje infrastrukture Poslovne zone
7. Izraditi građevinski i izvedbeni projekt izgradnje infrastrukture Poslovne zone, te za istu ishoditi građevinsku dozvolu
8. Izgraditi infrastrukturu Poslovne zone

KONCEPCIJA RAZVOJA POSLOVNE ZONE

U Poslovnoj zoni predviđene su sljedeće djelatnosti:

- proizvodne industrijske djelatnosti
- trgovina i skladištenje
- pružanje usluga
- servisne djelatnosti

Prioritet razvoja Poslovnih zona je zadovoljiti potrebe poduzetnika, proizvodnih i trgovačkih tvrtki, koje snabdjevaju stanovništvo, poduzetnike i turiste u Općini Viškovo, okolnim općinama, sa proizvodnim i trgovačko - uslužnim - skladišnim prostorima.

Djelatnosti čiji se razvoj očekuje u zonama su:

- Izrada i montaža PVC, drvene i aluminijske stolarije
- Proizvodnja modula, namještaja i ostalih proizvoda od drva i drugih materijala
- Proizvodnja brodskih motora, opreme i plovila
- Metaloprerađivačka djelatnost
- Skladišno prodajni prostor metalne galanterije i željeznih proizvoda
- Trgovina na veliko
- Skladištenje
- Komunalne djelatnosti
- Servisno - uslužne djelatnosti

Preporuča se Općini Viškovo da potiče razvoj svih navedenih djelatnosti.

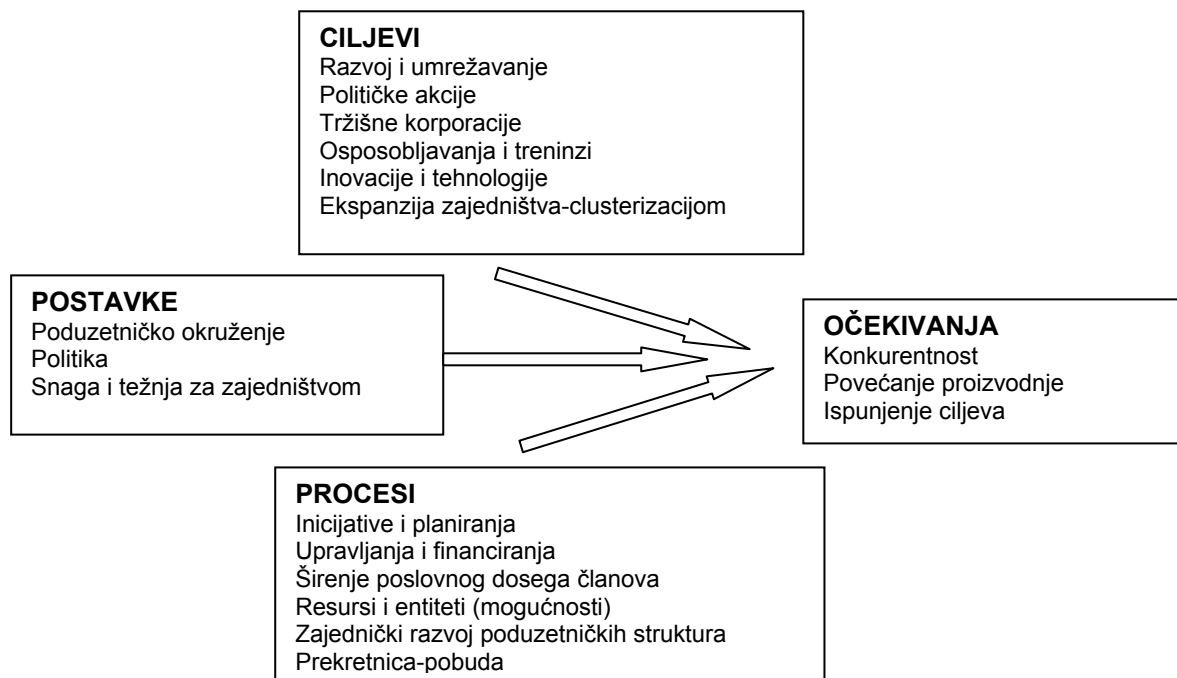
4.3 MODEL RAZVOJA CLUSTER-A

Prihvaćen je model iz dokumenta Udruženja obrtnika Viškovo – Kastav – Klana – Jelenje:

„Analiza clusterizacije u svijetu sa prijedlogom clusterizacije poduzetničkog područja Viškovo – Kastav – Klana – Jelenje”

ANALIZA CLUSTERIZACIJE U SVIJETU SA PRIJEDLOGOM CLUSTERIZACIJE NA NAŠEM PODRUČJU

Osnovni model clusterizacije

Tablica I: Osnovni model clusterizacije

Cluster je skup nezavisnih elemenata (poslovnih subjekata, institucija, građana, udruga..) koje povezuju zajednička OČEKIVANJA (biti konkurentan, povećati proizvodnju i uslugu) te izgrađuju koordinirano i kooperativno ponašanje.

Clusterizacija je razvojni proces izgradnje medija (okruženja) koje će poticati integraciju nezavisnih elemenata.

Model clusterizacije sastoji se od 4 komponente :

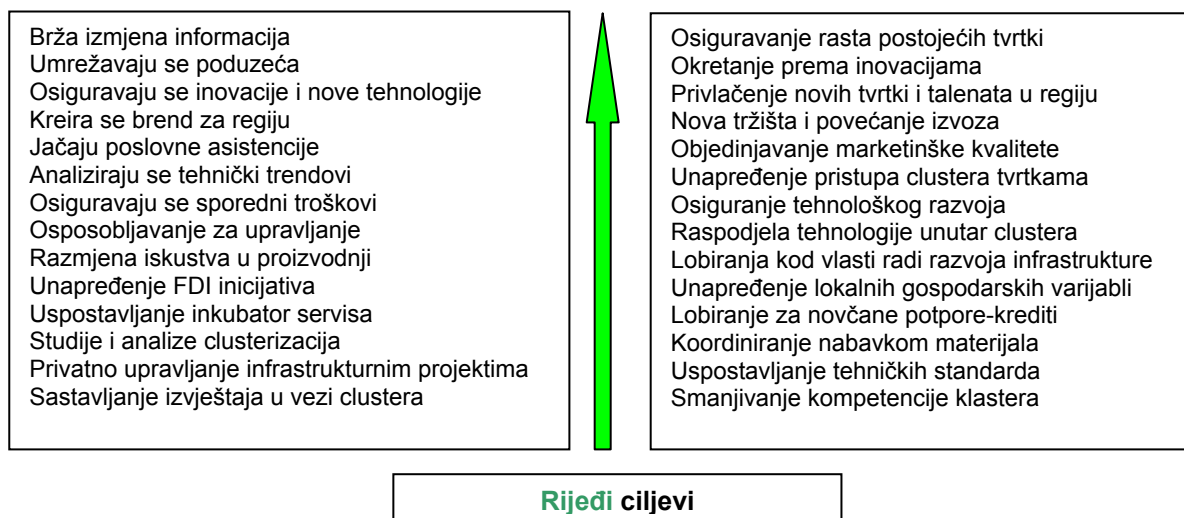
- ▶ Tri osnovne Postavke –društvena (postoji li poduzetničko okruženje), politička, ekonomska (postoji li snaga i težnja za zajedništvom u gospodarskom smislu)
- ▶ ciljevi clusterizacije
- ▶ procesi *po kojima se razvija clusterizacija*
- ▶ ostvaruju očekivanja.

Razmatranje koncepta clusterizacije

- ▶ Analizirajući preko 500 cluster inicijativa u svijetu putem 4 komponente gore prikazanog modela dolazi se do slijedećih zaključaka:
- ▶ svaka clusterizacija je jedinstven proces. Polazne osnove za clusterizaciju u tranzicijskim zemljama i u razvijenim zemljama su različite. Različitost se iskazuje i unutar država, neke regije su u odnosu na neke druge gospodarski uspješnije

- ▶ **clusterizacija je fenomen** koji se događa u zemljama u razvoju kao i u tranzicijskim zemljama. Najčešće se proces clusterizacije u svijetu odnose na uvođenje novih tehnologije. Clusteri koji su u svijetu aktivni 2003. g. datiraju svoj početak u 1999.g. Takvih slučajeva ima najviše (oko 72 %).
- ▶ clusterizaciju u najviše slučajeva **podržava i pokreće država** .
- ▶ clusterizacija je uspješna u područjima gdje **znanost i inovacijska promocija su važan dio politike vlasti**.
- ▶ clusterizacija jedino uspijeva u područjima gdje **lokalna samouprave daje i igra veliku ulogu u razvoju poduzetništva**.
- ▶ clusterizacija ima **državni značaj**, ali **regionalnu neprikosnovenost**.
- ▶ u procesu clusterizacije prostor ciljeva je veliki i veoma različiti, no može se uočiti da postoje neki ciljevi koji „su zajedničkiji“ za većinu clustera (vidi Sliku 2).

Zajednički ciljevi

Udruženja obrtnika Viškovo – Kastav – Klana – Jelenje je pokrenulo slijedeće Cluster inicijative u programu rada 2007. godine:

CI-DELAVSKA KATEDRA

Očuvanje autohtonih proizvoda, usluga, dokumenata i povezivanjem sa KUD-ovima razvijati specifične gospodarske mogućnosti našega kraja i specifičnu turističku ponudu. Otvaranje škole kiparstva Mato Tijardović.

CI-STROJNE OBADE

Je projekt zajedničkog rada u strojnoj obradi, gdje su se okupila poduzeća i obrti koji posjeduju najnovije tehnologije i najsuvremenije strojeve iz strojne obrade. Voditelj CI je BROSS TEHNIKA d.o.o. iz Viškova. U CI udruženo je 5 obrta i tvrtki koje zapošljavaju 60 radnika.

CI- MALE SERIJE I AUTOHTONI PROIZVODI - MATEJNA

Je projekt zajedničkog rada malog gospodarstva, koje se temelji na malim serijama koje su ponekad unikatne. Takvu proizvodnju karakterizira visoka kvaliteta, posebnost dizajna i visoke cijene. Ova se inicijativa razvija u pravcu osnivanja zadruge. Voditelj CI je SIRENABLU d.o.o. iz Viškova.

CI- BRAVARSKA DJELATNOST I

CI-EKSTERIJERA I INTERIJERA

Su projekti objedinjavanja bravarsko-kovačke djelatnosti kao i stolarske, keramika i slično. Ova inicijativa tek se pokreće. Ima 8 (do sada) potencijalnih članova.

CI- AUTO STRUKA

Inicijativa se oslanja na HUAS-Hrvatska udruga auto struke. Cilj je osnažiti tržišnu poziciju naših auto radiona stvarajući partnerski odnos sa osiguravajućim društvima u skladu sa odnosima u EU, te ih pripremiti za korištenje normativa i standarda EU u svom radu.

CI- UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA

Završetkom rada i prezentacijom Master plana PGŽ stvoreni su uvjeti za pokretanje ove inicijative u suradnji sa Hotelijerskim fakultetom Opatija.

Projekti iz proizvodnih, obrtničkih i servisnih djelatnosti čija realizacija je od interesa za razvoj Općine Viškovo:

Naziv projekta	Promotor projekta	Lokacija projekta	Ukupna investicija
Clusterizacija proizvodnih, obrtničkih i servisnih djelatnosti u gospodarstvu Općine Viškovo	Općina Viškovo	Općina Viškovo	132,200 kn
Poslovna zona Marinići (K-1)	Općina Viškovo	Marinići	
Poslovna zona Marišćina (K-2)	Općina Viškovo	Marišćina	

5. RAZVOJ INTELEKTUALNIH, FINANCIJSKIH I DRUGIH USLUGA

Prioriteti i mjere razvoja društvene i fizičke infrastrukture i ulaganje u ljudske resurse 2006. - 2011.:

PRIORITET 6: Povećanje razine vještina i znanja radno sposobnog stanovništva u cilju povećanja njihove konkurentnosti na tržištu rada

Mjera 20: Provedba programa prekvalifikacije, dokvalifikacije i stjecanja kvalifikacija radne snage u suradnji privatnog i javnog sektora te povećanje znanja i vještina socijalno isključenih grupa (*kompjutersko opismenjavanje*)

Mjera 21: Povezivanje obrazovnih sustava s gospodarstvom u cilju poboljšanja praktičnih aspekta nastave i vještina radne snage

PRIORITET 7: Modernizacija društva, stvaranje uvjeta za ostanak, te naseljavanje mladih obitelji

Mjera 22: Razvoj institucionalnih i apsorpcijskih kapaciteta svih sudionika regionalnog razvoja i partnerstva među njima

Mjera 23: Smanjenje društveno uvjetovanih razlika temeljenih na ekonomskim, zdravstvenim, nacionalnim, vjerskim, spolnim i rodnim obilježjima (Izrada i implementacija programa ravnopravnosti spolova, te podizanje svijesti i znanja javnosti o *važnosti tolerancije, mira, ljudskih prava i njihovog ostvarivanja, te izgradnje suradničkih odnosa*).

Mjera 24: Stvaranje i promocija uvjeta za ostanak i naseljavanje mladih obitelji

Mjera 25: Unapređenje zdravstvene i socijalne infrastrukture i opremljenosti, te jačanje izvaninstitucionalne zdravstvene i socijalne skrbi

Mjera 26: Promocija i provođenje športsko-rekreativnih aktivnosti građana te provođenje programa tjelesne i zdravstvene kulture djece i mladih

Mjera 27: Unaprjeđenje infrastrukture i opremljenosti obrazovnih institucija – sadržajno prilagođavanje potrebama razvoja općine

Mjera 28: Značajna institucionalna i financijska podrška razvoju civilnog društva

PRIORITET 8: Unapređenje kulturne ponude i razvoj zapostavljenih oblika kulture

Mjera 29: Podrška razvoju programa institucionalne i vaninstitucionalne kulture i kulture mladih

Mjera 30: Očuvanje, obnova i stavljanje u funkciju kulturnih, arheoloških i etnoloških znamenitosti i lokacija

Mjera 31: Informatizacija ustanova u kulturi putem novih tehnologija komuniciranja i umrežavanja

PRIORITET 9: Povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva uz primjenu principa održivog razvoja

Mjera 32: Izgradnja komunalne infrastrukture

Mjera 33: Uspostava sustava praćenja za adekvatno upravljanje kakvoćom zraka, vode i tla i međunarodne suradnje u području zaštite i upravljanja kakvoćom voda,

Mjera 34: Izrada i implementacija programa zaštite i održivog upravljanja šumama

Mjera 35: Izgradnja sustava za pročišćavanje štetnih emisija industrijskih i drugih

postrojenja

Mjera 36: Podići izobrazbu i tehničku opremljenost lokalnih sudionika o važnosti procesa prostornoga planiranja, smanjenja štetnih utjecaja na okoliš i ekološkoj održivosti ekonomsko-socijalnog razvoja.

Mjera 37: Povećanje kvalitete zdravlja te produženje trajanja i kvalitete života pojedinca i populacije kroz programe i kampanje usmjerene na zdravlje

5.1. USTANOVA „IVAN MATETIĆ RONJGOV“

Kao najznačajnija institucija za intelektualni razvoj Općine Viškovo ocjenjuje se Ustanova «Ivan Matetić Ronjgov».

Ustanova «Ivan Matetić Ronjgov» je temeljna institucija u realizaciji i provedbi etno eko i kulturnog - turističkog dijela Projekta ukupnog razvoja Općine Viškovo i okolnih općina Riječkog prstena.

Djelatnost Ustanove «Ivan Matetić Ronjgov» je višeznačajna jer joj program i aktivnosti zadiru u nekoliko segmenata kulturnih djelatnosti:

- GLAZBENO-SCENSKA: Priređivanje koncerata, glazbeno-scenskih tribina, aktivnosti glazbenih sekcija (Riječki oratorijski zbor «Ivan Matetić Ronjgov», katedra „Mladi glazbenici“).
- MUZEJSKA: Spomen Dom «Ivan Matetić Ronjgov» je muzejsko-memorijalnog karaktera (posjeti Spomen domu i stalna izložba rukopisne ostavštine Ivana Matetića Ronjgova).
- IZLOŽBENO-GALERIJSKA: Organiziranje likovnih izložbi.
- IZDAVAČKA: Izdavanje zbornika književnih i glazbenih edicija.
- BIBLIOTEČNA: Stručna literatura, izdanja Ustanove.
- ZAŠTITA BAŠTINE: Prikupljanje i pohrana glazbene i folklorne baštine.
- MANIFESTACIJSKA: Organiziranje manifestacija: Matetićeve dani, Mantinjada pul Ronjgi, Večeri pul Matetićevega ognjišća, Proljeće u Ronjgima, Kanat pul Ronjgi itd.
- NAUČNO-ZNANSTVENA: Održavanje znanstvenih skupova – pogovora.

Po svojem teritorijalnom smještaju – Spomen dom u Ronjgima – Ustanova «Ivan Matetić Ronjgov» sudjeluje u kulturnim programima Viškova, Rijeke i Primorsko-goranske županije. Sa svojim programima u kojima posebni naglasak pripada čakavskom izričaju, napose onom glazbenom i književnom, Ustanova «Ivan Matetić Ronjgov» promiče Primorsko-goransku županiju, afirmira identitet grada Rijeke i obogaćuje kulturni život općine Viškovo.

Citat Ivana Matetića Ronjgova «Saki neka stori svoju dužnost, saki neka svoj talent stavi va službu svojega naroda i njegove duhovne ili materijalne kulture!» se može primijeniti na sve sektore ljudske djelatnosti, i naročito na plan provedbe Projekta ukupnog razvoja Općine Viškovo.

U sklopu Ustanove djeluje vrlo uspješno Delavska katedra koja sa svojim djelatnostima predstavlja začetak razvoja turističkih djelatnosti Općine Viškovo - etno eko i kulturnih sadržaja.

5.2. UDRUŽENJA OBRTNIKA VIŠKOVO – KASTAV – KLANA – JELENJE

Ocjenjuje se vrlo pozitivno osnivanje i dosadašnji rad Udruženja obrtnika Viškovo – Kastav – Klana – Jelenje, kao organizacije koja je neophodne u realizaciji i provedbi Projekta ukupnog razvoja Općine Viškovo i okolnih općina Riječkog prstena, naročito u djelu koordinacije razvoja proizvodnih, servisnih i uslužnih djelatnosti.

CILJ RADA UDRUŽENJA

Cilj rada udruženja je stvaranje uvjeta za rast i zapošljavanje u konkurentnom tržišnom gospodarstvu. Ostvarivanje cilja moguće je postići samo istodobnim i usklađenim djelovanjem u područjima: znanja i obrazovanja, infrastrukture, informacijske povezanosti i društvenog povezivanja, a sve to praćeno stvaranjem poduzetničke klime, te novom ulogom lokalne samouprave, komorskog sustava, fakulteta, sportskih i kulturnih udruga, u shvaćanju da je gospodarstvo i poduzetništvo osnova života.

Suradnja sa HOK-om, POK-om i drugim Udruženjima na razmatranju slijedećih tema:

- Suradnja sa jedinicama lokalne samouprave,
- Problemi financiranja Udruženja,
- Poduzetnički dom Saršoni,
- Clusterizacija poduzetničkog područja Viškovo-Kastav-Klana-Jelenje,
- Uključenje u predpristupne programe EU,
- Osposobljavanje poduzetnika,
- Komunikacije među privrednim subjektima, građanima i institucijama,

- Znanja, vještine, norme...i u kom redosljedu i vremenu trebaju biti usvojena kroz pristupni program prilagodbe našeg obrtništva, gospodarstva i poduzetništva normativima i standardima EU,

Suradnja sa fakultetima i obrazovanje

- Sa Hotelijerskim fakultetom – uključivanje u razvoj turizma i ugostiteljstva,
- Sa Ekonomskim fakultetom – uključivanje studenata u razradu procesa clusterizacije našeg poduzetničkog prostora,
- ECDL obrazovanje poduzetnika.

Sajmovi, javne tribine i izložbe

- Matejna 2006 – sa javnom tribinom o kvaliteti života,
- Marinci – multimedijalni centar izložba zvončara Ki hodi i zvoni.

Clusterizacija i cluster inicijative (CI)

- Osnivanje Delavske katedre,
- Osnivanje CI Strojne obrade,
- Druge inicijative,
- Upoznavanje drugih kroz učešće na tribinama, sastancima o našem iskustvu stvaranju poticajnog okruženja za poduzetništvo u Rijeci, Puli, Delnicama.

Javnost rada

- Web stranica uruženja www.udruzenje.info,
- Web stranica Delavske katedre www.delavska-katedra.com,

Program Udruženja za 2007:

Polazne osnove programa:

- o ***Program što više prilagoditi zahtjevima Projekta ukupnog razvoja (PUR)***
- o ***Istraživanju i izradi Projekta ukupnog razvoja (PUR-a) Općina Viškovo, Klana i Jelenje te Grada Kastva (u daljnjem tekstu Poduzetničko područje) radi ispunjenja temeljne misije svakog stanovnika :***

- o sukladan i brži gospodarski i
- o društveni razvitak Poduzetničkog područja u Primorsko Goranskoj županiji i u Republici Hrvatskoj.
- o ***Ciljevi PUR-a***
  - o - povećanje kvalitete života,
  - o - dugoročna sigurnost prihoda općina i grada,
  - o - dugoročna sigurnost prihoda gospodarstva,
  - o - dugoročna sigurnost radnih mjesta u gospodarstvu,
  - o - razvijanje konkurentnog poduzetništva različitim procesima udruživanja (zadruga, konzorciji, udruge, d.o.o., d.d., ...),
  - o treba uspostaviti tijesnu suradnju lokalnih samouprava i Udruženja,
  - o potrebno je znatna sredstva usmjeriti na obrazovanje, osposobljavanje i razvoj tržišta (lokalnog, regionalnog, trećeg; država i izvan države),
  - o sve kulturno-sportske i druge udruge trebale bi biti obvezne lobirati za razvoj našeg gospodarstva, odnosno biti promotori poduzetničkog razvoja,
  - o zajedno moramo ulaziti u suradnju sa fakultetima i razvojnim institucijama kako bi osmišljavali konkurentne proizvode i usluge, ali i ubrzali procese izgradnje prodornijih organizacijskih struktura naših firmi i našeg procesa udruživanja,
  - o Poduzetništvo mora doći u poziciju da bude temelj razvoja lokalnih zajednica.

Program rada Udruženja 2007.

1. Osnivanje Poduzetničkog centra Saršoni kao javno-privatno partnerstvo

- edukacija i savjetovanje poduzetnika,
- centar za clustere i cluster inicijative,
- upravljanje radnim zonama,
- Udruženje obrtnika,
- Centar mrežne profesionalne savjetodavne službe, radi razvoja mikroekonomije našeg područja i prilagodbe standardima EU.
- Centar za statističke analize
- Etno-e-muzej Delavske katedre

2. Program clusterizacije našeg poduzetničkog područja

2.1. Izrada razvojnog dokumenta clusterizacije na način da on bude proizvod naše sredine

Dokument se sastoji od 4.dijela:

- o Analiza clusterizacije u svijetu,
- o Model procesa osnivanja clustera,
- o Pravne osnove RH za osnivanje clustera,
- o Osvrt na stanje malog gospodarstva u našim JLS.

2.2. *Cluster inicijative*

2.2.1. CI Delavska katedra,

- o Otvaranje škole kiparstva Mato Tijardović.

2.2.2. CI Strojna obrada,

2.2.3. CI Male serije, suveniri i umjetnost – Matejna,

- o Bravarska djelatnost,
- o Eksterijeri i interijeri,

2.2.4. CI Auto struka,

- o Turizam i ugostiteljstvo i osnivanje turističke zajednice

2.2.5. CI IT-ECDL obrazovanje

3. Obrazovanje i osposobljavanje

3.1. *Informatičko opismenjavanje*

Znatno treba podići informatičku pismenost. Obzirom da je Evropska unija prihvatila program ECDL bilo bi poželjno da se po tom programu vrši informatičko osposobljavanje.

Ovaj program uspješno je realiziran u 2006.i trebao bi se nastaviti i u 2007.g.

3.2. *Programiranje CNC strojeva*

3.3. *Druga obrazovanja i osposobljavanja*

3.4. *Pokrenuti cjeloživotno obrazovanje radi prilagodbe našeg poduzetništva standardima EU*

4. Sajmovi

4.1. *Nastupi na sajmovima*

Zajednički nastup poduzetnika i kulturno umjetničkih te sportskih udruga u promoviranju našeg kraja i proizvoda i usluga našeg kraja.

4.2. *15. jubilarna „PODUZETNIČKA Matejna 2007“*

4.3. *Kastav 2007.*

- o *Osmisliti promociju poduzetništva kroz Kastafsko kulturno leto (posebno je interesantno uključiti prezentaciju i prodaju autohtonih proizvoda i usluga)*

4.3. *Klana 2007.*

4.3. *Jelenje 2007.*

4.4. *Prodajna turistička karavana*

5. Stručni skupovi

Stručni skupovi organizirali bi se za pojedine teme prioritarno prema potrebi programa.

5.1. *U multimedijalnim centrima organizirati javne tribine*

6. Podizanje prepoznatljivosti našeg poduzetničkog područja i promocije

Dominantan značaj u formiranju tržišne prepoznatljivosti, u suvremenim komunikacijskim uvjetima, ima njegov vizualni identitet, odnosno promocijski mediji preko kojih se prezentira javnosti. S tim u vezi treba odabrati pravi omjer klasičnih i novih medija, vodeći računa o sve značajnijoj ulozi interneta u formiranju prepoznatljivosti.

6.1. *Poslovni vodiči i prezentacije obrtništva i malog gospodarstva*

6.1.1. *Općine Viškovo*

6.1.2. *Grada Kastva*

6.1.3. *Općine Klana*

6.1.4. *Općine Jelenje*

6.2. *Internet*

6.2.1. *web stranice*

6.2.1.1. *www.udruzenje.info*

6.2.1.2. *www.delavska-katedra.com*

6.2.1.3. *www.sirenablu.com (e-trgovina)*

6.3. *Identitet područja*

5.3. MODEL RAZVOJA - PROJEKT OSNIVANJA PODUZETNIČKOG CENTRA VIŠKOVO U SARŠONIMA

CILJ PROJEKTA

Cilj projekta osnivanja Poduzetničkog centra Viškovo u Saršonima je jačanje institucionalne podrške gospodarskim subjektima putem poduzetničkog centra.

OPIS PROJEKTA

Osnivač Poduzetničkog centra je Udruženje obrtnika Viškovo – Kastav – Klana – Jelenje i Općina Viškovo. Otvorena je mogućnost uključivanja i drugih osnivača: institucija, pravnih ili fizičkih osoba. Osnivači će osigurati stručno osoblje, prostor i opremu za provedbu utvrđenih programa, kao i dio financijskih sredstava za njihovo djelovanje. Korisnici projekta su pravne osobe, fizičke osobe, obrtnici i građani koji žele započeti ili dati potporu nekom poduzetničkom projektu na području navedenih JLS.

Poduzetnički centar će biti dio poduzetničke infrastrukture u okviru koje će se zadovoljavati potrebe poduzetnika, a u cilju:

- promidžba poduzetništva, informiranje u poduzetništvu o poticajnim mjerama koje mogu koristiti poduzetnici, povezivanje poduzetnika i sl;
- pomoć u pripremi i izradi poslovnih planova;
- organizacija seminara, radionica, tribina i drugih oblika dopunskog obrazovanja u poduzetništvu, i sl;

Sažetak plana rada Poduzetničkog centra po temama i projektima:

1. Realizacija projekta sklapanja ugovora sa jednom ili dvije poslovne banke o subvencioniranju kamata za poduzetničke kredite
2. Projekt izrade prioriteta u obnovi i izgradnji objekata gospodarske, prometne i komunalne infrastrukture
3. Organizacija marketinških akcija i promocija izgradnje i razvoja poslovanja poduzetničkih zona.
4. Organizacija marketinških akcija i promocija razvoja turističke industrije Općine Viškovo: izgradnja turističkih zona i objekata u naseljima i van naselja

5. Organizacija marketinških akcija i promocija razvoja kulturnog i sportsko rekreativnog turizma – cilj je uvrstiti lokalne spomenike kulture i sportsko rekreativne kapacitete u program posjete domaćih i stranih turista Hrvatskoj.
6. Organizacija marketinških akcija i promocija razvoja etno eko turizma, trgovine i proizvodnje suvenira, kao i razvoja ugostiteljstva usko povezanog s lokacijama spomenika kulture i sportsko rekreativnih kapaciteta
7. Promocija razvoja etno eko turizma - poticanje osnivanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja će cijele godine nuditi ekološki čiste lokalne proizvode, meso, mliječne proizvode, voće i povrće te usluge smještaja.
8. Organizacija marketinških akcija i promocija lovnog turizma, vožnje bicikloma, šetnica, i kulturnog turizma.
9. Uređenje šetnica i biciklističkih staza
10. Organizacija marketinških akcija i promocija razvoja hotelske ponude, razvoja apartmanske ponude, razvoja apartmanske ponude "Pod stoljetnim krovovima"
11. Izrada i koncipiranje poticajnih mjera za razvoj etno eko turizma
12. Organizacija marketinških akcija i promocija projekata stavljanja u gospodarsku funkciju nekorištenih gospodarskih prostora
13. Edukacija, izrada poticajnih mjera i organizacija marketinških akcija vezano za razvoj autohtonog ugostiteljstva
14. Edukacija za nove eko poljoprivredne djelatnosti
15. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva, pomoć u osnivanju OPG-a, obrta i poduzeća vezano za sve gore navedene projekte
16. Promocija Projekata Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva
17. Promocija Projekata Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka
18. Promocija Projekata Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva
19. Promocija Projekata i programa JLS i Primorsko županije
20. Promocija Projekata i programa RH i EU
21. Promocija i izvedba projekata i programa za MSP u okviru predpristupnih fondova EU (CARDS, PHARE, IPA, INTERREG)

Projekti iz intelektualnih, financijskih i drugih usluga čija realizacija je od interesa za razvoj Općine Viškovo:

Naziv projekta	Promotor projekta	Lokacija projekta	Ukupna investicija
Osnivanje poduzetničkog centra Viškovo u Saršonima	Općina Viškovo	Saršoni	

C) PLAN PROVEDBE PUR-A

Projekt ukupnog razvoja (PUR) je temeljni dokument Općine Viškovo za provođenje općinske politike razvoja i korištenje predpristupnih i strukturnih fondova EU kojima se financiraju programi za smanjenje razlika u razvoju među članicama (strukturni fondovi). Kod razrade ovog PUR-a korišten je pristup i metodologija strukturnih fondova, što će rezultirati pojavom potrebe za učenjem i prilagodbom novom pristupu interdisciplinarnih radnih metoda temeljenih na partnerstvu.

Izrada PUR-a trajala je od kolovoza 2006. do prosinca 2006.

Načela provedbe

Glavna načela provedbe PUR-a biti će slijedeća načela partnerstva:

- **Konsenzus i međuovisnost**
- **Jadnakost**
- **Raznolikost**
- **Odgovornost:** Općina Viškovo ima krajnju odgovornost za pripremu i provedbu Projekta ukupnog razvoja.
- **Obvezanost:** Općina Viškovo je na najvišoj razini u potpunosti obvezan na proces i načela PUR-a. PUR predstavlja okvir za srednjoročni društveno ekonomski razvoj Općine Viškovo. Obvezanost uključuje stavljanje na raspolaganje potrebnih resursa za izradu i provedbu PUR-a.
- **Transparentnost i otvorenost:** Izrada i provedba PUR-a provode se na transparentan i otvoren način te uz odgovarajuće obavještanje javnosti.
- **Partnerstvo i konzultacije sa zainteresiranim stranama:** Sve relevantne zainteresirane strane, i na nacionalnoj i na lokalnoj razini, trebaju biti konzultirane u svakoj ključnoj fazi izrade i provedbe projekta. Svi partneri (Županija, lokalne zainteresirane strane, ključna ministarstva, EU, Project Management Consulting d.o.o.) podupiru jedni druge u cilju visokokvalitetnog programa i provedbe kvalitetnih projekata. Sva pitanja, odnosno interesi, raspravljaju se na otvoren i transparentan način.

U provedbi PUR-a sudjelovati će slijedeći činitelji:

Lokalna skupina JLS

Lokalnu skupinu, koja će voditi provedbu PUR-a, imenovati će načelnik. Lokalna skupina će biti odgovorna za izmjene sadržaja i provedbu PUR-a, te konzultiranje eksperata i zainteresiranih strana. Članovi Lokalne skupine će biti predstavnici općinskih ureda i vanjski članovi. Budući da je PUR neizbježno multidisciplinaran, Lokalna skupina raspravljati će i dogovarati se o interdisciplinarnim pitanjima koja prelaze granice sektora (npr. ekološki učinci razvoja).

Lokalne zainteresirane strane

Iskustvo EU pokazuje da su razvojni programi uspješniji kada ih podupire mišljenje velike većine relevantnih zainteresiranih strana koje unose nove ideje i perspektive te dovode do razvoja novih partnerskih struktura. Relevantne zainteresirane strane uključuju one "interesne zajednice" koje u tom području žive i/ili od njega zarađuju za život. Također obuhvaćaju one koji imaju znanje, iskustvo ili aspiracije temeljene na tom području.

Kod provedbe PUR-a konzultirati će se skupina gospodarskih i socijalnih zainteresiranih strana kako bi se osigurala transparentnost, široka diskusija i konsenzus o PUR-u.

Do sada je održana jedna konzultacijska radionica tijekom Matejne 24. 9. 2006.

Skupina zainteresiranih strana obavljat će nadzornu ulogu tijekom čitave provedbe PUR-a.

Treba napomenuti da konzultiranje zainteresiranih strana nije lak proces: izazov je utvrditi prave zainteresirane strane; treba uključiti dovoljan broj sudionika da bi se postigla odgovarajuća zastupljenost. Međutim sudjelovanje treba i ograničiti kako bi se zadržala učinkovitost procesa. Pored toga, kultura dijaloga između interesnih skupina često je nedovoljno razvijena.

Općinsko Vijeće

Općinsko vijeće će usvojiti konačnu verziju PUR-a i time ga pretvoriti u službeni pravni dokument te jedini i službeni okvir za društveno ekonomski razvoj Općine Viškovo.

Project Management Consulting d.o.o.

Project Management Consulting će osigurati stručno provođenje cijelog procesa i davati će stručne savjete Lokalnoj skupini.

Provedba PUR-a (financiranje)

Načelnik će formalno odlučiti tko će integrirati Lokalnu skupinu - Jedinicu za provedbu PUR-a.

Glavni zadaci Jedinice za provedbu PUR-a će biti slijedeći:

- opća koordinacija provedbe PUR-a i pojedinih projekata;
- nadziranje provedbe PUR-a;
- revizija i ažuriranje PUR-a;
- koordinacija i njega partnerstva za regionalni razvoj;
- privlačenje dodatnih financijskih sredstava za provedbu PUR-a;
- izrada pojedinačnih projekata.

Izrada projekata

Jedinica za koordinaciju PUR-a utvrdit će prikladne projekte na temelju prioriteta i mjera PUR-a. Savjetodavna pomoć Project Management Consulting-a prilikom izrade projekata bit će raspoloživa cijelo vrijeme provedbe PUR-a.

Odabir projekata

Kriteriji za odabir projekata trebali bi se temeljiti na prioritetima i mjerama PUR-a (za sve projekte) i (za projekte koje sufinancira EU) biti u skladu s procedurama i programskim

prioritetima EU. O kriterijima za odabir projekata bit će konzultirane sve gore spomenute skupine zainteresiranih strana.

Provedbeni plan Projekta ukupnog razvoja

- Institucije i mehanizmi realizacije
- Potrebne mjere institucionalnog jačanja
- Odbor za praćenje
- Postupci praćenja i evaluacije-ostvarivanje neposrednih ciljeva

Analizirajući cjelokupnu situaciju u Općini Viškovo, njezinim razvojnim ograničenjima, definiranja razvojnih ciljeva za buduće razdoblje, potrebnih promjena gospodarske i ukupne društvene strukture, predloženih modela i konkretnih razvojnih programa u ovom djelu navode se nosioci programa kao i potrebne mjere za realizaciju programa i njihovu evaluaciju.

Kako bi došlo do realizacije zadanih ciljeva potrebno je sinergijsko djelovanje županijskih službi, ministarstava Vlade RH kao i jedinice lokalne samouprave.

Od Vlade RH se očekuje:

- dosljedno provođenje procesa decentralizacije,
- uska suradnja s jedinicom lokalne samouprave,
- prezentiranje programa vlade na lokalnoj razini, i
- provođenje edukacijskih programa za zaposlene u jedinicama lokalne samouprave

Jedinica lokalne samouprave treba:

- uključiti se u proces lobiranja za rješavanje svih problema koji koče brže oživljavanje neiskorištenih i neaktivnih gospodarskih kapaciteta,
- nastaviti provedbu postojećih programa za potporu malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva
- kreirati s financijskim sektorom potpore za manje zahtjevne projekte u području turizma, zdrave hrane,
- razvoj poslovnih i turističkih zona,

- pronalaženje poticaja za privlačenje visoko obrazovanih i stručnih kadrova, te svih onih kadrova koji su potrebni za kvalitetno provođenje projekta razvoja,
- podizanje razine informiranosti potencijalnih poduzetnika o aktualnim programima, podizanje razine osposobljenosti administracije u jedinici lokalne samouprave kako bi se na taj način učinkovito pružile usluge zainteresiranima (koordiniranje, povezivanje, umrežavanje i druge oblike pomoći).

Kako bi se oko projekta ujedinili glavni nositelji razvoja potrebno je razviti novi oblik organiziranja tzv. lokalno partnerstvo. Na taj se način omogućuje:

- svakome da izloži svoja stajališta,
- šire sagledavanje lokalnih potencijala,
- povezivanje među aktivnostima,
- ostajanje bliže lokalnim prilikama,
- upravljanje na prilagodljiv način.

Lokalna skupina osniva se s ciljem predstavljanja interesa nositelja razvoja i uključenih zajednica, postavljanja strategije i provođenje razvojnog programa. Članovi lokalne skupine trebaju biti ljudi koji su spremni animirati razvoj u svojoj zajednici, obaviještavati, educirati i savjetovati, uspostavljati dijalog, identificirati sve one koji mogu biti uključeni u projekte, davati podršku voditeljima projekta.

Zadaci lokalne skupine:

- obavještanje i savjetovanje,
- animiranje i identificiranje voditelja projekta,
- organiziranje i provođenje neformalnog obrazovanja,
- izrada plana djelovanja i pronalaženje izvora financiranja,
- povezivanje sa stručnim tijelima,
- podrška i praćenje provedbe projekta,
- zajedničke aktivnosti.

Kako bi se vršila evaulacija razvojnog programa potrebno je definirati direktne i indirektno pokazatelje koje lokalna skupina može analizirati.

Potrebno je pratiti gospodarski razvoj kraja kroz:

- povećanje prihoda u proračunu
- povećanje broja poduzetnika – gospodarskih domaćinstava
- povećanje broja posjetitelja-broja noćenja
- smanjenje odljeva stanovništva
- povećanje životnog standarda

D) PLAN RAZVOJNE KAMPANJE ZA PROJEKTE

PROJEKT RAZVOJA "ALTERNATIVNOG TURIZMA"

Opći dio

"Alternativni turizam" definira nekoliko karakteristika:

- turizam koji poštuje ljudsku okolinu, njezin sklad i ekološke vrijednosti,
- razlikuje se od masovnog – klasičnog turizma,
- ponuda se prilagođava pojedincima i manjim skupinama, a ne masi
- cjelokupna je ponuda usmjerena na individualne potrebe, na taj se način razvijaju manji pansioni, restorani, obiteljski hoteli,
- ponudu koja se nudi karakterizira kvalitetan ambijent, ekološki i estetsko visokokvalitetan,
- posjetiteljima se omogućuje upoznavanje lokalne kulture i ljudi,
- nudi se različitost u odnosu na uobičajeni način življenja,
- ponuda vodi brigu o zdravlju, ugodu i pojedinačnim željama gosta.

Alternativni turizam obuhvaća slijedeće ponude:

- a) turizam na poljoprivrednom gospodarstvu,
- b) lovni turizam,
- c) vjerski turizam,
- d) kulturni turizam,
- e) gastronomski turizam,
- f) zdravstveni turizam,
- g) etno - zavičajni turizam,
- h) sportsko-rekreacijski turizam,
- i) eko-turizam.

Turistička atraktivnost kraja – preduvjeti za razvoj turizma

Ocjena			Karakteristika
Loša	Dobra	Odlična	
		★	Zdrava klima
		★	Nezagađen zrak i voda
	★		Odsutnost buke
		★	Odsutnost potencijalnih opasnosti
	★		Očuvana priroda
	★		Očuvano graditeljsko nasljeđe
	★		Očuvane socio-kulturne značajke
		★	Slikovit krajolik
		★	Mogućnost slobodnog kretanja po okolini
		★	Uvjeti za rekreaciju i razonodu
	★		Ugostiteljski objekti s autohtonom ponudom
		★	Dobra cestovna povezanost
		★	Telefonska infrastruktura
	★		Udaljenost pošte i ambulante
		★	Udaljenost do prve trgovine i gostionice
★			Zainteresiranost stanovnika za bavljenje alternativnim turizmom

SWOT analiza razvoja turizma

S (Strengths – prednosti)

- očuvana kulturna baština,
- veliki broj domaćinstava,
- vrlo mala udaljenost od većeg središta i mora .

W (Weaknesses – nedostaci)

- nedostatak smještajnih kapaciteta,
- nedostatak informacija o moćnostima razvoja za potencijalne pružatelje usluga,
- nedostatak informacija za potencijalne goste.

O (Opportunities – mogućnosti)

- manji broj smještajnih kapaciteta – bolja ponuda i veća zarada,
- ekološka, gospodarska i socio-demografska održivost,
- uporaba lokalnih resursa
- turizam kao nadopuna obiteljskom budetu.

T (Threats – prijetnje)

- needuciranost ljudi,
- smanjenje broja mladih,
- premalo specijalističkih znanja,
- neiskorištenost potencijala u kontinentalnom turizmu.

Provođenje projekta razvoja "alternativnog turizma"

Projekt treba započeti na način da se utvrde prioritetna područja i na taj se način grupiraju aktivnosti potrebne za njegovo provođenje. Mogu se postaviti tri glavna područje projekta:

1. Razvoj turističkih sadržaja i turističke ponude
2. Organiziranje gospodarstava za bavljenje etno eko turizmom
3. Promocija turističkih potencijala Općine Viškovo

Razvoj turističkih sadržaja i turističke ponude

Kako bi se moglo nastupati na turističkom tržištu potrebno je razraditi turističke sadržaje koji će biti osnova dolaska turista u Općinu Viškovo, kao što je predviđena izgradnja športsko rekreativnih i turističkih zona, izgradnja ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta itd.

Organiziranje gospodarstava za bavljenje etno eko turizmom

Postojeći prirodni resursi, zdrava klima, zdrava hrana nedovoljno se koriste u turističkoj ponudi. Dugoročno gledajući etno eko turizam može omogućiti zapošljavanje na desetke članova obiteljskih domaćinstava.

Kako bi se mogla provjeriti podobnost gospodarstva za bavljenje etno eko turizmom potrebno je provjeriti da li udovoljava sljedećim uvjetima:

- posjeduje odgovarajuće poljoprivredno zemljište,
- posjeduje gospodarske zgrade,
- mogućnost uvida gostiju u poljoprivredne proizvodnje,
- lokalitet kuće na atraktivnom zemljištu,
- osiguran pristup automobilom do kuće,
- osigurana električna struja i tekuća voda,
- osigurana telefonska veza,
- odgovarajuća starosna dob članova domaćinstva potrebama pružanja ugostiteljskih usluga.

Promocija turističkih potencijala Općine Viškovo

Promocija je nužan faktor razvoja turizma i to ne samo za privlačenje turista i investitora već i za animiranje institucija za podršku turističkog razvoja.

U smislu gore navedenog treba poduzeti sljedeće aktivnosti:

1. Utvrditi položaj Općine Viškovo kao turističkog odredišta
2. Identificirati sve moguće ciljne skupine (investitori, poslovni partneri itd.)
3. Pristupanje ciljnim skupinama:
  - izložbe, promocije, tiskovne konferencije
  - ishodovanje statusa turističkog mjesta za pojedina mjesta unutar Općine Viškovo
  - izraditi promidžbeno-komercijalni materijal
  - definirati prepoznatljive suvenire Općine Viškovo
  - koristiti konzultante za promociju
  - marketing kampanja: web stranice, brošure i CD-i
  - stalna komunikacija s turističkim, vjerskim promotorima iz drugih sredina